Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог

Традиција као инспирација

Научни скуп

Бања Лука, 12–14. април 2019.

КЊИГА САЖЕТАКА

ABSTRACT BOOK

Vlado S. Milosevic: etnomusicologist, composer and pedagouge

Tradition as Inspiration

International Conference

Banja Luka, April, 12-14, 2019.

АКАДЕМИЈА УМЈЕТНОСТИ
БИБЛИОТЕКА
БАЊА ЛУКА

R-2019
АКАДЕМИЈА УМЈЕТНОСТИ
Инвентар број 3613.

Организатори / Organisers

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци / Academy of Arts of University in Banja Luka

Академија наука и умјетности Републике Српске / Academy of Science and Arts of the Republic of Srpska

Музиколошко друштво Републике Српске / Musicological Society of the Republic of Srpska

За издавача / For Publisher

Др Санда Додик
Декан Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци
Др Рајко Кузмановић
Предсједник Академија наука и умјености Републике Српске
Др Драгица Панић Кашански
Предсједник Музиколошког друштва Републике Српске

Уредници / Editors

Др Соња Маринковић
Др Санда Додик
Др Драгица Панић Кашански

Сарадници уредништва / Associates of the Editorial Board

Мр Гордана Грујић, Младен Јанковић МА, Матија Антонић

Организациони одбор / Organizational Committee

Др Санда Додик, др Соња Маринковић, др Драгица Панић Кашански, др Злата Марјановић, мр Саша Павловић, мр Гордана Грујић, Матија Антонић

Научни одбор / Scientific Committee

Др Соња Маринковић (Србија), мр Милош Заткалик (Србија), др Санда Додик (Република Српска, БиХ), др Драгица Панић Кашански (Република Српска, БиХ), др Злата Марјановић (Република Српска, БиХ), др Ведрана Марковић (Црна Гора), др Сабина Видулин (Хрватска), др Викторија Коларовска Гмирја (Македонија), др Родна Величковска (Македонија), др Лозанка Пејчева (Бугарска), Dr Michael Spitzer (Уједињено Краљевство), Dr Sławomira Żerańska-Kominek (Пољска), Dr Dimitar Ninov (САД), Dr Ildar Khannanov (САД), Dr Denis Collins (Аустралија), Dr Cheong Wai Ling (Хонг Конг), Dr Urša Šivic (Словенија), Dr Áine Heneghan (САД), Dr Tari Lujza (Мађарска), Dr Leon Stefanija (Словенија)

Издавач / Publisher

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци /
Academy of Arts of University in Banja Luka

Дизајн корица / Cover Design

Лука Матић

Прелом и штампа / Press

ГрафоМарк

Тираж/ Print

100

САДРЖАЈ / CONTENT

РАСПОРЕД / SCHEDULE.....9

ПРОГРАМ НАУЧНОГ СКУПА / PROGRAM OF THE SCIENTIFIC MEETING.....12

ПЛЕНАРНА ИЗЛАГАЊА / PLENARYSESSIONS.....21

САЖЕЦИ / ABSTRACTS.....25

РАСПОРЕД / SCHEDULE

ПЕТАК, 12. април / FRIDAY, April, 12

Камерна сала, први спрат / Chamber room, first floor

10.00–11.00 Регистрација учесника / Registration of the Participants

11.00–11.30 Свечано отварање научног скупа *Традиција као инспирација* / Opening ceremony of the scientific meeting *Tradition as Inspiration*

Промоција издања зборника радова са научног скупа *Традиција као инспирација 2017* / Promotion of the edition of the collection of papers from the scientific conference *Tradition as Inspiration 2017*

11.30–13.30 Пленарна предавања / Plenary sessions

- Др Иван Муди (Ivan Moody), (Лисабон, Португал / Lisbon, Portugal) *East is West and South is North*
- Др Бланка Богуновић (Београд, Србија / Belgrade, Serbia) *Cognition in composing contemporary art music*

15.00–17.00 Сесија посвећена Влади С. Милошевићу (Камерна сала) / Session devoted to Vlado S. Milosevic (Chamber room)

15.15–17.00 Етномузикологија (учионица бр.9), 1. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 1st session

15.00–17.00 Музичка педагогија (учионица бр.2), 1. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 1st session

18.00–19.00 Концерт *Традиција на сцени,* по записима мелографа 20. вијека (Бански двор) / Concert *Tradition on the scene,* by 20th century melographic records (Ban's Palace)

20.00 Вечера за учеснике скупа (хотел Босна) / Dinner for Conference Participants (hotel Bosna)

СУБОТА, 13. април / SATURDAY, April, 13

09.30–11.00 Етномузикологија (учионица бр.9) 2. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 2nd session

09.30–11.00 Музичка педагогија (учионица бр.2) 2. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 2nd session

09.30–11.00 Музикологија (Камерна сала) 1. сесија / Musicology (Chamber room), 1st session

11.00–11.15 Пауза за кафу / Coffee break

11.15–12.45 Етномузикологија (учионица бр.9) 3. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 3rd session

11.15–12.45 Музикологија (Камерна сала), 2. сесија / Musicology (Chamber room), 2nd session

11.15–12.45 Музичка теорија (учионица бр.2), 1. сесија / Music theory (classroom 2), 1st session

12.45–14.00 Пауза за ручак / Lunch break

14.00–14.45 Камерна сала / Chamber room

Татјана Штефанич (Птуј-Ормож, Словенија): Између похвале и заборава: Иван Бајде (1855–1920) и његови неуобичајени музички инсрументи / Tatjana Stefanič (Ptuj-Ormož, Slovenia): Med hvalo in pozabo: Ivan Bajde (1855-1920) in njegovi nenavadni glasbeni izumi / Between praise and oblivion: Ivan Bajde (1855–1920) and his unusual musical inventions

14.45–16.15 Музикологија (Камерна сала) 3. сесија / Musicology (Chamber room), 3rd session

14.45–16.15 Музичка теорија (учионица бр.2) 2. сесија / Music theory (classroom 9), 2nd session

16.15–16.30 Пауза за кафу / Coffee break

16.30–18.00 Музикологија (Камерна сала), 4. сесија / Musicology (Chamber room), 4th session

16.30–18.00 Музичка теорија (учионица бр.2) 3. сесија / Music theory (classroom 9), 3rd session

20.00 Концерт композитора савремене музике (Музеј Републике Српске), (клавир композитора Владе С. Милошевића) / Concert of composers of contemporary music (Museum of the Republic of Srpska), (piano of composer Vlado S. Milosevic)

НЕДЕЉА, 14. април / SUNDAY, April, 14

09.30–11.00 Музичка педагогија (учионица бр.2), 3. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 3rd session

11.00–11.15 Пауза за кафу / Coffee break

ПРОГРАМ НАУЧНОГ СКУПА
PROGRAM OF THE SCIENTIFIC MEETING

ПЕТАК, 12. април / FRIDAY, April, 12

15.00–17.00 Сесија посвећена Влади С. Милошевићу (Камерна сала) / Session devoted to Vlado S. Milosevic (Chamber room)
Предсједава / Chair: др Санда Додик

Сања Пупац, МА и др Марија Думнић Вилотијевић: Дигитализација магнетофонских трака Владе Милошевића: Резултати и перспективе / Digitization of magnetic tapes of Vlado Milosevic: Results and Perspectives

Др Валентина Дутина: Фолклорне интонације у дјелима Владе Милошевића и Војина Комадине која су инспирисана поезијом Мака Диздара / Folklore Intonations in the works of Vlado Milosevic and Vojin Komadina Inspired by Mak Dizdar's Poetry

Мр Биљана Смаилагић: Формално-структурна анализа Свите за обоу и гудачки оркестар Владе С. Милошевића / Formal-structural analysis of the Suite for Oboe and String Orchestra by Vlade S. Milosevic

Мр Гордана Грујић, Давид Мастикоса, МА: Музичке импресије у симфонијској поеми *Бања Лука 1969* Владе С. Милошевића / Music impressions in symphonic poem *Banja Luka 1969* of Vlado S. Milosevic

Радост Галоња Кртинић, МА: Однос између музичког и поетског у *Пет пјесама за глас и клавир* Владе Милошевића / The relation between music and poetry in Vlado Milosevic's *Five Songs for voice and piano*

Др Санда Додик, мр Зоран Николић, мр Саша Павловић: „Асонанце и реминисценце" са Атоса – симфонијска поема *Хилендар* Владе С. Милошевића / "Assonance and Reminiscences" from Athos - Symphonic Poem Hilendar by Vlado S. Millosevic

---

15.15–17.00 Етномузикологија (учионица бр.9), 1. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 1st session
Предсједавају / Chairs:
др Драгица Панић Кашански и
др Весна Карин

Виолета Јокић, МА: Сазлијска севдалинка у извођењу и казивању Рајка Симеуновића - пример наднационалности једне музичке праксе / *Sevdalinka* with *saz* accompaniment, interpreted by Rajko Simeunovic – an example of transnationality of a music practice

Др Сања Радиновић: Како сам Мрежом похватала изгубљене *Соколове*, или: о неким етномузиколошким потенцијалима „сајбер-сафарија" / How I captured the lost *Sokolovi* [*Falcons*] with the Web (or: about some ethnomusicological potentials of "cyber-safary")

Маја Љ. Радивојевић, МА: Влашка музика Хомоља у заоставштини Оливере Младеновић / Vlachs music of Homolje in the legacy of Olivera Mladenovic

Др Владимир Јаневски: Женски обредни поворки во Македонската етнокореолоска класификаија / Women's ritual progressions in the Macedonian etnochoreological classification

---

15.00–17.00 Музичка педагогија (учионица бр.2), 1. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 1st session
Предсједава / Chair: мр Славица Глувић

Мр Јелена Дубљевић, Љиљана Војкић: Употреба песама, примера из музичке литературе и инструктивних примера у ритмичким приручницима за основну музичку школу у Србији (1983-2015) / Using Songs, Examples from Music Literature and Instruction Models from Handbooks for Rhythm for Primary Music Schools in Serbia (1983-2015)

Мр Душан Ерак: Методичке поставке ритмичких фигура у приручницима српских аутора примјењиваних у настави музичке писмености у босанскохерцеговачким школама од 1918. до 1939. године. / Methodical settings of rhythmic figures in the handbooks by Serbian authors which were being applied in the teaching of musical literacy in the schools in Bosnia and Herzegovina from 1918 to 1939.

Марија Ђорђевић; др Миомира М. Ђурђановић; др Соња Цветковић: Музичко образовање и ваншколске активности као подстицај развоју музичких компетенција ученика / Music education and extracurricular activities as an incentive for the development of musical competences of students

Мр Славица Глувић; Мирјам Марковић, МА: Улога пјевања у почетној настави гитаре / The role of singing in the initial teaching of guitar

Љиљана Војкић, мр Јелена Дубљевић: Упознавање лековитих својстава биљака употребом дечјих песама, бројалица и брзалица / Usage of Children's Songs, Counting Rhymes and Tongue-Twisters to Introduce Medicinal Properties of Herbs

СУБОТА, 13. април / SATURDAY, April, 13

09.30–11.00 Етномузикологија (учионица бр.9), 2. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 2nd session
Предсједава / Chair: др Злата Марјановић

Татјана Штефанич: Покушај приказа београдског и сарајевског доба словеначких градитеља виолина Максимилијана Скалара и Блажа Демшара старијег / Pokušaj ocrta beogradskog i sarajevskog doba slovenačkih graditelja violina Maksimilijana Skalarja i Blaža Demšarja starijeg/ Two Slovene Luthiers, Maksimilijan Skrabar and Blaz Demsar senior, During Belgrade and Sarajevo Periods

Борислав Миљковић, МА: Проблеми терминолошког одређења инструмента фруле у контексту њеног историјског сагледавања / Problems of terminological determination of frula in the context of the historical prevalence of the instrument

Зоран Богдановић, МА: Традиционални музички инструмент *тамбура*: петожичана самица из Бачке / Tradicional music instrument tambura: Backa five-string samica

Др Злата Марјановић: *Rigoletto* међу *пјесмама за у друштво:* улога хармонике у традицији Боке которске / *Rigoletto* between *society songs:* the role of the accordeon in the traditional music in Boka kotorska

---

09.30–11.00 Музичка педагогија (учионица бр.2), 2. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 2nd session
Предсједава / Chair: мр Саша Павловић

Др Ивана Хрпка Вешковац; др Ивана Дробни: Зорислава М. Васиљевић: Искуства и апликације бугарске наставе солфеђа у српској педагошкој литератури / Zorislava M. Vasiljevic: Experiences and applications of Bulgarian teaching solfeggio in Serbian pedagogical literature

Александра Бранковић, МА: Српска народна песма у методичком приступу настави почетног музичког описмењавања Зориславе Васиљевић / Serbian folk song in methodical approach to teaching initial musical literacy by Zorislava Vasiljevic

Мр Саша Павловић, мр Славица Глувић: Зорислава М. Васиљевић - реформатор процеса музичког описмењавања на простору Републике Српске / Zorislava M. Vasiljevic – the Reformer of the Process of Musical Literacy in the Republic of Srpska

Мр Драгана Тодоровић: Катедра за солфеђо и музичку педагогију Факултета музичке уметности у Београду – стожер српског високог музичко-педагошког образовања / Solfeggio and Music pedagogy Department of Faculty of Music in Belgrade – pivot of Serbian musical-pedagogical high education

Др Ивана Дробни: Перспективе наставе солфеђа у Србији - традиција у дигиталном добу / Pespectives of Solfeggio teaching in Serbia – tradition in the digital age

Др Ивана Хрпка Вешковац: Асиметричне/неправилне мере у Француској литератури за наставу солфеђа: приступи и имплементације / Asymmetric / irregular measures in French literature for teaching Solfeggio: approaches and implementations

Др Јелена Беочанин: Ритмички диктати: варијанте и њихова целисходност / Rhythmic dictations: variants and their purposefulness

---

09.30–11.00 Музикологија (Камерна сала), 1. сесија / Musicology (Chamber room), 1st session
Предсједава / Chair: др Аница Сабо

Вања Спасић, MA: Репертоар Опере Народног позоришта у Београду (1970–1990) / The Repetoire of the Opera of the National Theatre in Belgrade (1970–1990)

Др Мирадет Зулић: Седамдесет година постојања и рада Основне музичке школе у Тузли / 70th anniversary of work and existance of the elementary music school in Tuzla

Др Соња Маринковић, др Аница Сабо: Корелација наставе историје музике и музичких облика у средњој музичкој школи: Хајднова последња клавирска соната / Corelation between subjects of music history and studies of musical form in the secondary music school: the last Haydn's piano sonata

---

11.15–12.45 Етномузикологија (учионица бр.9), 3. сесија / Ethnomusicology (classroom 9), 3rd session
Предсједава / Chair: др Весна Ивков

Мр Христијан Николовски: Дијахронијски приказ на места и простор за играње во Македонија / Diachronical overview of the places and dancing space in Macedonia

Svetlana Đačanin, MA: Koreografije tradicionalnih plesova za decu Bogdanke Bobe Đurić / Choreographies of traditional dances for children by Bogdanka Boba Duric

Branislav Ostojić: Posleratni festivali prosvetnih društava Bujštine / Post-war Festivals Education societies in Buje

Јулијана Баштић, MA: Друштвене и политичке промене и тамбурашка пракса: студија случаја Великог тамбурашког оркестра Радио-телевизије Војводине / Socio-political movements and tamburica practice: The case study of the Tamburica Orchestra of Radio-Television of Vojvodina

Јелена Јоковић, MA: Сличности и разлике у извођачком стилу трубачких оркестара западне, североисточне и југоисточне Србије на примеру извођења *моравца* / Similarities and differences in performing style of trumpet orchestras of Western, Northeastern and Southeastern Serbia on the example of performances of *moravac*

Др Весна Ивков: Оркестар хармоника „Алекса Шантић" Угљевик – од учионице до сцене / The Accordion Orchestra "Aleksa Santić" Ugljevik – from Classroom to Stage

11.15–12.45 Музикологија (Камерна сала), 2. сесија / Musicology (Chamber room), 2nd session
Предсједава / Chair: др Богдан Ђаковић

Др Ања Лазаревић Коцић: *Импресије из младости:* одјек гласова Јихлаве у Малеровом стваралаштву и поетици / *Impressions of youth* – echo of Jihlava's voices in creativity and poetic of Mahler

Др Александра Паладин: *Fusio/Diffusio* Слободана Атанацковића / *Fusio/Diffusio* by Slobodan Atanackovic

Maja Radivojević Slavković, MA: Otklon od tradicije: Nik Kejv i muzički video / Deviation from tradition: Nick Cave and music video

Марија Томић, MA: *Сетимо се Пана који јури нимфу:* звучни *омаж* миту о настанку флауте у композицији *Мимицру* Иване Стефановић / *Remembering the Pan chasing a nymph* – sound *homage* to the myth of creation the flute in *Mimicry* by Ivana Stefanovic

Др Богдан Ђаковић: Потрага за националним стилом у православној хорској музици 20. века: прва финска *Литургија св. Јована Златоустог* за мешовити хор (1936) Пека Атинена (1885-1956) / „The search for national music style in Orthodox choral music of 20th century – first Finish *Liturgy of St. John Chrysostom* for mixed choir (1936) by Pekka Attinen"

11.15–12.45 Музичка теорија (учионица бр.9), 1. сесија / Music theory (classroom 9), 1st session
Предсједава / Chair: др Зоран Божанић

Др Зоран Божанић: Неке специфичности композиционог плана ренесансног мотета / Some specificities of the Renaissance motet compositional plan

Dr Danijela Zdravić Mihailović: Prilog proučavanju muzičke sintakse – o graničnim slučajevima fragmentarne i rečenične strukture / Contribution to the study of the musical syntax – on boundary cases of fragmentary and sentence structure

Мр Гордана Грујић: Редефинисани сонатни облик у додекафонским условима Арнолда Шенберга / Redefined sonata form in the dodecaphonic conditions of Arnold Schoenberg

---

14.45–16.15 Музикологија (Камерна сала), 3. сесија / Musicology (Chamber room), 3rd session
Предсједава / Chair: др Александра Паладин

Милош Браловић, MA: Неколико теза о умереном модернизму и традицији / A few Thesis on Moderated Modernism and Tradition

Мр Невена Ћеклић: Индикација европске музичке традиције у савременом свијету пијанизма / Indication of the European musical tradition in the contemporary world of pianism

Бојана Радовановић, МА: Глас као медиј и *објет петит а:* Музиколошки упис у студије гласа / Voice as Medium and *objet petit a*: Musicological Contribution to Voice Studies

Марко Весић: Трансформација и трансфигурација музичког идиома: постмодерна као нови звучни и семантички простор / Transformation and transfiguration of a musical idiom: postmodern as a new sound and semantic space

Стефан Цветковић, МА: Симптоми модернистичких тенденција у музичком издаваштву краја XIX и почетка XX века / The symptoms of the modernistic tendencies in music publishing in the late XIX and the beginning of the XX century

---

14.45–16.15 Музичка теорија (учионица бр.9), 2. сесија / Music theory (classroom 9), 2nd session
Предсједава / Chair: мр Милош Заткалик

Мр Марко Алексић: Асоцијативни тоналитет у теорији маркираности: *Салома* и *Електра* Рихарда Штрауса / Associative tonality within the markedness theory: Richard Strauss's *Salome* and *Elektra*

Мр Милош Заткалик: Реч, слика и звук у би-логичком кључу / Word, Image and Sound in the Bi-logical Key

Доротеа Вејновић, МА: Утицај традиционалне јапанске музике на композиционе поступке Тореа Такемицуа у композицији *A Flock Descends into the Pentagonal Garden* / Influence of traditional Japanese music on composition techniques in Tore Takemitsu's composition *„A Flock Descends into the Pentagonal Garden"*

16.30–18.00 Музикологија (Камерна сала), 4. сесија / Musicology (Chamber room), **4th session**
Предсједава / Chair: др Соња Маринковић

Марија Голубовић, МА: Мисија Руског дома у Београду: Културна политика и музика (1933 – 1941) / A Mission of the Russian House in Belgrade: Cultural Policy and Music (1933 – 1941)

Моника Новаковић, МА: Писана реч о музици у часопису за позориште, музику и филм *Comoedia* / Written word on music in the journal for theatre, music and film *Comoedia*

Милош Маринковић, МА: Музички фестивали као одраз културне политике: од Варшавске јесени до Музичког бијенала Загреб / Music Festivals as a Reflection of Cultural Policy: From Warsaw Autumn to Music Biennale Zagreb

Маша Спаић, МА: Улога *Дармштатских интернационалних летњих курсева за нову музику* у стварању нове европске и немачке музичке традиције / The role of *Darmstadt International Summer Courses for New Music* in creation of the new European and German music tradition

---

16.30–18.00 Музичка теорија (учионица бр.9), 3. сесија / Music theory (classroom 9), 3rd session
Предсједава / Chair: др Саша Божидаревић

Мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, МА: Нова једноставност у *Тужним песмама* Војина Комадине / New simplicity in Vojin Komadina's *Sad songs*

Мирко Јеремић, МА: Трио за виолину, виолончело и клавир Драгутина Гостушког – аналитички приказ / Dragutin Gostuski's *Trio* for violin, violoncello and piano – analytical presentation

Др Саша Божидаревић: Барокни формални обрасци и имагинарни фолклор у *Левачкој свити* Константина Бабића / Baroque formal patterns and imaginary folklore in *Levacka Svita* by Konstantin Babic

Мр Сњежана Ђукић Чамур: Однос семантичког плана и музичког формалног плана у вокалном циклусу Градинар Властимира Перичића / Relation of semantic plan and musical formal plan in the song cycle *The Gardener* by Vlastimir Pericic

Младен Јанковић, МА; мр Зоран Николић: Акордске и линеарне структуре сагледане кроз однос савременог и архаичног у *Багатели* Мирјане Живковић / Chordal and linear structures perceived through the relation between the archaic and contemporary in *Bagatelle* by Mirjana Zivkovic

09.30–11.00 Музичка педагогија (учионица бр.2), 3. сесија / Music pedagogy (classroom 2), 3rd session
Предсједава / Chair: мр Саша Павловић

Др Милена Петровић; мр Вера Миланковић; мр Гордана Ачић; Мирјана Недељковић: Солфеђо који сам волео/ла, који волим и који бих волео/ла / Solfeggio I loved, I love and I'd love

Др Славица Стефановић: Више од пола века дечијих песама Станише П. Коруновића / More than half a century of children's songs of Stanisa P. Korunovic

Др Александра Стошић: Народна песма и игра у уџбеницима музичке културе – матерња мелодија у функцији музичког развоја / Folk song and dance in Music culture textbooks - maternity melodies in the function of musical development

Матија Антонић; мр Саша Павловић: Задаци из теорије музике са становишта Блумове таксономије / Theory music exercises from perspective of Bloom's Taxonomy

ПЛЕНАРНА ИЗЛАГАЊА
PLENARYSESSIONS

Dr Ivan MOODY
Universidade Nova, Lisbon, CESEM (Portugal)
ivanmoody@gmail.com

EAST IS WEST AND SOUTH IS NORTH

In this paper I shall discuss, as part of a substantial research project on which I am currently engaged, the possible ramifications of thinking laterally about the musical cultures of the South of Europe – linking, in other words, ways of thinking about Balkan musical culture with ways of thinking about Mediterranean musical culture.

Tradition as Inspiration is a title that enables me to speculate on these matters: which tradition or traditions do we mean? How do they inspire? Are they merely folk decoration, or are they truly linked to a common past, whether that be folk, political or religious? How do we place the legacy of a composer such as Vlado Milosevic within this kind of wider context? Should he be seen only within the context of Bosnian culture? Or of Yugoslav culture? Or Balkan culture? Or more widely, in the context of a Southern European identity?

Methodological presuppositions are considered in relation to this, as also is research already carried out in related disciplines.

Keywords: South, Balkan, Mediterranean, Identity

Dr Blanka BOGUNOVIĆ
University of Arts in Belgrade (Serbia)
Faculty of Music
bbogunovic@rcub.bg.ac.rs

COGNITION IN COMPOSING CONTEMPORARY ART MUSIC

In the field of psychology of music, research that is dealing with composing as creative cognitive process is scarce, especially when contemporary music is in question. At the Faculty of Music in Belgrade a few interdisciplinary and psychological studies were conveyed, and their major findings will be presented and discussed here. Special attention will be given to the results of the project *Psychology and music: Cognition and emotion in creating contemporary art music.* We shall bring to focus one of the aspects of music making - creative cognition in a process of composing contemporary art music. Also, we shall try to challenge the myth of a 'sudden divine touch' as a source of creation. One of the *aims* was to reveal the cognitive process from the very first idea to the final creation and to interpret findings in a framework of component and confluential psychological concepts and models concerning creative cognition in the field of musical composing. *Participants* were Serbian and international contemporary composers who took part at the 24th International Review of Composers in Belgrade (25 of them); data were gathered electronically through *questionnaire* formulated for the purpose of the study. *Results* point out that

compositional process is a multi-level and multi-staged iterative process that may have several cycles of creation, until the preinventive structures result in a final, creative idea or product. In a preparatory or generative phase of the creative process, the number of ideas, materials, productions of micro-solutions and decisions on form, hence preinventive structures, were made, some of them by trial-and-error method. In exploratory phase, the first conceptual models and combinations were made, being a subject of further reconstruction, enhanced by retrieval from existing knowledge. The processes during incubation showed to be important for heuristic ideas, novelty and insights, when preconscious operations, as well as inhibition of consciously learned thinking schemata, were taking place. At the last phase, reflexive awareness and metacognitive evaluation took place. *In conclusion*, we may say that composing contemporary music is in the first place creative cognitive activity, but also having characteristics of expert thinking, that includes highly complex sets of metacognitive music skills in structuring ideas and imagination into aesthetically and meaningfully reach sound.

Keywords: Cognition, composing process, creativity, metacognitive strategies, imagery

Tatjana ŠTEFANIČ
Pokrajinski muzeja Ptuj - Ormož (Slovenija)
viši kustos za kulturnu istoriju
tatjana.stefanic@pmpo.si

ИЗМЕЂУ ПОХВАЛЕ И ЗАБОРАВА: ИВАН БАЈДЕ (1855-1920) И ЊЕГОВИ НЕУОБИЧАЈЕНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Иван Бајде је у прошлом столећу био познат у Крањској и другим словенским местима, као и у данашњој Аустрији и Немачкој, а његово име се може наћи и у француским и америчким новинама с почетка прошлог столећа. Међутим, зашто је његово име бар помињано? Бајде је био најпознатији по проналаску такозваног *Пиано-виолине* – клавира, који је доносио звук гудачких инструмената – премда је у својим вишедеценијским радовима и пројектовању у скромним радионицама у Горњем Хотичу код Литије и у Љубљани, поред неких техничких изума, конструисао и многе друге музичке инструменте који нису били сасвим уобичајени. Његова страст је заправо била градња нових типова музичких инструмената (изума). У новије вријеме је немогуће одредити колико је нових или побољшаних типова појединачних инструмената произвео. До шездесетих година прошлог вијека, највјероватније до осамдесетих година прошлг вијека, када се спомињу неки од тих изума, у кући Бајде остали су трагови: тзв. *Клавирске цитре* (*или портатива*), *клавирске харфе* и споменута *Пиано-виолина*, иновације коју је Лудвиг Хупфелд, након куповине Бајдеовог патента, користио у дизајну *Фонолист-виолине*, музичког аутомата, којим је фабрика у Лајпцигу постигла свјетску славу. У позадини Хупфелдових пословних успеха ове виолинске машине скривала се појава скромног, али изузетно паметног изумитеља словеначких корена. Иван Бајде добио је професионалне похвале у земљи и иностранству. Иако никада није могао материјално да поврати инвестиције уложене у своје изуме, никада није одустао од таквих подухвата, а његова дјела су ушла у историју словеначких и светских изума.

Кључне ријечи: Иван Бајде, изумитељ, необични музички инструменти

MED HVALO IN POZABO: IVAN BAJDE (1855–1920) IN NJEGOVI NENAVADNI GLASBENI IZUMI

Ivan Bajde je bil dobro stoletje nazaj znan na Kranjskem in v drugih slovenskih krajih, pa tudi na področju današnje Avstrije in Nemčije, njegovo ime zasledimo celo v francoskih in ameriških časopisih iz začetka prejšnjega stoletja. A v povezavi s čim so sploh omenjali njegovo ime? Bajde je bil pravzaprav najbolj znan zaradi svojega izuma t. i. *klavirja na lok* – to je klavirja, ki je proizvajal zvok godal – čeprav je v mnogih desetletjih dela in snovanja v svojih skromnih delavnicah v Zgornjem Hotiču pri Litiji in v Ljubljani izdelal poleg nekaterih tehničnih izumov še veliko drugih, ne povsem običajnih glasbil. Njegova strast je bilo namreč izumiteljstvo na področju gradnje novih vrst glasbenih inštrumentov. Danes je sicer nemogoče ugotoviti koliko novih oziroma koliko izboljšanih tipov posameznih inštrumentov je izdelal. Do šestdesetih, najverjetneje tudi še do osemdesetih let 20. stoletja se je pri Bajdetovih doma ohranila sled za tremi: t. i. *klavircitrami* (ali portativom), *klavirharfo* in že prej omenjenim *klavirjem na lok*, katerega inovativne sestavne dele je Ludwig Hupfeld z odkupom Bajdetovega patenta, uporabil pri snovanju *Phonoliszt-violine*, glasbenega avtomata, s katerim je leipziška tovarna dosegla svetovni sloves. V ozadju Hupfeldovih poslovnih uspehov tega violinskega avtomata, se je tako skrivala tudi pojava skromnega, a nadvse bistrega izumitelja slovenskih korenin. Čeprav je bil Ivan Bajde deležen vrste strokovnih pohval doma in v tujini, a si kljub temu s svojimi izumi ni mogel nikdar znatneje materialno opomoči, nikoli ni opustil tovrstnih prizadevanj, s svojimi deli pa se je vpisal v zgodovino slovenskega in svetovnega izumiteljstva.

Ključne besede: Ivan Bajde, izumitelj, nenavadni glasbeni izumi

BETWEEN PRAISE AND OBLIVION: IVAN BAJDE (1855–1920) AND HIS UNUSUAL MUSICAL INVENTIONS

Ivan Bajde was well known in the previous century in Carniola and other Slovene places as well as in today's Austria and Germany, and his name is even found in French and American newspapers from the beginning of the previous century. But in relation to what they even mention his name? Bajde was best known for his invention of the so-called *Piano- Violin* – a piano that produced the sound of stringed instruments - although in his many decades of work and designing in the modest workshops in Zgornji Hotic near Litija and in Ljubljana, besides some technical inventions, he made many other musical instruments that were not completely usual. His passion was in fact for the invention of construction of new types of musical instruments. Today, it is impossible to determine how many new or improved types of individual instruments were produced. Until the sixties, most probably not until the 1980s when some of the inventions were mentioned, traces of three of them remained at Bajde's home: the so-called *piano zither* (or *portativ*), *piano harp*, and the aforementioned *Piano-Violin*, innovative components of which Ludwig Hupfeld, after buying Bajde's patent, used in the design of the *Phonoliszt-Violina*, a musical automaton, with which the Leipzig factory achieved world renown. In the background of Hupfeld's business successes of this violin machine, the appearance of a modest but extremely smart inventor of Slovenian roots was hiding. Although Ivan Bajde received professional praise at home and abroad, and though he could never materially recover the investment put into his inventions, he never gave up such efforts, and his works entered into the history of Slovenian and world inventions.

Keywords: Ivan Bajde, constructor, unusual musical instruments.

САЖЕЦИ / ABSTRACTS

Мр Марко АЛЕКСИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
marko.aleksic@fmu.bg.ac.rs

АСОЦИЈАТИВНИ ТОНАЛИТЕТ У ТЕОРИЈИ МАРКИРАНОСТИ: САЛОМА И ЕЛЕКТРА РИХАРДА ШТРАУСА

Драмско-тонална категорија асоцијативни тоналитет представља шире референцијално јединство у оквиру којег су специфичне хармонске категорије – тоналитети, али и поједине акордске структуре или пак одређене акордске функције – доследно повезани са специфичним драмским елементом у опери или музичкој драми. Теорију асоцијативног тоналитета дефинисали су, продубљивали и у широком аналитичком дискурсу демонстрирали бројни научници из сфере музикологије и музичке теорије, међу којима се, између осталих, истичу Карл Далхаус (Carl Dahlhaus), Роберт Бејли (Robert Bailey) и Метју Брибицер-Стал (Matthew Bribitzer-Stull). Друго теоријско упориште рада представља теорија маркираности Роберта Хатена (Robert S. Hatten), која је формирана као механизам асиметричних опозиција у оквиру ког се, на основу одређене вредности или квалитета, један појам (или једно поље) испоставља као маркирани, а опонирајући појам као немаркирани. Таква опозиција изазива тензију у оквиру које маркирани појам постаје пријемчивији за херменеутичку анализу у односу на немаркирани. Од неколико могућих подкатегорија у оквиру ове драмско-тоналне категорије, фокус овог рада биће на асоцијативним тоналитетима личности. Циљ овог рада је да пружи увид у начине на које се у Штраусовим (Richard Strauss, 1864–1949) операма Салома и Електра асоцијативни тоналитет може посматрати кроз призму теорије маркираности. Маркираност на текстуалном и музичком плану резултира укрштањем значења према којима један исти асоцијативни тоналитет у различитим контекстима може добити различито значење. Такође, рад ће покушати да покаже да се управо оваквом херменеутичком анализом може доказати како квалитативни искорак у примени асоцијативног тоналитета у Електри у односу на Салому, тако и интертекстуална повезаност између ових двеју опера.

Кључне речи: Рихард Штраус, Салома, Електра, асоцијативни тоналитет, теорија маркираности.

Др Мирадет ЗУЛИЋ
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
m.zulic@bih.net.ba

СЕДАМДЕСЕТ ГОДИНА ПОСТОЈАЊА И РАДА ОСНОВНЕ МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ У ТУЗЛИ

Само неколико музичких школа у Босни и Херцеговини се може похвалити чињеницом да њихова ђелатност непрекидно траје пуних седам деценија. Међу тим школама налази се и Основна музичка школа у Тузли, основана 1949. године. У току седамдесетогодишњег постојања и рада, у школи се школовало на хиљаде младих музичара, наставу је изводило десетине наставника а многи од њих су данас признати умјетници и изузетни музички педагози у Босни и Херцеговини и иностранству. Високи ниво музицирања школа је представила на бројним концертима и такмичењима а оно што је посебно битно за општу културу града и регије, одгојила је велики број љубитеља музичка умјетности.

Кључне ријечи: Јубилеј, Основна музичка школа Тузла.

ASSOCIATIVE TONALITY WITHIN THE MARKEDNESS THEORY: RICHARD STRAUSS'S SALOME AND ELEKTRA

Dramatic-tonal category of associative tonality represents a wider referential unity within which specific harmonic categories – keys, as well as certain chords or harmonic functions – are consistently associated with a specific dramatic element of opera and/or music drama. The theory of associative tonality was defined, deepened and demonstrated by numerous scientists in the field of musicology and music theory, especially by Carl Dalhhaus, Robert Bailey, and Matthew Bribitzer-Stull, through their wide-ranging analytical discourses. Another theoretical approach relies on Robert S. Hatten's markedness theory, in which, on the basis of a certain value or quality, one notion (or one field) turns out to be marked, as well as the opposing notion turns out to be unmarked. Such an asymmetric opposition causes a tension in which the marked term becomes more susceptible to hermeneutical analysis than the unmarked one. Of the several possible subcategories within this dramatic-tonal category, the focus of this paper will be on the associative tonality which concerns operatic characters. The aim of this paper is to give an insight into the ways in which the associative tonality can be viewed through the prism of the markedness theory in Richard Strauss's (1864–1949) operas Salome and Elektra. Textual markedness and musical markedness together make crossed meanings according to which one associative tonality can get different meanings within different contexts created by textual meanings. Also, the paper will try to demonstrate that precisely this kind of hermeneutical analysis proves a qualitative step forward in the application of the associative tonality in Elektra in relation to Salome, as well as the intertextual connection between these two operas.

Keywords: Richard Strauss, Salome, Elektra, associative tonality, markedness theory.

70th ANNIVERSARY OF WORK AND EXISTANCE OF THE ELEMENTARY MUSIC SCHOOL IN TUZLA

Only a few music schools in Bosnia and Herzegovina (BiH) can boast the fact that they have been continuously active for full seven decades. One of these schools is the Elementary Music School in Tuzla, founded in 1949. During its seventy-year-long work and existence, thousands of young musicians have been educated here taught by dozens of teachers. Many of these musicians are now recognized artists and music educators in our country and aboard. The school presents a high level of music playing at numerous concerts and competitions. What is especially important for the general culture in the city and the region, the school has raised a large number of music art admirers.

Keywords: Anniversary, the Elementary Music School Tuzla.

Матија АНТОНИЋ
Мр Саша ПАВЛОВИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
antonic.matija@gmail.com
sasa.t.pavlovic@gmail.com

ЗАДАЦИ ИЗ ТЕОРИЈЕ МУЗИКЕ СА СТАНОВИШТА БЛУМОВЕ ТАКСОНОМИЈЕ

Таксономија образовних циљева представља класификацију нивоа учења коју је утемељио амерички школски психолог Бенџамин Блум (Benjamin Bloom). Предмет истраживања овог рада је испитивање квалитативне и квантитативне усклађености и присуства Блумове таксономије у питањима и задацима у уџбеницима предвиђеним Наставним планом и програмом за наставни предмет Теорија музике на простору Републике Српске (1. З. Васиљевић, Т. Дробни, Теорија музике – Сликом до схватања, вежбом до знања, 2. М. Тајчевић, Основна теорија музике и 3. Д. Деспић, Теорија музике). Осим наведеног, у раду ће бити провјерено и присуство Блумове таксономије у очекиваним исходима учења садржаним у оквиру наставног програма за предмет Теорија музике. Такође, планирано је да се кроз конкретне примјере прикажу и могући начини формулисања питања и задатака који би подстакли активно ангажовање у учењу. Циљ овог истраживања је побољшање квалитета процеса музичког описмењавања кроз примјену нових стратегија поучавања и начина усвајања и провјере знања и вештина.

Кључне ријечи: Блумова таксономија, нивои учења, теорија музике, исходи учења.

Јулијана БАШТИЋ, МА
Универзитет у Новом Саду (Србија) ,Академија уметности
julijanaj88@yahoo.com

ДРУШТВЕНЕ И ПОЛИТИЧКЕ ПРОМЕНЕ И ТАМБУРАШКА ПРАКСА: СТУДИЈА СЛУЧАЈА ВЕЛИКОГ ОРКЕСТРА РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈЕ ВОЈВОДИНЕ

Полазећи од става да уметничка пракса подразумева повезаност стваралачке делатности, свести, теорије, уверења и облике понашања у уметности и култури, синтагма тамбурашка пракса односи се на сагледавање односа између тамбурашке музике и друштвеног система који је окружује и на одређен начин креира. Циљ истраживања јесте да се на примеру рада Великог тамбурашког оркестра Радио-телевизије Војводине (у даљем тексту оркестар) сагледа на који начин идеологија, односно друштвене и политичке промене утичу на креирање и позиционирање тамбурашке праксе у Војводини. Управо овај оркестар је одабран за истраживање, обзиром на то да се сматра репрезентативним као једини професионални тамбурашки оркестар који непосредно утиче на формирање музичког укуса публике и представља узор другим тамбурашким оркестрима. Анализа рада оркестра у различитим друштвено-политичким околностима од оснивања 1949. године до данас, реализована је у оквиру четири периода. У сваком периоду уочавају се промене у активности оркестра, медијском приказивању, наступима, одабиру репертоара, па чак и у ангажовању музичара на основу родног и етничког идентитета.

Кључне речи: тамбурашка пракса, тамбурашки оркестар, идеологија

THEORY MUSIC EXERCISES FROM PERSPECTIVE OF BLOOM'S TAXONOMY

Taxonomy of educational goals represents classification of learning levels which was founded by American school phishologyst Benjamin Bloom. The subject of this research is examination of qualitative and quantitative compatibility and presence of Blooms's taxonomy in questions and tasks in school books which are planned in regular school curriculum for subject "Theory music" in Republic of Srpske (1.3. Vasiljevic T. Drobni, Teorija muzike – Slikom do shvatanja, vežbom do znanja, 2. M. Tajcevic, Osnovna teorija muzike i 3. D. Despic, Teorija muzike). Except for the stated, this paper will check the presence of Bloom's taxonomy in expected outcomes of studying consisted in borders of school curriculum in the subject "Theory music". Also, it was planned to show possible ways of formulating questions and tasks through concrete examples which will encourage active learning. The goal of this research is to improve the quality of the musical educational process through the application of new strategies of teaching and a way of acquisition and testing the knowledge and skills.

Keywords: Bloom's taxonomy, levels of learning, music theory, learning outcomes

SOCIO-POLITICAL MOVEMENTS AND TAMBURICA PRACTICE: THE CASE STUDY OF THE TAMBURICA ORCHESTRA OF RADIO-TELEVISION OF VOJVODINA

Starting from the assumption that the practice in the field of art implies the connection of creative output, awareness, theory, beliefs and different forms of behavior in art and culture, the phrase tamburica practice refers to the perception of the relationship between tamburica music and the social system in which the music is embedded and created. The aim of this research is to examine the way in which ideology, that is social and political changes, influences the creation and positioning of tamburica practice in Vojvodina, in the case of the work of the Tamburica Orchestra of Radio Television Vojvodina (hereinafter referred to as the orchestra). This certain orchestra has been specifically elected for the purpose of this research since this orchestra is found to be very influential as the only professional tamburica orchestra, and directly creates the musical taste of the audience and represents the role of other tamburica orchestras. The analysis of the work of the orchestra in various socio-political circumstances (since the founding in 1949 to the present) has been realized within four periods. In each period, there have been changes in the orchestra activities, media presentation, performances, selection of repertoires, and even the engagement of musicians based on gender and ethnic identity.

Keywords: tamburica practice, tamburica orchestra, ideology

Др Јелена БЕОЧАНИН
Универзитет у Крагујевцу (Србија), Филолошко-уметнички факултет
jelena.beocanin@filum.kg.ac.rs

РИТМИЧКИ ДИКТАТИ: ВАРИЈАНТЕ И ЊИХОВА ЦЕЛИСХОДНОСТ

Ритмички диктат представља веома важну форму рада у настави солфеђа у оквиру које се издвајају два аспекта: начин извођења од стране наставника и начин записивања од ученика. У тексту се презентују варијанте ритмичких диктата предложене до данас у српској литератури за солфеђо и методику наставе солфеђа, као и ставови и закључци писаца те литературе. Обухваћени су: Зорислава М. Васиљевић, Весна Кршић Секулић, Владимир Јовановић, Ивана Хрпка, Јелена Беочанин и коауторке Богуновић, Каран и Дубљевић. Такође, дат је и преглед појединих иностраних приступа ритмичком диктату, потеклих од следећих аутора: Паула Хиндемита, Григорија Абрамовича Фридкина и Елене Васиљевне Давидове. Циљ рада представља стицање увида у све те варијанте ритмичких диктата и промовисање најцелисходније варијанте. Педагошка импликација подразумева да би та варијанта требало би да модернизује праксу израде ритмичких диктата у Србији, истовремено их приближавајући реалној музици.

Кључне речи: ритмички диктати, варијанте, извођење, целисходност

Зоран БОГДАНОВИЋ, МА
СМШ „Петар Коњовић" Сомбор (Србија)
soundcentar@yahoo.com

ТРАДИЦИОНАЛНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ ТАМБУРА: ПЕТОЖИЧАНА *САМИЦА* ИЗ БАЧКЕ

Тема овог рада је народна музичка извођачка пракса у војвођанском делу Аустроугарског царства, сагледана кроз призму тамбурашке музике, на раскршћу између XIX и XX века. У оквиру вишегодишњих истраживања, аутор је био у прилици да прикупи значајну количину грађе, чији ће део бити приказан кроз представљање развоја традиционалног музичког инструмента, тамбуре, и то њеног специфичног варијетета, петожичане *самице*. Поред ове, аутор се такође осврће и на остале варијанте самица, као и на данашње сродне тамбуре. Као полазна основа за настанак овог рада, узима се студија Фрање Кс. Кухача, где он у свом „Прилогу за повијест гласбе јужнословјенске" констатује постојање оваквих инструмента, посебно петожичане *самице*, која је за његову збирку инструмената набављена у Бачкој, тачније у Новом Саду. Нарочите важне чињенице, установљене су аудитивном анализом фонографских снимака Беле Бартока, насталих почетком XX века, који умногоме доприносе сагледавању музичких и ерголошких особина овог традиционалног инструмента. У завршним разматрањима, представљени су инструменти и део репертоара савременог тамбурашког оркестра, који своје постојање дугују управо тамбури *самици*, односно некадашњој музичкој извођачкој пракси.

Кључне речи: Тамбура, *самица*, народна музичка извођачка пракса, тамбурашки оркестар

RHYTHMIC DICTATIONS: VARIANTS AND THEIR PURPOSEFULNESS

The rhythmic dictation is a very important form of work in the teaching of Aural Skills, where two aspects are distinguished: the way of teaching by the teacher and the manner of writing by the students. In this paper are presented the variants of rhythmic dictations as proposed in the Serbian literature for Aural Skills and Aural Skills Pedagogy, as well as the views and conclusions of the writers of this literature. This includes: Zorislava M. Vasiljevic, Vesna Krsic Sekulic, Vladimir Jovanovic, Ivana Hrpka, Jelena Beocanin and co-authors Bogunovic, Karan and Dubljevic. Additionally, there is a review of some of the foreign approaches to rhythmic dictation, derived from the following authors: Paul Hindemit, Grigory Abramovich Friedkin and Elena Vasilyevna Davidova. The aim of the paper is to gain insight into all these variants of rhythmic dictations and to promote the most suitable variant. The pedagogic implication implies that this variant should modernize the practice of making rhythmic dictations in Serbia while at the same time bringing them closer to real music.

Keywords: rhythmic dictations, variants, performance, purposefulness

TRADITIONAL MUSIC INSTRUMENT TAMBURA: BACKA FIVE-STRING *SAMICA*

The theme of this paper is traditional music practice in the Vojvodina, part of the Austro-Hungarian Empire, viewed through the prism of tamburitza music, at the crossroads between the XIX and XX centuries. In the framework of several years of research, the author was able to collect a significant amount of material, the part of which will be shown through the presentation of the development of a traditional musical instrument, tambura, and its specific variant, five-string tambura *samica*. In addition to this, the author also refers to other variants of the *samica*, as well as to present related tamburas. Starting point for the emergence of this work is the study of Franjo Ks. Kuhac, where he in his „Contribution to the history of the music of the South Slavic" finds the existence of such instruments, especially five-string *samica*, which was purchased for his collection of instruments in Backa, specifically in Novi Sad. Order important facts, were established by audio analysis of Bela Bartok's phonographic recordings, created in the early 20th century, which greatly contribute to the understanding of the musical and ergological characteristics of this traditional instrument. In the final reviews, instruments and part of the repertoire of the contemporary tamburitza orchestra were presented, which owe their existence to the tambura *samica*, that is, the former musical performance practice.

Keywords: Tambura, *samica*, folk music practice, tamburitza orchestra.

Др Зоран БОЖАНИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
zbozanic@gmail.com

НЕКЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ КОМПОЗИЦИОНОГ ПЛАНА РЕНЕСАНСНОГ МОТЕТА

У чланку су сагледане поједине композиционе специфичности вокалне музике ренесансне епохе. Ова проблематика, да сада мало заступљена у нашој музичко-теоријској литаратури, овде је истражена анализом Палестринииних (Гиованни Пиерлуиги да Палестрина) мотета. Тежиште рада је постављено на разматрање одсека, као основних структурних јединица текстуално-музичке форме. У том контексту испитани су начини реализације њиховог понављања, међусобног уодношавања и поставке фактуре у склопу целине. Поред тога, актуелизована су питања музичке драматургије: дефинисани су поступци њеног остваривања, уз посебно издвајање оних који су повезани са сложенијим врстама контрапунктског рада. Циљ је да се осветле различита композициона решења, примењена код конституисања полифоних дела базираних на тексту, чиме ће бити проширени теоријски и методолошки оквири за њихово тумачење.

Кључне речи: Композициони план, мотет, Палестрина, одсек, драматургија.

Др Саша БОЖИДАРЕВИЋ
Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (Косово и Метохија, Србија), Факултет уметности
sasabozidarevic@gmail.com

БАРОКНИ ФОРМАЛНИ ОБРАСЦИ И ИМАГИНАРНИ ФОЛКЛОР У *ЛЕВАЧКОЈ СВИТИ* КОНСТАНТИНА БАБИЋА

У фундусу хорских остварења инспирисаних фолклором насталих у српској (југословенској) музици друге половине 20. века, посебно место заузима Левачка свита Константина Бабића. У овом делу композитор примењује модел барокног триптиха,што ствара додатну обавезу прилагођавања текстуално-музичких планова композиционо-техничким захтевима његових појединачних ставова: пасакаљи, фуги и токати. Применом атипичног (за руковети и сродне форме) макроформалног оквира и употребом сложених полифоних техника трасирају се нови путеви у обради поетско - музичких материјала фолклорне провенијенције, са значајнијим отколоном од Мокрањчеве руковетне традиције. У својеврсном композиционом хибриду у коме се хијерархијски изједначавају елементи имагинарног фолклора и полифоно-имитациони ритмичко-мелодијски обрасци, одвија се и својеврсан процес трансформације традиционалног модела строфе, што имплицира потпуно нови формални и слушни доживљај сваког појединачног става у оквиру макроформалног модела троставачног хорског циклуса. Један од приоритета овог рада је да се стандардним средствима теоријско-музичке аналззе истакну и дефинишу сви значајни композицони поступци у обради поетско-музичких материјала фолклорног порекла, те приближно процени степен њиховог прилагођавања новим „вештачким" полифоно-барокним обрасцима. Крајњи циљ овог истрживања је процена значаја Левачке свите, као специфичног „необарокног" деривата, за развој српске хорске музике генерисане и инспирисане фолклором.

Кључне речи: Левачка свита, полифонија, барокни триптих, имагинарни фолклор, музичка анализа

SOME SPECIFICITIES OF THE RENAISSANCE MOTET COMPOSITIONAL PLAN

In this article, some compositional specificities of the Renaissance epoch vocal music are overviewed. This issue, which so far was insufficiently represented in our musical-theoretical practice, is studied here by the Palestrina motet analysis. The focus of the study is set on the section research, being the basic structural units of the textual-musical form. In that context, the ways of realization of their repetition, mutual relation and the display of the texture in the context of the entirety are overviewed. Besides, the issues of musical dramaturgy are updated: the actions of its realization are defined, including special separation of those connected to more complex categories of counterpoint work. The goal is to enlighten the diverse compositional solutions, applied by the polyphonic works' constitution based on the text, by means of which the theoretical and methodological frames for their interpretation will be expanded.

Keywords: Compositional plan, motet, Palestrina, section, dramaturgy.

BAROQUE FORMAL PATTERNS AND IMAGINARY FOLKLORE IN *LEVACKA SVITA* BY KONSTANTIN BABIC

In the fundus of choral performances inspired by folklore produced in Serbian (Yugoslav) music of the second half of the 20th century, the special place is taken by Levacka Svita by Konstantin Babic. In this part, the composer uses the Baroque triptych model, which creates an additional obligation to adapt the textual-music plans to the compositional and technical requirements of his individual attitudes: pasakals, fugues and tokats. The application of atypical (for handfuls and related forms) macro-formal frames and complex polyphonic techniques traces new paths in the processing of poetic and musical materials of folklore provenance, with a significant breakthrough from Mokhranjcev's handful tradition. In a kind of compositional hybrid in which are equally hierarchical the elements of imaginary folklore and polyphony-imitation rhythmic and melodic patterns, a process of transformation of the traditional model of the stanza is taking place, which implies a completely new formal and auditory experience of each individual position within the macro-formal model of three-movement chorus cycle. One of the priorities of this paper is to expose and define by the traditional means of theoretical-musical analyze all significant compositional methods in the processing of poetic-musical materials of folklore origin, and approximately estimate the level of their adaptation to new artificial polyphonic-baroque patterns . The ultimate goal of this research is examining significance of Levacka svita, as a specific 'neo-baroque' derivative for the development of Serbian choral music, in particular, a part being generated and inspired by folklore.

Keywords: Levacka svita, polyphony, baroque triptych, imaginary folklore, musical analysis

Милош БРАЛОВИЋ, МА
Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, Београд (Србија)
milosbralovic@gmail.com

НЕКОЛИКО ТЕЗА О УМЕРЕНОМ МОДЕРНИЗМУ И ТРАДИЦИЈИ

Однос према традицији у модернизму представља једно од великих питања које на одређени начин објашњава појаву познату као умерени модернизам. Ако модернизам подразумева прогресивну линију развоја уметности, а често и негирање традиције, поставља се питање у којој мери традиција фигурира у умереном модернизму, као на неки начин, ублаженој, широкој публици пријемчивој појавности модернизма. Односно, на који начин и у којим условима се одређена, у бити модернистичка уметност испољава као 'умерена'. Одатле, питање односа традиције и модернизма у одређеним друштвено-историјским околностима на одређени начин имплицира његово артикулисање као 'умерени'. Одговор на питање како се одвија овај процес може се наћи у, са једне стране, биографским подацима и поетикама аутора, али са друге стране, у сложеним односима који се успостављају између државе, друштва и културе. Ово питање се додатно усложњава уколико сагледавамо уметничку музику умереног модернизма. Недовољно јасно дефинисан почетак умереног модернизма у нашој уметничкој музици (за разлику од европског који се далеко јасније појављује након првих 'радикалних' музичких пракси, најпре експресионизма), као и честа окретања традицији и од ње у опусима појединих аутора додадно усложњавају проблем дефинисања умереног модернизма, који се у овом случају односи на ауторе који делују у Београду у првим деценијама након Другог светског рата.

Кључне речи: Култура, умерени модернизам, неокласицизам, педесете, традиција.

Александра БРАНКОВИЋ, МА
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
anja.brankovic@gmail.com

СРПСКА НАРОДНА ПЕСМА У МЕТОДИЧКОМ ПРИСТУПУ НАСТАВИ ПОЧЕТНОГ МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА ЗОРИСЛАВЕ ВАСИЉЕВИЋ

Зорислава Васиљевић (1933–2009) српски музички педагог и аутор уџбеничке литературе за наставу солфеђа намењене образовању на свим нивоима музичког школовања, литературе за методику наставе солфеђа и методику музичке писмености – свој методички приступ настави почетног музичког описмењавања у великој мери је заснивала на коришћењу народних песама, посебно песама-модела. Њихова примена најзаступљенија је у оквиру рада на мелодици – при поставци основних тонова као и у процесу рада на настави ритма у оквиру које је по Зорислави Васиљевић „потребно прво упознати наслеђено ритмичко обележје, затим га наставом надоградити, извршити корекције, али и сачувати своје богатство наслеђено народном музичком традицијом" (Васиљевић, 2006: 173). Указујући на значај коришћења народних песама-модела у настави почетног музичког описмењавања Васиљевић наводи да „способност опажања и интонирања основних тонова фиксираних преко модела ствара чврсте ослонце на којима се изграђује тачност певања са листа" (Васиљевић, 2006: 78). Приликом елаборирања о улози народне песме у музичко-педагошком приступу Зориславе Васиљевић биће осврта и на ауторкину књигу Музички буквар која обухвата све елементе почетног музичког описмењавања, а садржи народне песме-моделе које је ауторка осавременила по узору на моделе Миодрага Васиљевића (1903 – 1963). Зорислава Васиљевић сматрала је да се у оквиру наставе солфеђа „моделима и другим песмама на народним основама враћа (се) кроз наставу музичке писмености дуг према нашој традицији и дају прве основе за схватање наше музичке традиције" (Васиљевић, 2006: 78), дајући тиме и свој допринос очувању српског националног и културног идентитета.

Кључне речи: Зорислава Васиљевић, настава солфеђа, народна песма, почетно музичко описмењавање.

A FEW THESIS ON MODERATED MODERNISM AND TRADITION

One of the significant questions which explain the phenomenon known as Moderated Modernism is the question of the relationship between tradition and Modernism. If Modernism assumes a progressive trajectory of the development of arts, therefore it also assumes the negation of the tradition. Thus, there is a question of the presence of the tradition in Moderated Modernism, as, in a way, a mild form of Modernism, suitable for broader audiences. In other words, in which way and in which conditions certain artistic practice appears as 'moderated'. From that point, the question of the relationship between tradition and Modernism in a certain way implies its articulation as 'moderated'. An answer to the question(s) related to these trajectories can be found in, on one hand, composers' biographical data, and on the other, in complex relations which exist between the state, society and culture. This issue becomes more complex if one examines music (in terms of fine arts) of Moderated Modernism. The beginning of Moderated Modernism in our music is not defined well enough (compared to European, which appears more clearly, after the first 'radical' musical practices, namely Expressionism), and authors' often 'turns' towards tradition or away from it, are the issues which add to the complexity of defining Moderated Modernism, which in this case is related to authors which are active in Belgrade, in the first decades after the Second World War.

Keywords: Culture, Moderated Modernism, Neoclassicism, 1950s, tradition

SERBIAN FOLK SONG IN METHODICAL APPROACH TO TEACHING INITIAL LITERACY BY ZORISLAVA VASILJEVIC

Zorislava Vasiljevic (1933-2009), a Serbian music pedagogue and author of textbooks for solfeggio teaching at all levels of music education, literature of solfeggio teaching methodology and the methodology of musical literacy - her methodical approach to initial musical literacy teaching was largely based on the use of folk songs, especially model-songs. They are most commonly used in the melodic field – in the setting of basic tones as well as in the process of work on rhythm teaching, within which according to Zorislava Vasiljevic,, it is necessary to first get acquainted with the inherited rhythmic features then upgrade it, make adjustments, and save his wealth inherited by folk music tradition" (Vasiljevic, 2006: 173). Pointing to the importance of using folk songs in the initial musical literacy teaching Vasiljevic states that "the ability to perceive and intonate basic tones fixed over the model creates strong supports on which the accuracy of singing from the music sheet is built" (Vasiljevic, 2006: 78). During the elaboration of the role of the folk song in the music-pedagogical approach of Zorislava Vasiljevic, will be also review the author's book Muzicki bukvar, which includes all the elements of initial musical literacy, and contains folk model-songs that were modernized by the author, based on the models of Miodrag Vasiljevic (1903-1963). Zorislava Vasiljevic considered that as part of solfeggio teaching "on the basis of models and other songs on the national basis, they return (through) the teaching of music literacy debt to our tradition and provide the first basis for understanding our music tradition" (Vasiljevic, 2006: 78), thus giving in its contribution to the preservation of Serbian national and cultural identity.

Keywords: Zorislava Vasiljevic, Solfeggio teaching, folk song, initial musical literacy.

Доротеа ВЕЈНОВИЋ, МА
Универзитет у Новом Саду (Србија) Академија уметности
teavejnovic@hotmail.com

УТИЦАЈ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ЈАПАНСКЕ МУЗИКЕ НА КОМПОЗИЦИОНЕ ПОСТУПКЕ ТОРЕА ТАКЕМИЦУА У КОМПОЗИЦИЈИ *A FLOCK DESCENDS INTO THE PENTAGONAL GARDEN*

Назив дела указује на ван-музичку тематику, као повод за настанак композиције „A Flock Descends into the Pentagonal Garden" ("Јато птица слеће у петаугаони врт"), која је означила нову етапу у стваралаштву јапанског композитора Тореа Такемицуа. Форма традиционалних јапанских вртова, која по речима композитора обухвата како променљиве, тако и непроменљиве објекте, у процесу компоновања преведена је у музички медиј и специфичну оркестрацију која произилази из промишљене припреме музичког материјала. Број пет је важан аспект у организацији мелодијске и хармонске музичке компоненте, а постепено спуштање јата птица у петаугаони врт представљено је музичком формом која се гради на ограниченом броју музичких образаца, и на њиховој варијацији. У раду је анализиран континуирани процес трансформације музичког материјала у различитим нивоима имагинарне спирале. У циљу представљања композиционих решења, са акцентом на оркестрацији, у раду су представљене четири оркестарске ситуације из композиције „A Flock Descends into the Pentagonal Garden". Општи хармонски језик следи идеју кретања од мултифокалног хармонског кластера ка фокусираном звуку препознатљиве вертикалне основе. У раду су селектовани низови акорада са почетка композиције, и вршена је анализа њихове трансформације и постепеног прерастања у препознатљиве вертикалне структуре, базиране на традиционалним акордима јапанског инструмента шо, од којих је неколико акорада грађено управо наслојавањем анхемитонских и хемитонских пентатонских лествица. Резултат анализе композиционих поступака указује да се елементи јапанске традиционалне музике испољавају не само кроз линеарно третирање звука у једном гласу, већ кроз форму, текстуру и оркестарску боју, као и кроз снагу хармонског контраста под утицајем стандардних акорада јапанског инструмента шо.

Кључне речи: Такемицу, композиција, оркестрација, анализа, шо

Др Валентина ДУТИНА
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
valentinacvijetic@hotmail.com

ФОЛКЛОРНЕ ИНТОНАЦИЈЕ У ДЈЕЛИМА ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА И ВОЈИНА КОМАДИНЕ КОЈА СУ ИНСПИРИСАНА ПОЕЗИЈОМ МАКА ДИЗДАРА

Збирка пјесама Мака Диздара Камени спавач, била је инспирација многих композитора, како босанско-херцеговачког, тако и ширег југословенског простора. Његова поезија, која представља „успјешну симбиозу архаичног (средњовјековног) босанског језика и модерног поетског израза", резултирала је пјесничким творевинама које су врло успјешно уклопљене у савремени поетски контекст. На тај начин, његова поезија постала је својеврсни мост који спаја дух средњовјековног и савременог босанског човјека. Тако креиран поетски садржај, постао је инспирација и потка за многа дјела композитора Владе Милошевића и Војина Комадине. Примарни циљ овог рада је приказати композиционе поступке и средства помоћу којих су наведени аутори, својом аутентичном имагинацијом, остварили успјешну симбиозу поезије и музике, архаичног (текстуалног и звучног) садржаја и савременог (поетског и музичког) израза, уз неизоставне фолклорне интонације и боје.

Кључне ријечи: Поезија и музика, архаично и савремено, фолклорни елементи.

INFLUENCE OF TRADITIONAL JAPANESE MUSIC ON COMPOSITION TECHIQUES IN TORE TAKEMITSU'S COMPOSITION *A FLOCK DESCENDS INTO THE PENTAGONAL GARDEN*

The title of the piece refers to an extra-musical context, as an initial idea for the composition "A Flock Descends into the Pentagonal Garden", which marked a new phase in the work of Japanese composer Tore Takemicu. The form of traditional Japanese gardens, which, according to the composer, encompasses both variable and unchanging objects, translates into music form and specific orchestration coming from the thoughtful preparation of music materials. Number five is an important aspect of organization of harmony, and gradual descent of bird flock into the pentagonal garden is represented by a music form built on a limited number of music patterns, and their variation. In this paper I am researching the continuous process of transformation of music materials at different levels of the imaginary spiral. In order to present composition solutions, with an emphasis on orchestration, four orchestral situations from the composition "A Flock Descends into the Pentagonal Garden" are analysed in the paper. The series of chords from the beginning of the composition are analysed through their gradual transformation into recognizable vertical structures, based on traditional chords of Japanese instrument sho. Several chords are created by superposition of anhemitonic and hemitonic pentatonic scales. The result of the analysis of composition procedures indicates that the elements of Japanese traditional music are manifested not only through linear sound treatment, but through the form, texture and orchestration, as well as through the power of harmonic contrast under the influence of the standard chords of Japanese instrument sho.

Keywords: Takemitsu, composition, orchestration, analysis, sho

FOLKLORE INTONATIONS IN THE WORKS OF VLADO MILOSEVIS AND VOJIN KOMADINA INSPIRED BY MAK DIZDAR'S POETRY

Mak Dizdar's collection of poems Stone Sleeper has been an inspiration for numerous composers, both from the territory of Bosnia and Herzegovina and the wider territory of former Yugoslavia. His poetry, representing a "successful symbiosis of archaic (medieval) Bosnian language and modern poetic expression" has resulted in poetic creation being fitted into the modern into a contemporary poetic context very successfully. In that way, his poetry has become a sort of a bridge connecting the spirit of a medieval and contemporary Bosnian human. The poetic contents created in such a manner has become the inspiration and basis for numerous pieces of music written by Vlado Milosevis and Vojin Komadina. The primary aim of this paper is to show the compositional techniques and means by which the named authors, with their authentic imagination, established a successful symbiosis of poetry and music, of archaic (textual and sound) contents and modern (poetic and musical) expression, with inevitable folklore intonations and colours.

Keywords: Pooetry and music, archaic and modern, folklore elements.

Љиљана ВОЈКИЋ
Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Пироту (Србија)
Мр Јелена ДУБЉЕВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
dubljevic@yahoo.com

УПОЗНАВАЊЕ ЛЕКОВИТИХ СВОЈСТАВА БИЉАКА УПОТРЕБОМ ДЕЧИЈИХ ПЕСАМА, БРОЈАЛИЦА И БРЗАЛИЦА

Познавање лековитих својстава биљака пожељно је због подизања имунитета, превенције болести, као и уклањања њених симптома и последица. Нарочито је значајно због учестале употребе антибиотика и стварања резистентности. Упознавање деце с благотворним дејством биљака може се вршити извођењем бројалица, песама, музичких игара и брзалица чији садржај доноси корисне информације о биљкама из њиховог окружења. Кроз игру деца могу стећи драгоцена сазнања и практично их применити у сврху очувања и унапређења сопственог здравља и здравља својих ближњих. Ауторке чланка осмислиле су бројалице, песме и брзалице како би ову тематику приближиле деци предшколског и почетних разреда основношколског узраста.

Кључне речи: Лековита својства биљака, бројалице, песме, брзалице, деца предшколског и почетних разреда основношколског узраста

Радост ГАЛОЊА КРТИНИЋ, МА
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
Студент докторских студија музикологије
radostgalonja@gmail.com

ОДНОС ИЗМЕЂУ МУЗИЧКОГ И ПОЕТСКОГ У ПЕТ ПЈЕСАМА ЗА ГЛАС И КЛАВИР ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА

Још од стваралачких почетака, жанр соло пјесме је Влади Милошевићу служио као простор за испитивање поетско-звучних потенцијала ријечи и тона, али и као поље које отвара могућност сарадње са пјесницима за чију поезију је био заинтересован и која је, у великој мјери, утицала на пут којим ће се кретати његов опус вокалне музике. Један од композиторових сарадника и пријатеља био је Ранко Рисојевић, чија је поезија нашла своје мјесто у 18 соло пјесама за глас и клавир. Пјесникова писана ријеч се Милошевићу учинила као погодно тло за музичка тумачења, при чему га је посебно интригирала симболика приказана у поетским предлошцима у којим се обрађују мотиви природе. Према ријечима Ивана Чавловића, најистакнутије мјесто у овој групи ђела има циклус Пет пјесама за глас и клавир (1975–1976), који ће овом приликом и бити презентован. Полазећи од анализе односа музичког и текстуалног ритма (и акцентуације), те музичких компоненти које су у служби уобличења звучно-језичке цјелине соло пјесама, циљ рада јесте освјетљење Милошевићевог метода озвучавања текста, те односа између поетског слоја циклуса и музичког контекста који озвучену ријеч окружује.

Кључне речи: Музика, поезија, Пет пјесама, Владо Милошевић, метод озвучавања.

USAGE OF CHILDREN'S SONGS, COUNTING RHYMES AND TONGUE-TWISTERS TO INTRODUCE MEDICINAL PROPERTIES OF HERBS

Having knowledge of medicinal properties of herbs is highly preferred when boosting the immune system, preventing a disease as well as curing its symptoms and consequences. In addition, the knowledge is quite significant since there is a frequent overuse of antibiotics which leads to development of antibiotics resistance. Introducing medicinal properties of herbs to children can be done by performing the counting rhymes, music games and tongue twisters which bring an informative content about the herbs from the children's surroundings. Learning through play the children can obtain precious knowledge and use it practically in order to preserve and boost their own health and health of their loved ones. The authors of the article have created the counting rhymes, songs and tongue twisters so that pre-school and low-primary-school children could become acquainted with the above mentioned topic.

Keywords: medicinal properties of herbs, counting rhymes, songs, tongue twisters, pre-school and low-primary-school children

THE RELATION BETWEEN MUSIC AND POETRY IN VLADO MILOSEVIC'S *FIVE SONGS* FOR VIOCE AND PIANO

Since the beginnings of Vlado Milosevic's creative strivings, the genre of song was a relevant research area for examination of musical-and-poetic potentials of the word and sound, but also as a field which opens many possibilities for cooperation with poets (which affected on his opus of vocal music). One of his associates and friends was Ranko Risojevic, on which poetry Milosevic composed 18 songs for voice and piano. The poet's written words were a suitable for composer's musical interpretations, whereby he was especially intrigued by symbolic meaning shown in poetry with motives of nature. According to Ivan Cavlovic, most valuable position in this group of compositions has cycle Pet pjesama za glas i klavir (Five Songs for voice and piano, 1975–1976), which will be presented in this paper. Starting from analysis of relation between musical and textual rhythm (as well as an accentuation), and then musical components which are in service of shaping sound-and-lingual unity of songs, the main goal of this work is to notice Milosevic's method of musical transpositions of the text, and a relation between poetic sphere of compositions and musical context of a sounding word.

Keywords: Music, poetry, Five Songs, Vlado Milosevic, the musical transpositions of the text.

Мр Славица ГЛУВИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија Умјетности
slavica.gluvic@yahoo.com
Мирјам МАРКОВИЋ, МА
ЈУ Основна музичка школа „Бранко Смиљанић" Градишка (Република Српска, БиХ)
mirjammarkovic84@gmail.com

УЛОГА ПЈЕВАЊА У ПОЧЕТНОЈ НАСТАВИ ГИТАРЕ

У почетној настави гитаре се начешће среће мануелна поставка звука, односно учење покрета прстију, који одговарају нотном запису а, као жељени резултат, дају исти онај звук који, је првобитно, композитор из своје имагинације пренео на папир. Иако психологија музике потврђује да је бољи и природнији приступ од звука ка симболу, иначе уобичајен на настави солфеђа, у почетној настави гитаре још увјек се не назире такав начин рада. Да би ученици одређену мелодију лично доживјели и запамтили требали би је отпјевати, јер је тада при везивању тона и нотне сике звук у првом плану и будући да се прима искуствено, аутоматски се много брже и лакше схвата и памти. Ипак, наставници инструмента се тешко одлучују на пјевање нових композиција, јер стичу утисак да то изискује више времена, те не увиђају значај таквих поступака. То је и сасвим природно, с обзиром на устаљени и општеприхваћени приступ свирању, а то је самим свирањем. Сврха овог рада је да укаже на једноставнији, бржи, економичнији и природнији начин преношења знања, када је у питању наставник инструмента, док је за ученика, у исто време, већ од првог тренутка, радоснији пут ка музицирању.

Кључне ријечи: Почетна настава, солфеђо, гитара, пјевање, смјер наставе, мануелна поставка звука.

Марија ГОЛУБОВИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
masa.dj.golubovic@gmail.com

МИСИЈА РУСКОГ ДОМА У БЕОГРАДУ: КУЛТУРНА ПОЛИТИКА И МУЗИКА (1933-1941)

Руски дом у Београду (1933), најстарији дом руске културе ван граница Русије, од првих дана свог постојања сведочи о томе колико су за емигранте култура и очување наслеђа напуштене домовине били важни. Ни у једној другој држави-домаћину није постојала овако организована јединица попут београдског Руског дома. Изградња Дома, међутим, представља и добар пример подршке коју су југословенске власти на челу са краљем Александром Карађорђевићем пружале емигрантима, као и израз поштовања према њиховом културном наслеђу које се у том тренутку уклапало у културну политику државе. Ово предивно здање, у чијој изградњи и организацији је, између осталих, активно учествовао и руски дипломата Василије Николајевич Штрандман, било је јединствени центар просветитељског, научног и уметничког живота емиграната. По отварању Руског дома, поједине емигрантске институције и културне организације сместиле су се под његов кров, док је Руско музичко друштво (РМД), које је било један од носилаца музичког живота међу Русима, добило могућност да чешће организује концерте. РМД је имало значајну улогу у неговању музике руских (пре свега дореволуционарних) композитора, као и у организацији разних културних догађаја у Београду. У овом раду биће приказана музичка активност Руског дома у контексту културне политике Краљевине Југославије тог доба.

Кључне речи: Руски дом у Београду, руска емиграција, Краљевина Југославија, Штрандман, Руско музичко друштво.

THE ROLE OF SINGING IN THE INITIAL TEACHING OF GUITAR

At the initial stage of teaching young learners how to play the guitar one most often comes across manual sound setting, that is, learning the finger movements that correspond to the score and give the very same sound that the composer originally transferred from her imagination onto paper. Even though the psychology of music has confirmed that the sound-to-symbol approach, commonly applied in solfeggio teaching, is a better and more natural one, this approach has not yet been tried at the initial stage of teaching young learners how to play the guitar. In order for pupils to personally experience and remember a certain melody, they should sing it, since the connecting of tone and notation brings the sound to the forefront. Given that it is received experientially, it is automatically understood and remembered easier and faster. Still, guitar teachers find it difficult to decide to sing new compositions, as they seem to have the impression that it requires more time, and hence do not see the value of such procedures. And this is natural, considering the common and generally accepted approach to playing the instrument - which is the playing itself. The purpose of this paper is to point out a simpler, faster, more economical and natural way of transferring knowledge, when it comes to the teacher of the instrument, while for the pupil, at the same time, from the first moment, the more joyous way to music.

Keywords: Initial stage of teaching, solfeggio, the guitar, singing, teaching orientation, manual sound setting.

A MISSION OF THE RUSSIAN HOUSE IN BELGRADE: CULTURAL POLICY AND MUSIC (1933-1941)

The Russian House (1933) is the oldest Russian cultural center outside Russia. Since its inception, the Russian House in Belgrade witnesses how culture and preserving the homeland heritage were important for Russian émigrés. No other host country had such a well-organized cultural center to rival the Russian House in Belgrade. However, the construction of the Russian House shows the great support to emigrants given by Yugoslav authorities and King Aleksandar Karadordevic. It was also a show of respect to their cultural heritage, coinsiding to the current state cultural policy. This wonderful building – whose construction and organization included the active participation of the Russian diplomat Vasily Nikolaevich Strandman, among others -- was a unique center of educational, academic and artistic life for émigrés. After opening, some émigré institutions and cultural organizations settled in the Rusian House building. As one of the pillars of the musical life among the Russian population, Russian Musical Society became a regular concert organizer. The Society played an important role in promoting the music of Russian composers (particularly those of the pre-Revolution period) and organizing various cultural events in Belgrade. This paper will discuss the musical activities of the Russian House in the context of the contemporaneous cultural policy of the Kingdom of Yugoslavia.

Keywords: The Russian House in Belgrade, Russian émigrés, Kingdom of Yugoslavia, Strandman, Russian Musical Society

Мр Гордана ГРУЈИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
gordana.grujic@au.unibl.org

РЕДЕФИНИСАНИ СОНАТНИ ОБЛИК У ДОДЕКАФОНСКИМ УСЛОВИМА АРНОЛДА ШЕНБЕРГА

У жељи да се отргне од музике прошлости и традиције бечких класичара, Арнолд Шенберг је развио додекафонију; с тим да је задржао традиционалну форму коју је успјешно комбиновао са својим новим музичким језиком. Формални образац који га је највише окупирао је сонатни облик, из разлога што је веома прилагодљив најразноврснијим композиционим техникама, те се у том погледу успјешно прилагодио и додекафонским условима. Шенебрг је у основи задржао тематски поглед на сонатни облик, по којем је тематски план најбитнији конструктивни елемент за универзално схватање сонатне форме; што је у великој мјери у традицији схватања Антона Рајха, Адолфа Б. Марска и Карла Чернија. Да бисмо адекватно приступили формалној анализи, морамо имати у виду да је додекафонија утицала на измјене хијерархије сонатних принципа, што се огледа у: процесуалности у првом плану, вариационим принципима, различитим факторима неправилности, као и у изостанку тоналног и структурно-тематског помирења прве и друге теме у репризи. Сонатну форму Шенберг користи у својим циклусима оп.26/И, ИИ, оп.30/И, оп.36/И, оп.37/И и оп.42/И; и у једноставачним ђелима оп.33а, оп.33б, оп.45 и оп.47. Рад представља преглед различитих аналитичких виђења по питању форме у наведеним ставовима који су примарно окарактерисани као сонатни, што доводи до постављања редефиниције сонатног облика и сонатних принципа у новим додекафонским условима.

Кључне ријечи: Сонатна форма, додекафонија, Арнолд Шенберг.

Мр Гордана ГРУЈИЋ
Давид МАСТИКОСА, МА
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
gordana.grujic@au.unibl.org
david.mastikosa@au.unibl.org

МУЗИЧКЕ ИМПРЕСИЈЕ У СИМФОНИЈСКОЈ ПОЕМИ БАЊА ЛУКА 1969 ВЛАДЕ С. МИЛОШЕВИЋА

Бањалучки композитор Владо С. Милошевић (1900-1990) остао је у нашој музичкој јавности познат као композитор који је примарно био оријентисан ка мањим формама за хор, и соло пјесмама. За компоновање симфонијске музике заинтересовао се 1950-их, као већ искусан композитор. Његова најпознатија симфонијска ђела су програмског карактера, од којих се истичу Крајишка рапсодија (1950), Са планине (1957), Драматична симфонија (1966), Мргуда (1972/73) и ХИИ босанска елегија (1974). Симфонијска ђела Са шетње по граду (1954) и Бања Лука 1969 (1969) су посвећене његовом родном граду Бањој Луци и у њима осликава своје импресије родног града. Симфонијска поема под називом Бања Лука 1969 је настала као композиторова реакција на преживљени разорни земљотрес у Бањој Луци 1969. године и има облик импресије у којој се смјењују сјетни и оптимистички тонови. Овај рад доноси аналитички осврт на програмски садржај ђела, дочаравања љепоте Бања Луке прије потреса, натуралистичко озвучавање самог потреса и туробне атмосфере у граду након потреса. Владо Милошевић на самом крају ђела користи и суптилну сублимацију фолклорних елемената на крају ђела као апотеозу оптимизма, са чврстим вјеровањем да ће Бања Лука да превазиђе потешкоће и настави свој живот.

Кључне ријечи: Владо С. Милошевић, симфонијска поема, Бања Лука 1969, програмност.

REDEFINED SONATA FORM IN THE DODECAPHONIC CONDITIONS OF ARNOLD SCHOENBERG

In order to break away from the music of the past and the tradition of the Vienna classics, Arnold Schoenberg developed the twelve-tone method of composition, known as dodecaphony; whereby he kept the traditional form combining it successfully with his new music language. The formal form that occupied him most was Sonata Form as it was very adaptable to most diverse composition techniques; therefore the form was successfully adjusted to dodecaphonic conditions. Basically, Schoenberg kept his thematic view on Sonata Form, according to which the thematic plan is the most significant element for the universal comprehension of the Sonata Form; which is found in the tradition of comprehension of Anton Reich, Adolf B. Marx and Carl Czerny. To take an appropriate approach to formal analysis, we have to bear in mind that dodecaphony influenced transformations in the hierarchy of Sonata principles, which is reflected in processuality, first of all, then in variation principles, various factors of irregularity, even in inclining to some old sonata laws from the pre-classic epoch, as well as in the lack of tonal and structural-thematic conciliation between the first and second theme in repetition. Schoenberg applied Sonata Form in his cycles op.26/I, II, op.30/I, op.36/I, op.37/I and op.42/I, as well as in single-movement works op.33a, op.33b, op.45 and op.47. This paper represents an overview of various analytical views related to the form in the above indicated views that are primarily characterised as sonata in the opus of Arnold Schoenberg, which leads to redefinition of the Sonata Form and sonata principles in the new dodecaphonic conditions.

Keywords: Sonata form, dodecaphony, Arnold Schoenberg.

MUSIC IMPRESSIONS IN SYMPHONIC POEM *BANJA LUKA 1969* OF VLADO S. MILOSEVIC

Vlado S. Milosevic (1900-1990), composer from Banja Luka, remained in our music public known as a composer who was mainly oriented towards smaller musical forms for choir and lied. He started writing symphonic music in the 1950s, as an already experienced composer. His most famous symphonic works are pieces of program music such as *Krajiška rapsodija* (1950), *Sa planine* (1957), *Dramatična simfonija* (1966), *Mrguda* (1972/73) and *XII bosanska elegija* (1974). Symphonic pieces *Sa šetnje po gradu* (1954) and *Banja Luka 1969* (1969) are dedicated to his hometown Banja Luka, where Vlado S. Milosevic paints his impressions of it. The symphonic poem *Banja Luka 1969* was written as composer`s reaction to the survival of destructive earthquake in Banja Luka in 1969, and it has shape of impression in which melancholic and optimistic modes shift. This papier brings analytical overview on the program content of this piece, describing Banja Luka's beauty before the earthquake, naturalistic sounding of the quake itself and a grim atmosphere in town afterwards. At the very end of the piece, Vlado Milosevic uses subtle sublimation of folklore elements at the end of his work as an apotheosis of optimism, with a firm belief that Banja Luka will overcome difficulties and continue its life.

Keywords: Vlado S. Milosevic, symphonic poem, Banja Luka 1969, program work.

Др Санда ДОДИК
Мр Зоран НИКОЛИЋ
Мр Саша ПАВЛОВИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
sanda.dodik@au.unibl.org
zoran.nikolic@au.unibl.org
sasa.pavlovic@au.unibl.org

„АСОНАНЦЕ И РЕМИНИСЦЕНЦЕ" СА АТОСА – СИМФОНИЈСКА ПОЕМА *ХИЛЕНДАР* ВЛАДЕ С. МИЛОШЕВИЋА

Симфонијска поема Хилендар Владе С. Милошевића настала је 1972. године након композиторовог путовања на Свету Гору и боравка у манастиру Хиландар. У аутографу, иза наслова, Милошевић појашњава да композиција представља „асонанце и реминисценце поводом путовања у Атос", а у посвети наводи да је ову симфонијску поему посветио музикологу Димитрију Стефановићу. Хилендар је компонован за тројни састав оркестра са тринаест удараљки. Композитор је детаљно изложио програмски садржај који је подијелио на двадесетчетири дијела (а чија ће формална организација, према садржају и тематском материјалу, бити сведена на мањи број одсјека). У оквиру ове композиције, аутор је настојао музичким средствима приказати утиске, доживљаје, атмосферу и поједине детаље са овог ходочасничког путовања. Циљ овог рада је да кроз аналитички преглед композиције допринесе освјетљавању композиционо-техничких поступака, тематског, формалног, хармонског и других аспекта овог, у музичкој јавности недовољно познатог дјела Владе Милошевића. С обзиром на друштвене околности и вријеме настанка, композиција никада није изведена, те се надамо да ће послије скоро пола вијека од њеног настанка, а у години када се обиљежава осамсто година аутокефалности Српске православне цркве, ово дјело бити изведено и представљено јавности.

Кључне ријечи: Владо С. Милошевић, Хилендар, симфонијска поема, програмност, анализа.

Др Ивана ДРОБНИ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
ivana.drobni@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВЕ НАСТАВЕ СОЛФЕЂА У СРБИЈИ – ТРАДИЦИЈА У ДИГИТАЛНОМ ДОБУ

Настава солфеђа, једна од темељних дисциплина формалног музичког образовања, доживљавала је бројне узлете почев од средине 19. века од кад се практикује у Србији. Успешна настава солфеђа требало би да оспособљава ученике за „мишљење звуком" и тиме олакша рад како на настави инструмента, тако и на настави осталих музичких и теоријских дисциплина. Актуелни наставни планови и програми за овај предмет у основном и средњем музичком образовању у Србији јасно су артикулисани, избалансирани и пропраћени квалитетним уџбеницима. Међутим, недостатак педагошког консензуса и методички status quo на националном нивоу резултирао је веома различитим нивоима знања и вештина којима млади музичари владају у тренутку када конкуришу на музичке студије. Оваква ситуација упућује на закључак да се не остварују задаци наставе солфеђа где је на првом месту висока оспособљеност за музичко читање и писање, а што за консеквенцу има слабији развој музичких способности ученика, њихово отежано професионално осамостаљивање и упитно опште разумевање музике. У овом излагању ће бити преиспитана потреба о потенцијалним променама и унапређењима наставног рада. Једна од стратегија методичара за превазилажење ове ситуације могла би бити усмерена на квалитативне промене наставних техника и облика рада. Овладавањем модерним техникама у конкретним областима наставе, педагошком кадру би било омогућено унапређивање сопствених вештина, а самим тим и наставе, чиме би требало да буде олакшано достизање прокламованих циљева и исхода наставе солфеђа.

Кључне речи: Музичка педагогија, музичка писменост, наставне методе, планови и програми, солфеђо.

HILENDAR BY VLADO S. MILOSEVIC

The symphonic poem Hilendar by Vlado S. Milosevic was written in 1972, following the composer's trip to Sveta Gora and stay at the Hilandar Monastery. In the autograph, following the title, Milosevic explains that the composition represents "assonance and reminiscences on the occasion of travelling to Athos," whereas in the dedication, he states that this symphonic poem is meant for musicologist Dimitrije Stefanovic. Hilendar is composed for a three-part orchestra with thirteen percussions. The composer has presented in details the programme content, which he divided in twenty four parts (and the organisation of which will be reduced to a smaller number of sections, according to content and thematic material). In this composition, the author endeavoured to present, using musical means, the impressions, experiences, atmosphere and individual details from this pilgrimage. The aim of this paper is to shed light on the compositional-technical procedures, thematic, formal, harmonic and other aspects of this work by Vlado S. Milosevic, through analytical overview of the composition that the musical audience is not sufficiently familiar with. Given the social circumstances and the time of writing, the composition has never come to be performed, hence it is our hope that this work will be performed and presented to the public after almost half a century since its creation, and in the year when the Serbian Orthodox Church marks eight hundred years of its autocephaly.

Keywords: Vlado S. Milosevic, Hilendar, symphonic poem, programme, analysis.

PERSPECTIVES OF SOLFEGGIO TEACHING IN SERBIA – TRADITION IN THE DIGITAL AGE

Solfeggio is one of the basic disciplines of professional music education in Serbia, and has seen a number of advances during the last 150 years. Successful solfeggio teaching should train students to „aural thinking" and facilitate instrument teaching as well as various other musical disciplines. Current curricula and programs for this subject in primary and secondary music schools in Serbia are clearly articulated, well balanced, and accompanied by a series of high-quality textbooks. However, the lack of pedagogical consensus at the national level has resulted in very different levels of knowledge and skills among students by the time they apply to music studies at the university level, owing to an abundance of competing methods. Therefore, one of the goals of solfeggio teaching can be seen as the development of musicality during the complex process of developing music literacy as a prerequisite for comprehensive musicianship. On the other hand, goals such as the development of reading and writing skills and the understanding of music and music signs, or developing students' independence and their creative abilities, have still not been achieved. Consequently, the main strategy for overcoming this situation should not be directed so much on the teaching process itself, but rather on the quality of teachers' training. In that training educators would be given the opportunity to improve and master their teaching techniques, and improve the overall quality of their teaching. This would facilitate the achievement of our stated goals, which we will discuss further in the upcoming presentation.

Keywords: Music pedagogy, music literacy, methods, curricula and programs, solfeggio.

Мр Јелена ДУБЉЕВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
dubljevic@yahoo.com
Љиљана ВОЈКИЋ
Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Пирот (Србија)

УПОТРЕБА ПЕСАМА, ПРИМЕРА ИЗ МУЗИЧКЕ ЛИТЕРАТУРЕ И ИНСТРУКТИВНИХ ПРИМЕРА У РИТМИЧКИМ ПРИРУЧНИЦИМА ЗА ОСНОВНУ МУЗИЧКУ ШКОЛУ У СРБИЈИ (1983-2015)

Област ритма заступљена је у уџбеницима за наставу солфеђа у свим разредима основношколског музичког образовања. Због потребе да се овој области посвети већа пажња, музички педагози су у периоду од 1983. године до 2015. године осмислили низ приручника за наставу ритма, међу којима проналазимо: Солфеђо – Ритам I (за први и други разред основне музичке школе), Солфеђо – Ритам II (за трећи и четврти разред), Солфеђо – Ритам III (за пети и шести разред) Зориславе Васиљевић, Ритмичку лектиру - парлато (од трећег до шестог разреда) Владимира Јовановића, Распевани ритам I, II, III (за први, други и трећи разред) Славице Смиљанић Марковић и Биљане Цветковић и Разиграни ритам (за други циклус основног музичког образовања) Славице Смиљанић Марковић и Гордане Ђурђевић. Предмет чланка биће разматрање инивидуалног доприноса аутора поменутој проблематици, као и сагледавање сличности и разлика у њиховом приступу.

Кључне речи: Песме, примери из музичке литературе и инструктивни примери, ритмички приручници, основна музичка школа, Србија

Марко ВЕСИЋ
vesic.marko9@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦИЈА И ТРАНСФИГУРАЦИЈА МУЗИЧКОГ ИДИОМА: ПОСТМОДЕРНА КАО НОВИ ЗВУЧНИ И СЕМАНТИЧКИ ПРОСТОР

Зависно од културалног, друштвеног, (био)политичког и иманентно музичког контекста у ком се налази, музички идиом подлеже различитим процесима промене при којима он задржава или мења своје иницијално значење, функционише у систему (нових) значења стварајући семантички простор који је условљен не само чулно доступним садржајем, естетском димензијом, већ свим ванмузичким контекстима и садржајима који, кроз интерпретације, битно конституишу музичко дело. Авангардне, експерименталне и граничне уметничке праксе модерне еволуирају и успостављају постмодерну, према наслову истоимене књиге Ж. Лиотара, постмодерно стање које услед свог свеобухватног еклектицизма и равноправности друштвених, теоријских и других антагонизама тежиште премешта са тецхне-а, истраживања могућих језика и аутономије уметности у поље (трансфигурације) значења, комуникације, артивизма, продукције и медијске потрошње. Музички идиом тада постаје средство говора о/ван музичке уметности, материјал који има потенцијал Дишанове Фонтане, Браковог колажа и Кателанове Америке. Рад настоји да кроз историјску перспективу прикаже различите процесе који учествују у моделовању музичког идиома и који га, као таквог, пласирају у једнозначном или вишезначном облику у оквиру целог уметничког дела/пројекта. Поверовећу Парменидовим речима, Ец нихило нихил фит.

Кључне речи: Музички идиом, трансформација, трансфигурација, постмодерна, значење

USING SONGS, EXAMPLES FROM MUSIC LITERATURE AND INSTRUCTION MODELS FROM HANDBOOKS FOR RHYTHM FOR PRIMARY MUSIC SCHOOLS IN SERBIA (1983-2015)

The area of rhythm is present in the textbooks for solfeggio in all grades of primary music education. Music pedagogues created a range of handbooks for teaching rhythm in the period from 1983 to 2015 due to the fact that at the time this area should have been devoted more attention. Consequently, the following handbooks can be found: Solfeggio – Rhythm I (for the first and second grades of primary music school), Solfeggio – Rhythm II (for the third and fourth grades), Solfeggio – Rhythm III (for the fifth and sixth grades) by Zorislava Vasiljevic, Rhythm Readings – parlato (from the third to sixth grade) by Vladimir Jovanovic, Singing Rhythm I, II, III (for the first, second and third grades) by Slavica Smiljanic Markovic and Biljana Cvetkovic and Playful Rhythm (for the second cycle of primary music education) by Slavica Smiljanic Markovic and Gordana Durdevic. The subject of the article is an observation of an individual contribution of the authors to the above-mentioned topic as well as an attempt to determine similarities and differences in their approach.

Keywords: Songs, examples from music literature and instruction models, handbooks for rhythm, primary music schools, Serbia

TRANSFORMATION AND TRANSFIGURATION OF A MUSICAL IDIOM: POSTMODERN AS A NEW SOUND AND SEMANTIC SPACE

Depending on the cultural, social, (bio)political context, music idiom is susceptible to various transformation processes, where it keeps or changes its initial meaning, exists in a system of (new) meanings, thus creating semantic space with audibly available content and aesthetic dimension, but with all non-musical and content witch, trough interpretations, greatly constitute a musical act. Avant-garde, experimental and borderline practices of modernism evolve and set up the postmodernism, according to the title of the book of J. Liotar, postmodern state which due to the eclecticism and equality od social, theoretical antagonisms is moving centroid from techne, the research of possible languages and autonomy of art to the field of transfiguration of meaning, communication, artivisam, production and media consumption. Musical idiom becomes the means of speech outside the musical art, the material which has the potential of Duchamp's Fountain, Brak's collage and Catellan's America. This work intend to show, through historical perspective, various processes that are present in modeling a musical idiom and which place the idiom, as such, in a single meaning or multiple meanings within the entire artistic part of the art piece/project. I will trust the words of Parmenides, Ex nihilo nihil fit.

Keywords: Musical idiom, transformation, transfiguration, postmodernism, meaning.

Др Богдан ЂАКОВИЋ
Универзитет у Новом Саду (Србија), Академија уметности
bogdandj@eunet.rs

ПОТРАГА ЗА НАЦИОНАЛНИМ СТИЛОМ У ПРАВОСЛАВНОЈ ХОРСКОЈ МУЗИЦИ 20. ВЕКА – ПРВА ФИНСКА ЛИТУРГИЈА СВ. ЈОВАНА ЗЛАТОУСТОГ ЗА МЕШОВИТИ ХОР (1936) ПЕКА АТИНЕНА (1885-1956)

Одговарајући на позив архиепископа Хермана, Пека Атинен (Пјотр Васиљевич Акимов, 1885-1956) 1936. године пише прву интегралну хорску композицију на литургијски текст Св. Јована Златоустог на финском језику. Стил ове музике има своје јасно порекло у делима руских романтичара, али се истовремено и разликује од њих. Хармонски језик Атинена доноси нешто „лакши" тип музичог израза од стваралаштва аутора Нове Руске Школе (Рахмањинов, Чесноков, Кастаљски), близак естетици руских композитора-емигрантата, попут Николаја Кедрова. У питању је доминантна употреба хомофоног стила, са претежно оригиналним креативним приступом без директних цитата, изузев у неколико литургијских химни (на пример, Достојно јест број 1, са мелодијом петерсбуршког дворског напева). Аутор следи традиционална хармонска решења, али избори акорада никада нису сасвим очигледни. Доминира употреба заменика доминанте функције и дуге везе модулационих ланаца који доприносе посебној техници експресивности текста. Дискретна употреба полифоније, уз типизиран поступак „клизећих" мелодијских обрта и присутан, готово постомодернистички редукован хармонски елеменат, доприноси снажној драматици композиције. Уз мање редакторске интервенције (недостајућа јектенија, тропари, кондаци, прокимен) диригента премијерног извођења дела, ђакона Петри Њуканен са хором Богословије Св. Јована Богослова из Јоенсуа, Литургија Пека Атинена објављена је први пут на компакт-диску 2016. године.

Кључне речи: Национални стил, богослужбена музика, православни идиом, романтичарска естетика, употреба полифоније.

Бранислав ОСТОЈИЋ
Основна глазбена школа, Нови град (Хрватска)
ostojic.branislav@gmail.com

ПОСЛЕРАТНИ ФЕСТИВАЛИ ПРОСВЕТНИХ ДРУШТАВА БУЈШТИНЕ

Ослобађањем земље, након СС світетског рата, код житеља Бујштине (ондашњи котар Бује), будила се национална свијест која се манифестирала кроз пјесму, плес и ријеч. Почела су се оснивати хрватска просвјетна друштва с циљем развијања и одржавања културе Хрвата Бујштине. Чланови тих друштава су путем рада у многобројним секцијама показивали потребу да се културно уздижу, односно да обнове своје хрватске народне, умјетничке те родољубне пјесме и плесове. Мој рад бави се истраживањем око одржавања ондашњих *Фестивала просвјетних друштава* на којима су наступали бројни аматерски пјевачки зборови, лимене глазбе, фолклорна друштва те драмске дружине. Рад започиње са одржавањем првог фестивала 1947. године, који се одржавао један дан, и у једном мјесту, те прати сва догађања око њих до 1952. У том периоду одржано их је укупно пет, а одржавали су се током неколико дана у неколико мјеста. Резултат истраживања је да су свих пет одржаних фестивала показали заједништво, вољу и исказану љубав домаћих аматера приликом извођења културних програма, у којима је долазила до изражаја народна ријеч, пјесма и плес. Године 1952. Фестивал просвјетних друштава мијења име у *Смотру хрватске ријечи и пјесме* и као такав се одржава још неколико година за редом.

Кључне ријечи: фестивали, Бујштина, просветна друштва, извођачи.

THE SEARCH FOR NATIONAL MUSIC STYLE IN ORTHODOX CHORAL MUSIC OF 20TH CENTURY – FIRST FINISH LITURGY IF ST. JOHN CHRYSOSTOM FOR MIXED CHOIR (1936) BY PEKKA ATTINEN

Responding to the request of the Archbishop Herman to start building national church music tradition in Finland, Pekka Attinen (Petr Vasilevich Akimov, 1885-1956) 1936. composed the first integral choral piece on Finish language. Attinen's style was romantic in origin, but at the same time it clearly departed from Rusian church music of its time. His harmonic constructions were lighter in comparison with his Russian contemporaries - New Russian School (Rachmaninov, Tchesnokov, Kastalsky), and recalled in their subtlety some of the Russian emigre composers such as Nikolai Kedrov. The attempt to create a strong connection between text and music is apparent in the relationship betweenthe harmonic affects and the text setting, as well as in the vibrant melodic lines supported by the harmony. The music style is, with few exceptions, homophonic choral harmony. The musical fabric is the composer' own, relying on the traditional Orthodox chants only occasionally (for example, It is Truly Meet No. 1, which is based on the St. Petersburg Court Chapel Chant). The technique involves the use of frequent substitute dominants and suspended ninths and in some places the composer created long chains of modulation that promote an exepctionally dynamic textual expression. The discrete usage of polyphony with the typical gesture of the descending melody and almost postmodern reduced harmonic element, builds a work of great tension. With small added interventions (missing jektenija, troparia, kondakia, prokimenon) by the conductor of the performance of the piece, deacon Petri Nukanen with his "Chanters of the St. John the Theologian" choir from Joensuu, in 2016. Attinen's Liturgy was published as a world-premiere recording.

Keywords: National style, music for the ritual, Orthodox idiom, romantic aesthetics, the usage of polyphony.

POST-WAR FESTIVALS EDUCATION SOCIETIES IN BUJE

With the liberation of the country, after the Second World War, in Bujstina - Buje and its surroundings (the district of Buje, then) was awakened the national consciousness manifested through songs, dances and words. Croatian educational companies started to set up to develop and maintain the culture of Buje and its surroundings. The members of these societies, through the work of numerous sections, have shown the need to culturally raise or renew their Croatian folk, artistic and patriotic songs and dances. My (this) written work deals with the research about the maintenance of the *Festival of Educational Societies*, where many amateur singing choirs, brass music, folklore societies and drama companies. The work begins with the maintenance of the first Festival in 1947, which was held one day, and in one place and keeps track of all the events around them until 1952. In that period five were held in total and were held for several days in several places. The result of the research is that all five festivals held the fellowship, the will and expressed love of local amateurs when performing cultural programs in which the folk word, song and dance came to the fore. In 1952, the Festival changed its name to *Smotra (muster) of Croatian words and poems* and was held for several more years in a row.

Keywords: festivals, Buje, educational societies, perfomers.

Марија ЂОРЂЕВИЋ
Прва нишка гимназија Стеван Сремац у Нишу (Србија)
djordjevicmarija1991@gmail.com
Др Миомира М. ЂУРЂАНОВИЋ
Др Соња ЦВЕТКОВИЋ
Универзитет у Нишу (Србија), Факултет уметности
miomiradjurdjanovic@yahoo.com
cvetkos@mts.rs

МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ КАО ПОДСТИЦАЈ РАЗВОЈУ МУЗИЧКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА

Полазећи од чињенице у којој је васпитање и образовање неопходно сагледати као систем активности у којима су бројне школске и ваншколске активности испреплетане једне с другима, аутори у раду указују на њихов значај и допринос у развоју музичких компетенција ученика. Наша брига у планирању, организацији и реализацији музичког образовања и ваншколских активности постаје тиме неопходна и оправдана. За потребе рада спроведено је емпиријско истраживање о степену заинтересованости ученика средњошколског узраста за активним учешћем у различитим ваншколским активности. Анкетним испитивањем обухваћено је 313 ученика гимназија са територије града Ниша. Резултати истраживања указују да у највећој мери ученици нису заинтересовани да учествују у ваншколским активностима, да се степен њиховог интересовања мења са годинама школовања, као и да је знатно израженије интересовања код ученика који су завршили основно музичко образовање. Добијени подаци упућују на неопходност креирања предлога за организацијске промене којима се може деловати на стварање позитивних ставова ученика о музичком образовању и ваншколским активности, а у циљу свеобухватнијег музичког развоја и јачања музичких копметенција ученика.

Кључне речи: Ваншколске активности; музичко образовање; музичка настава; музичке компетенције; ученици.

Др Данијела ЗДРАВИЋ МИХАИЛОВИЋ
Универзитет у Нишу (Србија), Факултет уметности
dzdravicmihailovic@yahoo.com

ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ МУЗИЧКЕ СИНТАКСЕ – О ГРАНИЧНИМ СЛУЧАЈЕВИМА ФРАГМЕНТАРНЕ И РЕЧЕНИЧНЕ СТРУКТУРЕ

У раду се отварају питања граничних случајева испод реченичног нивоа, односно музичке реченице у којој нису јасно профилисане све њене најважније карактеристике, и фрагментарне структуре која се према појединим одликама приближава музичкој реченици. Ова танка линија представља веома осетљиво поље у музичкој анализи, те су тумачења појединих примера која се у литератури могу наћи понекад сасвим различита. Стога ћемо, на изабраном узорку, размотрити кључне смернице у разумевању и аналитичкој интерпретацији граничних случајева између фрагментарности и музичке реченице. Циљ рада је да се упоредном анализом и истицањем различитих приступа, укаже на комлексност аналитичког поступка, али, уједно, и на одређену дозу флексибилности коју аналитичар треба да поседује.

Кључне речи: Музичка реченица, фрагментарна структура, музичка анализа.

MUSIC EDUCATION AND EXTRACURRICULAR ACTIVITIES AS AN INCENTIVE FOR THE DEVELOPMENT OF MUSICAL COMPETENCES OF STUDENTS

Starting from the fact that it is necessary to perceive bringing up and education as a System of activities consisting of numerous school and extracurricular activities interwoven with one another, the authors emphasize in their work their significance and contribution in the development of musical competences of the pupil. Our meticulousness in the planning, organization and implementation of music education and extracurricular activities becomes therefore necessary and justified. For the needs of the work, an empirical research has been conducted among students of secondary school on the degree of their interest in active participation in various extracurricular activities. The survey included 313 high school students from the city of Nis. The results of the research indicate to a large extent that the students are indeed not interested in taking part in extracurricular activities, that their level of interest changes with the years of schooling, and that there is a much more pronounced interest in pupils who have just completed basic music education. The obtained data points out to the necessity of creating proposals for organizational changes which can influence the creation of positive attitudes of pupils towards music education and extracurricular activities, with the aim of more comprehensive musical development and strengthening of musical competences of students.

Keywords: Extracurricular activities; music education; musical competences; students.

CONTRIBUTION TO THE STUDY OF THE MUSICAL SYNTAX – ON BOUNDARY CASES OF FRAGMENTARY AND SENTENCE STRUCTURE

The paper deals with the issue of borderline cases below the sentence level, that is, a musical sentence in which all its most important characteristics are not clearly profiled, and the fragmentary structures which, according to certain features, are approaching the musical sentence. This thin line represents a very sensitive area in musical analysis, therefore the interpretaion of certain examples, which can be found in literature, can be so different. Therefore, on the selected sample, we will consider the key guidelines in the understanding and analytical interpretation of boundary cases between fragmentation and the musical sentence. The aim of the paper is to point out, firstly, the complexity of the analytical procedure, then on the variability of the priorities of the music plans, but also at a certain degree of flexibility that the analyst should possess, by comparative analysis and the emphasis of different approaches.

Keywords: Musical sentence, fragmentation structure, musical analysis.

Душан ЕРАК
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
dusanerak@yahoo.com

МЕТОДИЧКЕ ПОСТАВКЕ РИТМИЧКИХ ФИГУРА У ПРИРУЧНИЦИМА СРПСКИХ АУТОРА ПРИМЈЕЊИВАНИХ У НАСТАВИ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКИМ ШКОЛАМА ОД 1918. ДО 1939. ГОДИНЕ

Идентификовање метода рада у поставкама ритмичких фигура у настави музичке писмености у босанскохерцеговачким школама у периоду од 1918. до 1939. године, заснованих на примјени приручника српских аутора, Владимира Ђорђевића (1869– 1938), Исидора Бајића (1878–1915), Божидара Јоксимовића (1868–1955) и Милоја Милојевића (1884–1946), указује, на основу законски прописаних наставних програма, на идентичне методе рада у поменутом периоду у настави музичке писмености у школама у Србији и Босни и Херцеговини. У овом раду је обухваћена анализа поставки ритмичких фигура у поменутим приручницима, подјеле јединице бројања и различитих комбинација ритмичких трајања у подјели јединице бројања у елементарним, почетним облицима рада у области ритма. У припремним вјежбама, ритмичким и мелодијско-ритмичким примјерима намјењеним поставкама ритмичких фигура, аутори сугеришу различите технике извођења ритмичких трајања: куцањем, изговарањем слогова ријечи на српском језику, вокализирањем самогласницима, изговорањем различитим неутралним слоговима, пјевањем на једном тону или вишегласним пјевањем ритмизованог акорда, куцањем јединице бројања или тактирањем. Шематизам приказа теоријског објашњења ритмичких трајања, као и поједини начини поставке ритмичких фигура, указују на германске утицаје у методама рада у области ритма, који су у идентичном или измјењеном облику примјењивани у методици музичке писмености до данашњих дана. Компаративном анализом закона, наставних програма и примјењиване литературе у настави музичке писмености су идентификоване методе рада у области ритма, а њиховом дескрипцијом су антиципирани узрочно-посљедични приступи у поставкама ритмичких фигура примјењивани у босанскохерцеговачким музичким школама у настави солфеђа у периоду послије Другог свјетског рата.

Кључне ријечи: Методика, ритмичке фигуре, мелодијске вјежбе, ритмичке вјежбе, технике извођења.

Мр Христијан НИКОЛОВКСИ
ДМБУЦ „Илија Николовски – Лиј" – Скопје (Македонија)
dmbuc.hnikolovski@gmail.com

ДИЈАХРОНИЈСКИ ПРИКАЗ НА МЕСТА И ПРОСТОР ЗА ИГРАЊЕ ВО МАКЕДОНИЈА

Во овој труд ке бидат опфатени историските аспекти од страна на попевке значајни автори од областа на Етнологијата и Етнокореологијата, кои пишувале општо за традиционаната игра во Македонија и значајно место им даваат на местата и просторот за играње. То су Атанасије Петровић, Јован Хаџивасиљевић, Стеван Тановић, Јеремија Павловић, Љубиша и Даница Јанковић, Михаило Димовски и Владимир Јаневски. Од 2011. година се до ден денес на теренските истражување во рамките на катедрата за Етнокореологија на Музичката академија при УГД – Штип, поточно преку истражувањата во етничките предели: Скопска Црна Гора Пореч е, Радовишко Поле, Тиквеш, Струшко поле, Битолско Поле, Цапарско Поле, Пијанец, Малешево, источен дел на Славиште и Дурачка Река имаме собрано веродостојни податоци во врска со местата и просторо за игра. Преку просторот и местата за играње би сакале да преглед на поставеноста на ората и нивната амфитеатралност во просторот.

Кључне речи: Македонија, традиционална игра (плес), место, простор, *на сред село, кај црквата, на гумење, на мегдане.*

METHODICALSETTINGS OF RHYTHMIC FIGURES IN THE HANDBOOKS BY SERBIAN AUTHORS WHICH WERE BEING APPLIED IN THE TEACHING OF MUSICAL LITERACY IN THE SCHOOLS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FROM 1918 TO 1939.

Pursuant to the curricula prescribed by the law, the identification of the methods of work in the setting of rhythmic figures in the teaching of musical literacy in schools in Bosnia and Herzegovina from 1918 to 1939, based on the application of the handbooks written by Serbian authors Vladimir Dordevic (1869-1938), Isidor Bajic (1878-1915), Bozidar Joksimovic (1868-1955) and Miloje Milojevic (1884-1946), indicates that the same methods of work were used in the mentioned period in the teaching of music literacy in schools in Serbia and Bosnia and Herzegovina. This paper encompasses the analysis of the rhythmic figure settings in the mentioned handbooks, the division of counting units and various combinations of rhythmic durations within the division of counting units in the elementary, initial forms of work in the field of musical rhythm. In preparatory exercises, i.e. the rhythmic and melodic-rhythmic examples intended for setting of rhythmic figures, the authors suggest different techniques of performing rhythmic durations: knocking, pronouncing of words in Serbian, vocalizing of vowels, pronouncing of different neutral syllables, singing on one tone or multi-voice singing of a rhythmisised chord, knocking of counting units or beating time. The schematism of the overview of the theoretical explanation of rhythmic durations, as well as some ways of setting the rhythmic figures, indicate the German influences in rhythm-related methods, which have been applied in the same or modified form in the teaching methods of musical literacy to the present day. The comparative analysis of laws, curricula and the literature used in the teaching of music literacy has enabled the identification of the methods of work in the field of musical rhythm, and their description has anticipated the cause-and-effect approaches in the settings of rhythmic figures applied in music schools in Bosnia and Herzegovina the period after World War II.

Keywords: Teaching methods, rhythmic figures, melodic exercises, rhythmic exercises, techniques of performing.

DIAHRONICAL OVERVIEW OF THE PLACES AND DANCING SPACE IN MACEDONIA

In this paper, the historical aspects will be covered by several important authors from the field of Ethnology and Ethnocoreology, who wrote about the traditional dances in Macedonia and give them a significant place to the places and spaces for dancing. These are Atanasije Petrovic, Jovan Hadzivasiljevic, Stevan Tanovic, Jeremija Pavlovic, Ljubisa and Danica Jankovic, Mihailo Dimovski and Vladimir Janevski. From 2011 onwards, fieldwork within the Department of Ethnocoreology of the Music Academy at UGD - Stip, thanks to the research of the ethnic regions of Skopska Crna Gora, Porec, Radovisko Pole, Tikves, Strusko polje, Bitola Pole, Caparsko Pole, Pijanec, Malesevo, Eastern parts Slaviste and Duracke Reka, in which the authentic data related places and space for the game are collected. This is also the main topic of this paper, which will look at the overview of the settings of traditional dances and their amphitheatrics in space.

Keywords: Makedonija, traditional dance, place, space, *in the middle of the village, at the church, in the gumenje, in the megdane.*

Мр Сњежана ЂУКИЋ ЧАМУР
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
snjezanadjukic@hotmail.com

СЕМАНТИЧКОГ ПЛАНА И МУЗИЧКОГ ФОРМАЛНОГ ПЛАНА У ВОКАЛНОМ ЦИКЛУСУ ГРАДИНАР ВЛАСТИМИРА ПЕРИЧИЋА

У савременој музикологији, синтетички жанр, какав је циклус соло пјесама, посматра се кроз двије равни: текстуалну анализу литерарног изворника и музичку анализу. Резултат анализа појединачних наведених планова, као самосталних „ентитета", може дати мноштво различитих резултата. Тек синтеза добијених аналитичких резултата може довести до перспективе из које се одређени циклус соло пјесама доживљава као хомогено умјетничко дјело. Вокални циклус Градинар Властимира Перичића заснован је на пет пјевања из истоимене збирке пјесама Рабидранта Тагореа. Анализом поетског извора (формалном, структурном, семантичком) установљене су извјесне разлике између Тагореовог Градинара на француском језику (верзија коју је Перичић највјероватније користио као извор) и крајње поетске верзије употребљене у вокалном циклусу Градинар. Аутор рада намјерава дати одговор на питања у којој мјери је композитор мијењао оригинални текст те у којој мјери је макроформално (али и медиоформално) обликовање поетско-музичког садржаја условљено семантичким планом поетског извора. Резултати истраживања указују да је Перичић у датом вокалном циклусу релативно досљедно музички реализовао структуру оригиналног текста. Међутим, текстуалне (а посљедично и музичке) интервенције које су уочене у појединим пјесама циклуса сасвим извјесно представљају резултат композиторовог настојања да смисао појединих стихова (али и већих цјелина) освијетли на сасвим другачији начин. Чини се да је значење садржаја стихова поетског извора у највећој мјери утицало на формално музичко обликовање Перичићевог вокалног циклуса Градинар.

Кључне ријечи: Властимир Перичић, Градинар, поетски садржај, анализа текста, музичка анализа.

Др Весна ИВКОВ
Универзитет у Новом Саду (Србија), Академија уметности
vesnaivkov@yahoo.com

ОРКЕСТАР ХАРМОНИКА АЛЕКСА ШАНТИЋ УГЉЕВИК – ОД УЧИОНИЦЕ ДО СЦЕНЕ

Својим учешћем у ТВ серијалу „Ја имам таленат", оркестар хармоника „Алекса Шантић" из Угљевика издвојио се од мноштва инструменталних и вокалних ансамбала који делују при основним школама. У свом репертоару, овај оркестар негује мелодије традиционалне, класичне/уметничке и популарне музике. За марљиво и континуирано деловање оркестра хармоника из Угљевика, неизоставно је заслужан руководилац оркестра, наставник Славко Николић. Између осталог, поред информација о оснивању и динамици рада Оркестра хармоника „Алекса Шантић", овај рад доноси одговоре на питања која се односе на одабир традиционалних мелодија за извођење, процес учења, стил извођења, сценски наступ, пласман и утицај медија.

Кључне речи: Оркестар, хармоника, учење, традиционална музика.

RELATION OF SEMANTIC PLAN AND MUSICAL FORMAL PLAN IN THE SONG CYCLE *THE GARDENER* BY VLASTIMIR PERICIC

In modern musicology, the song cycle, as a synthetic genre, is considered on two planes: textual analysis of a literary source and music analysis. The result of analyses of individual plans mentioned above, as independent "entities", can give a variety of different results. Only a synthesis of the obtained analytical results can lead to the perspective from which a certain song cycle might be perceived as a homogeneous work of art. The vocal cycle The Gardener composed by Vlastimir Pericic is based on five songs from Rabindranath Tagore's collection of songs The Gardener. During the analysis of the poetic source (formal, structural, semantic) certain differences have been noticed between Tagora's The Gardener in French language (It is quite certain that Pericic used the French version) and the final poetic version used in The Gardener. The author of the paper intends to give the answers to the questions regarding the extent to which the composer has changed the original text, and determining to what extent the macroformal, but also the medioformal design of the poetic-musical content has been conditioned by the semantic plan of the poetic source. The results of the research indicate that Pericic has implemented the structure of the original text in the selected vocal cycle quite consistently in terms of music. However, the textual (and, as a consequence, also the musical) interventions noticed in certain songs of the cycle have surely been the result of the composer's effort to illuminate the meaning of certain verses (and larger units as well) in a completely different way. It seems that the meaning of the content of verses from the poetic source has had the biggest effect to the formal musical design of Peričić's vocal cycle The Gardener.

Keywords: Vlastimir Pericic, The Gardener, poetic content, text analysis, music analysis.

THE ACCORDION ORCHESTRA "ALEKSA SANTIC" UGLJEVIK – FROM CLASSROOM TO THE STAGE

Appearance of the Accordion Orchestra "Aleksa Santic" from Ugljevik in the TV show "I Have Talent" has pushed it to the foreground among a number of instrumental and vocal ensembles operating in elementary schools. In its repertoire, this orchestra fosters the melodies of traditional, classical/artistic and popular music. The credit for the orchestra's diligent work and continuous activity goes to teacher Slavko Nikolic, who is the leader of the Accordion Orchestra from Ugljevik.This article offers some background information about the foundation and work dynamics of the Accordion Orchestra "Aleksa Santic". Moreover, it seeks to provide answers to questions related to the selection of traditional melodies for repertoire, learning process, performance style, stage performance, placement and influence of the media.

Keywords: Accordion, orchestra, learning, traditional music.

Младен ЈАНКОВИЋ, МА
Мр Зоран НИКОЛИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
mmjankov91@gmail.com
zoranikol@gmail.com

АКОРДСКЕ И ЛИНЕАРНЕ СТРУКТУРЕ САГЛЕДАНЕ КРОЗ ОДНОС САВРЕМЕНОГ И АРХАИЧНОГ У БАГАТЕЛИ МИРЈАНЕ ЖИВКОВИЋ

У овом ђелу можемо да уочимо својеврсни пресјек композиционих поступака карактеристичних за клавирски опус Мирјане Живковић. Поједини елементи из фолклора (а поготово специфична примјена интервала квинте и секунде) представљају основу композиције. Уочавају се акорди и љествице специфичне грађе од којих се посебно издвајају цјелостепена и умањена љествица. Унутар музичког тока јасно су одређени тонски центри. Њихов распоред се огледа у карактеристичним односима малих секунди према фундаменталном сазвучју квинте. Такође, уочавају се и интонационе везе које играју важну улогу у повезивању сусједних одсјека. Одређене цјелине музичког тока могу се анализирати са идејом о традиционалнијем изразу. У оквиру ових цјелина потенцијално би се могле успоставити фунцкије широко схваћеног тоналитета. Неке од њих могу се посматрати бифункционално док се одређена мјеста могу тумачити и битонално. Унутар исте музичке цјелине примјећује се и низ, не тако честе, природне дурске љествице. Композиција је, као и већина клавирских ђела Мирјане Живковић, тематски и тонски заокружена, те у њој уочавамо очигледну кохерентност елемената, у корелацији архаичног и савременог.

Кључне ријечи: Акорди, љествице, фолклор, тонски центри, модерно-архаично.

Мирко ЈЕРЕМИЋ, МА
ОМШ „Невена Поповић“, Београд, (Србија)
mirkojer@gmail.com

ТРИО ЗА ВИОЛИНУ; ВИОЛОНЧЕЛО И КЛАВИР ДРАГУТИНА ГОСТУШКОГ – АНАЛИТИЧКИ ПРИКАЗ

Иако је интезивни период композиторске делатности Драгутина Гостушког трајао релативно кратко, он је у свом опусу остварио велики стваралачки домет. Једно од дела у ком се то огледа јесте Трио за виолину, виолончело и клавир, компонован 1950. године, у време његових студија композиције на Музичкој академији у Београду. Трио припада раној стваралачкој фази композитора и у потпуности приказује снагу и стил компоновања Драгутина Гостушког. Конципиран као троставачно дело, Трио носи драматургију постепеног усложњавања и убрзавања кроз сва три става. Композитор се, осим у последњем ставу, не држи традиционалних формалних схема. Од рапсодичног првог става, у ком из почетног мотива израста његов целокупан материјал који се конституише у две различите теме, преко прозрачног другог става (Серенате) у такту 7/8, трећи став поприма готово оркестарски звук, ангажујући све музичке параметре у широко разређеном сонатом облику. Прожет духом народног мелоса, Трио садржи интересантна хармонска решења и то нарочито у првом и трећем ставу. У раду ће бити анализиран Трио за виолину, виолончело и клавир Драгутина Гостушког кроз призму форме ставова, хармоније, разраде мотива и стила компоновања. Посебан део рада биће посвећен концепцији драматургије на нивоу целог циклуса, као и међусобних односа ставова на плану макроформе.

Кључне речи: Драгутин Гостушки, Трио, српска музика, камерна музика.

CHORDAL AND LINEAR STRUCTURES PERCEIVED THROUGH THE RELATION BETWEEN THE ARCHAIC AND CONTEMPORARY IN *BAGATELLE* BY MIRJANA ZIVKOVIC

In this piece, we can observe a certain cross-section of composing techniques characteristic for piano works of Mirjana Zivkovic. Some elements from folklore, such as intervals of fifths and seconds, represent a fundamentals of this piece. Chords and scales of specific construction took a special place in composition, especially whole tone scale and diminshed scale. Tonal centers are clearly defined and in their position we can find a characteristic relations of minor second intervals to the basic harmony of fifths. Also, specific tone-pitch connections has an important role in this music piece, especially between neighboring sections. Some sections we can analyze with the idea of the traditional analytic approach. Functions of a broadly understood tonality, for the defining of which the functional analysis and Riemannian harmonic functions were used, could potentially be established in these sections. Some of them are bifunctional, and the others are bitonal. Not so often, in certain music section, we can find a natural major scale. Like most piano works of Mirjana Zivkovic, Bagatelle for solo piano is thematically and tonally rounded with obvious coherence in corelation of archaic and contemporary elements.

Keywords: chords, scales, folklore, tonal centers, contemporary-archaic.

DRAGUTIN GOSTUSKI'S *TRIO* FOR VIOLIN; VIOLONCELLO AND PIANO – ANALYTICAL PRESENTATION

Although the intense period of Dragutin Gostuski's compositional activity lasted relatively briefly, he achieved a great creative scope in his opus. One of the works in which this is reflected is the Trio for violin, cello and piano, composed in 1950, at the time of his studies at the Music Academy in Belgrade. The Trio belongs to the composer's early creative phase and fully presents the strength and style of Dragutin Gostuski's composing. Designed as a three-movement piece, the Trio brings the dramaturgy of gradual complexification and acceleration through all three movements. Apart from the last movement, the composer does not follow traditional formal schemes. From the rhapsodic first movement where his entire material, constituted in two different themes, grows out of the initial motif, through the transparent second movement (Serenata) in the 7/8 time signature, the third movement acquires an almost orchestral sound, engaging all the musical parameters in a broadly rarefied sonate form. Imbued with the spirit of folk music, the Trio contains interesting harmonic solutions, especially in the first and third movement. The study will analyze the Trio for violin, cello and piano by Dragutin Gostuski through the prism of the form of movements, harmony, development of motives and style of composing. A particular part of the study will be devoted to the concept of dramaturgy at the level of the cycle, as well as the mutual relations of movements on the macroform.

Keywords: Dragutin Gostuski, Trio, Serbian music, chamber music.

Виолета ЈОКИЋ, МА
Универзитет Уметности у Београду (Србија), Студент докторских студија на факултету музичке уметности
nmkpbjagdic@gmail.com

САЗЛИЈСКА СЕВДАЛИНКА У ИЗВОЂЕЊУ И КАЗИВАЊУ РАЈКА СИМЕУНОВИЋА – ПРИМЕР НАДНАЦИОНАЛНОСТИ ЈЕДНЕ МУЗИЧКЕ ПРАКСЕ

Као једна од најомиљенијих песама у БиХ, севдалинка има своју дугу, вишевековну историју, прожету различитим утицајима, као и бројним размишљањима и запажањима. Познато је да је ова песма првенствено део муслиманског наслеђа. Међутим, севдалинка је радо извођена и од стране осталих народа, како на простору БиХ, тако и шире на Балкану. Ипак, после ратова из 1990-их, који су произвели бројне националистичке појаве код свих народа који су у њима учествовали, она је готово искључиво етаблирана као један од главних културних симбола муслиманског живља, чиме је одбачена њена важна првобитна карактеристика – наднационалност. У XXI веку, интерпретација севдалинке у традиционалном маниру, односно уз инструменталну пратњу саза, представља раритет у многим регијама у којима је ова пракса заступљена. Такође, права је реткост пронаћи извођача српског порекла који сазлијску севдалинку и данас чува од заборава сопственим вокално-инструменталним интерпретацијама. Један од њих је Рајко Симеуновић (1954–), певач и сазлија из Бијељине (пореклом из Тузле). Према његовом схватању, „сазлија" је термин који се односи на „комплетног" извођача, односно на певача који себе прати уз саз. Као вишедеценијски интерпретатор севдалинке и човек који не пристаје на националистичка застрањивања, он није сагласан са начином њеног поимања након 1990-их, сматрајући да ову песму може да изводи свако ко је воли и разуме, без обзира на своју националност. Симеуновић преферира извођење традиционалних севдалинки и оних које су у другој половини XX века биле популаризоване од стране професионалних певача и свирача на простору БиХ. Он је извођач који на сцени и разним окупљањима и даље интерпретира сазлијску севдалинку у њеном изворном облику, тј. као интимну песму, неговану у домаћем кругу. Ипак, судећи по доминантном културном дискурсу у БиХ и Србији, он је вероватно један од последњих севдалија српског порекла. Његов лични доживљај представљен у овом раду, који происходи из сопствених теренских истраживања ауторке спроведених 2018. године, садржи драгоцене информације које се односе на битан део историје и садашњости ове музичке праксе, и води њеном потпунијем разумевању у данашњем времену.

Кључне речи: Севдалинка; сазлијска севдалинка; саз; Рајко Симеуновић; традиционална музика.

Др Злата МАРЈАНОВИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
aurelliakramberger@gmail.com

RIGOLETTO МЕЂУ ПЈЕСМАМА *ЗА У ДРУШТВО:* УЛОГА ХАРМОНИКЕ У ТРАДИЦИЈИ БОКЕ КОТОРСКЕ

Тема овог истраживања је хармоника, као један од традиционалних инструмената Боке которске. Овај део бокељског наслеђа урбаног стила није до сада проучаван, још мање има података о томе у доступним писаним изворима. Рад се, стога, заснива на подацима сакупљеним током тридесетак година сопствених теренских истраживања музичке традиције овог приморског подручја. Према њима, хармоника ручног типа је почев од XX века у Боки которској имала различит статус, обликован географским и динамичним културно-историјским збивањима, поготово ако је извођење везано за њена два облика: старији, дијатонски (којем је посвећена највећа пажња) и млађи, хроматски. Стога ће овим радом бити презентована и тумачена комплексна улога ручне хармонике у традицији Боке которске захваљујући 1) анализи особености извођења као и 2) бокељском поимању тог извођења.

Кључне ријечи: Бока которска, урбани стил, *мало приморско мјесто*, хармоника, *растегача.*

SEVDALINKA WITH SAZ ACCOMPAINMENT; INTERPRETED BY RAJKO SIMEUNOVIC – AN EXAMPLE OF TRANSNATIONALITY OF A MUSIC PRACTICE

Sevdalinka, as one of the most beloved love song genres in Bosnia and Herzegovina, has it's long, centuries old history, which is characterized by many different influences, numerous thoughts and observations. It's known that this genre is primarily the part of the Muslim heritage. Still, it was favoured among the other ethnicities, for example, in Bosnia and Herzegovina, and also widely spread through the whole Balkan. But, after the wars from the 1990s, which generated numerous nationalist phenomena within all the nations that participated in them, *sevdalinka* has almost exclusively been established as one of the main cultural symbol of Muslims; therefore, it's important and primary characteristic – supranationality – was suppressed. The interpretation of *sevdalinka* in traditional manner, namely, accompanied by instrument *saz*, is a rarity in XXI century in many regions where this practice still exists. Also, it is real rarity to find a performer of Serbian origin who keeps *sevdalinka* with saz accompaniment from oblivion, through his own vocal-instrumental interpretations. One of the them is Rajko Simeunovic (1954), singer and *sazlija* from Bijeljina (born in Tuzla). According to his opinion, *sazlija* is the term that refers to „complete" performer, that is, to the singer who accompanies himself on *saz*. As a long time interpreter of *sevdalika*, and a man who does not adhere to nationalist diversion, he disagrees with the way of understanding *sevdalinka* which dominated after 1990s, believing that this song can be performed by anyone who loves and understands it, regardless of performer's nationality. He prefers performing traditional *sevdalinka* and the ones popularized in Bosnia and Herzegovina by famous singers and instrumentalists in the mid-twentieth century. Simeunovic is the type of musician who still continues to perform, on the stage and various gatherings, *sevdalinka* with saz accompaniment in it's original form, as an intimate song cherished inside of the intimacy of patriarchal household. Nevertheless, taking into account the dominant cultural discourse in Bosnia and Herzegovina, as well as in Serbia, we can conclude that he is probably one of the last *sevdalinka performer* of Serbian origin. His personal experience presented here, derived from field research conducted in 2018 by the author of this paper, contains valuable informations that relates to an important part of the past and current form of this music practice, leading to today's better understanding of it.

Keywords: Sevdalinka song, saz, sevdalinka with saz accompaniment, Rajko Simeunovic, traditional music.

RIGOLETTO BETWEEN *SOCIETY SONGS:* THE ROLE OF THE ACCORDEON IN THE TRADITIONAL MUSIC IN BOKA KOTORSKA

The subject of this paper is accordion, as one of the traditional instruments of Boka kotorska. This part of the Boka kotorska urban style has not been researched so far, and even less information is available in accessible written sources. Therefore, the paper is based on data collected over thirty years of Zlata Marjanovic fieldwork into the musical tradition of this coastal area. According to them, since the 20th century, handy type accordion had a different status in the Boka Kotorska region, shaped by geographical and dynamic cultural and historical events, especially if the performance is related to accordion two forms: the older, the diatonic (which is devoted to the greatest attention in this paper) and the younger, chromatic. Therefore, this papaer will present and interpret the complex role of the hand type accordion in the tradition of Boka kotorska thanks to 1) the analysis of the peculiarities of the performance as well as 2) the Bokelji (inhabitants of Boka kotorska) concept of this performance.

Keywords: Boka kotorska, urban style, *a little coastal place*, accordeon, *rastegača*.

Јелена ЈОКОВИЋ, МА
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
jelena.jokovic@yahoo.com

СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКЕ У ИЗВОЂАЧКОМ СТИЛУ ТРУБАЧКИХ ОРКЕСТАРА ЗАПАДНЕ, СЕВЕРОИСТОЧНЕ И ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ НА ПРИМЕРУ ИЗВОЂЕЊА МОРАВЦА

Опште је познато да трубачки оркестри у Србији данас свирају врло хетероген репертоар, тј. не свирају само песме и кола из свог краја, већ и она која потичу из других крајева Србије. Тако, на пример, трубачки оркестри из западне Србије често свирају и чочеке и влашка кола на разним весељима, као што и оркестри из североисточне и југоисточне Србије изводе шумадијска и западносрбијанска кола и песме. Међутим, стилске разлике у извођењу исте нумере између ове три трубачке „школе" постоје. У овом раду ћу покушати да одговорим на питање који су то музички елементи кључни показатељи стилских разлика у извођењу ова три трубачка центра, на примеру три различита извођења *моравца*, кроз аналитички поступак преузет из теорије интонације Бориса Асафјева. Као узорак су узети по један трубачки оркестар из, североисточне и југоисточне Србије. Резултат овог испитивања је следећи: јасне разлике се уочавају на нивоу извођачког апарата, аранжмана, орнаментике и артикулације. Без обзира на то што ова три трубачка оркестра у свом извођаштву данас садрже мешавину три позната стила, може се, на основу резултата испитивања, закључити да је за трубачки оркестар из западне Србије карактеристична оштрија артикулација, из североисточне Србије богата орнаментика и мекша артикулација, а из југоисточне Србије мекша артикулација.

Кључне речи: *моравац*, трубачки оркестри западне, североисточне и југоисточне Србије, теорија интонације Бориса Асафјева, стилска прожимања, мултиетничност.

Сања ПУПАЦ, МА
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, Бих), Академија умјетности
ЈУ Музеј Републике Српске, Бања Лука (Република Српска, БиХ)
pupacsanja@gmail.com

Др Марија ДУМНИЋ ВИЛОТИЈЕВИЋ
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
marijadumnic@yahoo.com

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА МАГНЕТОФОНСКИХ ТРАКА ВЛАДА МИЛОШЕВИЋА: РЕЗУЛТАТИ И ПЕРСПЕКТИВЕ

Рад је настао ради презентације циљева пројекта дигитализације магнетофонских трака из заоставштине Владе С. Милошевића која је урађена као сарадња између двије институције — Музиколошког института САНУ из Београда и ЈУ Музеја Републике Српске из Бања Луке, а која је финансирана од стране Министарства културе и информисања Републике Србије. Главни циљ Музеја РС је да дигитализује траке које су по писаном садржају веома значајне за нематеријалну културну баштину Републике Српске, а и Босне и Херцеговине. Магнетофонске траке (укупно: 68), на којима су бројни звучни примјери традиционалне музичко-фолклорне теренске грађе и у мањој мјери Милошевићевог композиторског опуса, снимљене су 50-тих и 60-тих година прошлог вијека и представљају непроцјењиву вриједност за земљу свог поријекла. У раду ће бити представљени технички аспекти процеса дигитализације, као и садржај до сада преснимљених трака — вокална, инструментална и вокално-инструментална музика у Босни и Херцеговини.

Кључне ријечи: Владо Милошевић, магнетофонске траке, нематеријално насљеђе, Музеј РС, дигитализација.

SIMILARITIES AND DIFFERENCES AN PERFORMIG STYLE OF TRUMPET ORCHESTRAS OF WESTERN, NORTHEASTERN AND SOUTHEASTERN SERBIA ON THE EXAMPLE OF PERORMANCES OF MORAVAC

It is generally known that trumpet orchestras in Serbia play a very heterogeneous repertoire today, ie. they don't play only songs and dances from their regions, they also play ones who originates from other parts of Serbia. Thus, for example, trumpet orchestras from Western Serbia often play ćočeks and Vlach rounds at various celebrations, such as the orchestras from Northeastern and Southeastern Serbia performed Sumadija's and western-serbian rounds and songs. However, there are stylistic differences in performances of the same track between three trumpet "schools". In this paper, I will try to answer on question who musical elements are key indices of stylistic differences in performing of the three trumpet centers, to the case of three different performances of moravac through analytical procedure, taken from the theory of intonation by Boris Asafyev. As a sample taken by a trumpet orchestra from the western, northeastern and southeastern Serbia. The result of this researching is: clear differences exist at the level of performing aparatus, ornaments and articulation. Regardless of what these three trumpet orchestras in its blend of performance today include three well-known style, it can be based on the results of researching, concluded that trumpet orchestras from Western Serbia characterized sharper articulation, from Northeastern Serbia is rich ornamentation and articulations is softer, and from Southeastern Serbia is softer articulation.

Keywords: Moravac, trumpet orchestras of Western, Northeastern and Southeastern Serbia, theory of intonation by Boris Asafyev, stylistic permeatings, multi-ethnicality.

VLADO MILOSEVIC, MAGNETIC (REEL) TAPES, INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE, MUSEUM RS, DIGITALIZATION

This paper presents goals of the project of magnetic (reel) tapes digitization from Vlado S. Milosevic legacy, which was done as a collaboration between the two institutions — the Institute of Musicology SASA from Belgrade and the PI Museum of the Republic of Srpska from Banja Luka, financed by the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia. The main goal of the Museum is to digitize the tapes which are very important for the intangible cultural heritage of Republika Srpska and Bosnia and Herzegovina. The magnetic tapes (total: 68), with numerous sound examples of traditional musical folklore collected during field work, but also with a lesser extent of compositions from Milosevic's composed opus, were recorded in the 1950's and 1960's and represent an extremely important value for the country of their origin. The paper will present the technical aspects of the digitization process, as well as the content of the previously recorded tapes — vocal, instrumental and vocal-instrumental music in Bosnia and Herzegovina.

Keywords: Vlado Milosevic, magnetic (reel) tapes, intangible cultural heritage, Museum RS, digitization.

ДрАња ЛАЗАРЕВИЋ КОЧИЋ
Универзитет у Крагујевцу (Србија), Филолошко-уметнички факултет
anja.lazarevic.kocic@filum.kg.ac.rs

ИМПРЕСИЈЕ ИЗ МЛАДОСТИ – ОЂЕК ГЛАСОВА ЈИХЛАВЕ У МАЛЕРОВОМ СТВАРАЛАШТВУ И ПОЕТИЦИ

Град у ком је Густав Малер одрастао, Јихлава, био је одличан пример онога што можемо назвати Идејом Аустријског царства. Требало је у свакодневном животу ујединити различите нације а Малер је, заправо, ту основну идеју веома добро симболизовао. Рођен је у јеврејској породици, био чешког порекла, али, говорио је немачки језик без икаквог „страног" дијалекта. Његов свет састојао се од свега наведеног: Хришћанства, Јеврејства, чешког и немачког језика и културе. Проналазио је инспирацију у богатству музике оба народа међу којима је провео младе дане. Примера ради, тако значајни војни „позиви" трубе у његовој музици стекли су симболичко значење управо зато што су војни оркестри били стално присутни у Јихлави. У његовим симфонијама можемо чути и звук традиционалних Клезмер састава, такође веома популарних у то време у Чешкој. Овај рад бави се фасцинантним светом Малеровог детињства и његове ране младости – Јихлавом и њеним разноликим културалним традицијама. Велики Гвидо Адлер је рекао: „Импресије његове младости пролазе као црвена нит кроз његово стваралаштво." Основна тема рада биће разматрање ових тако важних извора инспирације како за Малерова дела, тако и за формирање његове јединствене поетике.

Кључне речи: Густав Малер, култура/традиција, Јихлава, утицаји.

Милош МАРИНКОВИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
marinkovic92milos@gmail.com

МУЗИЧКИ ФЕСТИВАЛИ КАО ОДРАЗ КУЛТУРНЕ ПОЛИТИКЕ: ОД ВАРШАВСКЕ ЈЕСЕНИ ДО МУЗИЧКОГ БИЈЕНАЛА ЗАГРЕБ

У раду се разматра утицај политичких промена на културно-уметнички живот Пољске и Југославије средином прошлог века. Након периода социјалистичког реализма, у обе земље је отпочета тежња ка деетатизацији културе, што је у сфери организације живота резултирало оснивањем интернационалних фестивала савремене музике – Варшавске јесени (1956) и Музичког бијенала Загреб (1961). Замишљени као места на којима би се сусрели композитори са обе стране Гвоздене завесе, организатори ових фестивала тежили су инкорпорирању домаћих композитора у актуелне западноевропске музичке токове, не би ли створили повољније услове за културну либерализацију Пољске и Југославије. Стога, иако перципирани као отклон од соцреализма, те као вид деполитизације музике, ови фестивали су, сасвим парадоксално, наставили да служе новопрокламованим политичким идејама, усмереним ка презентацији Пољске и Југославије као либерално-демократских средина. Будући да је Варшавска јесен утемељена пет година раније у односу на загребачки Бијенале, она је постала узор југословенском фестивалу, што имплицира потенцијалне аналогије између стратегија и циљева ових музичких манифестација. Компаративним сагледавањем ових музичких догађаја из првих година њиховог одржавања (1950-те и 1960-те године), установиће се где су места сусрета, а где разилажења у сфери пољске, односно југословенске фестивалске политике.

Кључне речи: Пољска/Југославија, либерализација, Варшавска јесен, Музички бијенале Загреб, компарација.

IMPRESSIONS OF YOUTH – ECHO OF JIHLAVA'S VOICES IN CREATIVITY AND POETIC OF MAHLER

Jihlava, town in which Gustav Mahler grew up, was a fine example of (what we can call) the Idea of the Austrian Empire. The nations of such diverse origins should have joined together and Mahler, symbolized that very good. He was born in Jewish familly, had Bohemian origin, but, he spoke a pure German free from all dialectal „impurities". His world consist of all of stated: Christianity, Jewishness, Bohemian and German language and culture and he found rich nourishment in the music of both the nationalities among whom he spent his youth. For example, so important trumpet-calls in his music acquired a symbolic meaning because military music was omnipresent in Jihlava. In his symphonies we can hear voices of traditional Klezmer bands so popular at that time in Bohemia. This paper is considering that fascinating world of Mahler's childhood and his early youth – City of Jihlava and it's diverse cultural traditions. Great Guido Adler said: „Impressions of his youth run like a scarlet thread throughout his work". In this essay main subject will be consideration of this important sources of inspiration for Mahler's compositions and forming his unique poetic.

Keywords: Gustav Mahler, culture/tradition, Jihlava, influences.

MUSIC FESTIVALS AS A REFLECTION OF CULTURAL POLICY: FROM WARSHAW AUTUMN TO MUSIC BIENNALE ZAGREB

This research examines the influence of political changes on the cultural life of Poland and Yugoslavia from the 1950s to the early 1960s. After the period of socialist realism, the tendency toward democratization and liberalization of culture started in both countries. In the sphere of organization of musical life, such tendencies reflected in establishing of international festival of contemporary music – The Warsaw Autumn (1956) and the Music Biennale Zagreb (1961) as places where composers from both side of Iron Curtain have presented their works. Hence, these festivals, although perceived as a departure from political ideologization of music, they continued to promote modified political aims, that referred to presentation of Poland and Yugoslavia as liberal countries. By comparing these musical events from the first years (1950 and 1960), this research will determine where are the similarities and where the differences in the sphere of Polish and Yugoslav festival policies.

Keywords: Poland/Yugoslavia, liberalization, Warsaw Autumn, Music Biennale Zagreb, comparison.

Др Соња МАРИНКОВИЋ
Др Аница САБО
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
sonja.marinkovic@gmail.com
isabo@sbb.rs

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ МУЗИКЕ И МУЗИЧКИХ ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ: ХАЈДНОВА ПОСЛЕДЊА КЛАВИРСКА СОНАТА

Питање односа историје музике и музичких облика, њихових концепата и међусобних релација, припада начелним питањима поставке курикулума средњег музичког образовања и односа дисциплина које се традиционално доживљавају као репрезенти дијахронијског и синхронијског метода истраживања музике. У овом раду, полазећи од анализе поставке ових предмета у актуелним плановима и програмима у српском музичком школству, као и предложеног вида реализације програма у (одобреним) уџбеницима, указује се на могуће проблематизације традиционалних схватања, друга и другачија искуства у њиховом конципирању и потенцијал успостављања корелација међу предметима, а у вези са поставком тема које се односе на сонатни облик и сонатни циклус, а на примеру студије случаја, обраде наставне јединице везане за Хајднову последњу клавирску сонату. Циљ је показати потенцијал комплементарног приступа изабраној теми.

Кључне речи: Методика наставе историје музике, методика теоријске наставе, музичка педагогија, средња музичка школа, корелација предмета.

Светлана ЂАЧАНИН, МА
Универзитет у Новом Саду (Србија), Студент докростких академских студија на Академији уметности
svetlanadjacanin@gmail.com

КОРЕОГРАФИЈЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ПЛЕСОВА ЗА ДЕЦУ БОГДАНКЕ БОБЕ ЂУРИЋ

Кореографије традиционалних плесова које припадају домену сценске уметности и настају у културно-уметничким друштвима изазивају све веће интересовање етнокореолога и антрополога. Иако је литература у којој се аутори баве проблемима кореографисаног фоклора у Србији још увек малобројна, уочава се да сви аутори који истражују овај феномен своја истраживања усмеравају искључиво на извођачке, репрезентативне саставе културно-уметничких друштава, у којима су плесачи већ искусни извођачи, док кореографије традиционалних плесова за децу остају на маргини научних интересовања. У овом раду фокус ће бити усмерен на кореографско стваралаштво Богданке Бобе Ђурић која је у периоду између 1970. и 1990. године радила искључиво са дечјим ансамблима, те оставила велики траг у развоју дечјег сценског фолклора. Поред практичног рада са децом Богданка Ђурић организовала је и бројне семинаре за обучавање уметничких руководиоца дечјих ансамбала, те је кроз њих преносила и своју идеологију рада са децом која још увек има велики утицај на стваралаштво бројних савремених кореографа у Србији. Рад ће бити подељен на два дела: први део биће фокусиран на биографију Богаданке Ђурић, док ће други део бити усмерен на њене кореографске приступе и идеологије, са посебним освртом на њене ауторске студије и књиге које се баве проблематиком рада са дечјим фолклорним ансамблима. Циљ рада јесте да се истакне значај кореографија традиционалних плесова за децу кроз призму стваралаштва Богданке Бобе Ђурић, као једне од најзначајних личности у овом домену.

Кључне речи: Богданка Боба Ђурић, дечји фолклор, кореографије.

CORELATION BETWEEN SUBJECTS OF MUSIC HISTORY AND STUDIES OF MUSICAL FORM IN SECONDARY MUSIC SCHOOL: THE LAST HAJDN'S PIANO SONATA

The issue of the relationship between subjects of music history and studies of musical form, of their concepts and mutual relations, belongs to the general area of the ways in which curricula for the secondary music schools are created, as well as to the domain of the relationship between disciplines that are traditionally viewed as representatives of a diachronic and synchronic research of music. This paper will, starting from the analyses of the ways these subjects are envisioned in current curricula of Serbian musical education, as well as from the suggested ways for their realization offered in (selected) textbooks, point to possible problematizations of traditional understandings, and to other and different experiences in their conceiving, as well as to the potential of establishing correlations between these two subject, on the example of units related to sonata form and sonata cycle, and a case study will be related to Hajdn's latest piano sonata. The goal is to show the potential of a complementary approach to the chosen topic.

Keywords: Methods of teaching history of music, methods of theoretical teaching, music pedagogy, secondary music school, correlation of the subject

CHOREOGRAPHIES OF TRADITIONAL DANCES FOR CHILDREN BY BOGDANKA BOBA DURIC

Choreographies of traditional dances belonging to the field of performing arts and originating from cultural artistic societies cause an increasing interest of ethnocoreologists and anthropologists. Although the literature dealing with the problems of choreographed traditional dances in Serbia is in deficiency, it is noticeable that all authors who explore this phenomenon direct their research exclusively on representative groups of cultural artistic society, in which dancers are already experienced performers, while choreographies of traditional dances for children remain at the margin of scientific interest. In this paper, the focus will be on the choreographic work of Bogdanka Boba Duric, who worked exclusively with children's traditional dance ensembles between 1970 and 1990, and left a big mark on the development of traditional dance for children in the field of performing arts. In addition to practical work with children, Bogdanka Duric has also organized numerous seminars for the training of traditional dance teachers of children's ensembles, and through them also conveyed her ideology of work with children, which still has a great influence on the coreography creation of numerous contemporary choreographers in Serbia. The paper will be divided into two parts: the first part will be focused on the biography of Bogadanka Duric, while the second part will focus on her choreographic approaches and ideologies, with a special emphasis on her own studies and books dealing with the issues of working with children's traditional dance ensembles. The aim of the paper is to highlight the significance of the traditional dance coreographies for children in the field of performing arts, through the prism of creativity of Bogdanko Boba Duric, as one of the most important people in this domain.

Keywords: Bogdanka Boba Duric, traditional dances for children, choreographies.

Борисав МИЉКОВИЋ, МА
Музичка школа „Стеван Мокрањац", Краљево (Србија)
miljkovicborisav@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ТЕРМИНОЛОШКОГ ОДРЕЂЕЊА ИНСТРУМЕНТА ФРУЛЕ У КОНЕКСТУ ЊЕНОГ ИСТОРИЈСКОГ САГЛЕДАВАЊА

Овај рад, у првом реду, представља осврт на различите изворе који могу расветлити проблем терминологије, али и сместити инструмент фрулу у историјски контекст њене примене код нашег народа. Историјски, литерарни и етномузиколошки радови, као и народна пракса, потврђују чињеницу да овај инструмент има много синонима, што указује на широку примену и укорењеност фруле у традицији српског народа, али и на проблем одређивања самог инструмента. Неки од термина употребљавају се за истицање извесних разлика, а каткад се њима означава и други инструмент. Фрула је један од инструмената чије именовање ни у историјском, ни географском, али ни научном смислу није јасно дефинисано, па чак ни доследно. Паралелно дијахронијско сагледавање терминолошких одредница и употребе фруле, расветлиће проблем дефинисања инструмента и његово позиционирање у односу на географско-историјско-друштвени контекст.

Кључне речи: Фрула, терминологија, историјски контекст.

Мр Милош ЗАТКАЛИК
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
mzatkali@eunet.rs

РЕЧ, СЛИКА И ЗВУК У БИ-ЛОГИЧКОМ КЉУЧУ

Односи између медија, акустичког, визуелног и вербалног, може се проучавати из низа различитих перспектива, уз укључивање различитих дисциплина. Овај рад се концентрише на психоаналитичке аспекте ових односа, ослањајући се на схватања једног броја кључних психоаналитичара као што су Ернст Крис, Хајнц Кохут, Стјуарт Федер, Пинкас Ној, укључујући развојне психологе Доналда Виникота и Данијела Стерна. Иако је сам Фројд веома мало писао о музици, његово учење поставило је основе за оваква истраживања, а за потребе овог рада нарочито је важно његово схватање о примарним и секундарним процесима, као и његово тумачење снова. Кључна поставка је та да је од свих уметности, музика набљижа несвесним, превербалним модалитетима менталног функционисања и да би се уметности чак могле условно и степеновати према томе у којој мери у њима учествују примарни и секундарни процеси. Позивајући се на приманрих процеса – кондензацију, измештање, парс про тото – можемо објаснити изузетну подобност музике за симултаност, стапање разнородних материјала, екстремну фрагментацију до нивоа који је тешко замислив у сликарству или књижевности. Као теоријско полазиште посебно важно за овај рад, а досад у студијама о музици некоришћено, истичем концепт би-логике и симетризације као фундаменталних својстава несвесног ума, како је то предложио чилеански психоаналитичар Игнасио Мате-Бланко. Применом таквих схватања можемо разумети неке од битних феномена као што су реверзибилност, отвореност за противречна тумачења итд. које у музици срећемо много пре него у другим уметностима.

Кључне речи: Психоанализа, би-логика, симетризација, Мате-Бланко.

PROBLEMS OF TERMINOLOGICAL DETERMINATION OF FRULA IN THE CONTEXT OF THE HISTORICAL PREVALENCE OF THE INSTRUMENT

This work, in the first place, represents an overview of the various sources that can illuminate the problem of terminology, but also place this instrument in the historical context of its use among Serbian people. Historical, literary and ethnomusicological works, as well as folk practice, confirm the fact that this instrument has many synonyms, which indicates the wide application and rootedness of the frula in the tradition of Serbian people, but also the problem when determining the instrument itself. Some of the terms are also used to highlight certain differences, and sometimes they are also referred to other instruments. Frula is the instrument whose name was not historically or geographically, but not even scientifically defined, nor even consistent. Parallel diachronic examination of terminology and use of the frula will clarify the problem of defining the instrument and its positioning in relation to the geographic-historical-social context.

Keywords: Frula, terminology, historical context.

WORD, IMAGE AND SOUND IN THE BI-LOGICAL KEY

Relationships between different media: acoustic, visual and verbal, can be studied from a multitude of perspectives, with an involvement of various disciplines. The present paper concentrates on the psychoanalytic aspects of these relations, deriving from the explorations of a number of major psychoanalytic writers such as Kris, Kohut, Rose, Feder, Noy, including the perspective of developmental psychology as found in Winnicott and Stern. Freud, however little he wrote about music, laid the foundation for such explorations, particularly with his teaching on primary and secondary processes, as well his interpretations of dreams. The principal claim is that of all the arts, music is closest to the unconscious and preverbal primary modes of mental functioning, and that arts can even be tentatively graded according to the extent to which they partake of primary and secondary processes; the verbal apparatus, as a more recent developmental acquisition, being chiefly dominated by the secondary ones. By invoking primary-process mechanisms – condensation, displacement, pars pro toto – we can explain music's extraordinary predilection for simultaneity, blending of disparate materials, extreme fragmentation: to the extent hardly conceivable in literature or painting. A fruitful resource, hitherto somewhat overlooked in music scholarship, is found in the concepts of bi-logic and symmetrization as the fundamental properties of the unconscious mind, as proposed by Matte-Blanco. Thereby, we can account for a number of phenomena like reversibility, or openness to contradictory interpretations found in music more readily than elsewhere.

Keywords: Psychoanalysis, bi-logic, symmetrization, Matte-Blanco.

Мр Саша ПАВЛОВИЋ
Мр Славица ГЛУВИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), Академија умјетности
sasa.t.pavlovic@gmail.com
slavica.gluvic@yahoo.com

ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ – РЕФОРМАТОР ПРОЦЕСА МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА НА ПРОСТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Зорислава М. Васиљевић (1933–2009), као музички педагог и аутор уџбеничке литературе за наставу солфеђа, оставила је неизбрисив траг на простору Републике Србије и Републике Српске. Оснивањем Академије умјетности у Бањој Луци 1998. године, Васиљевићева је ангажована као одговорни наставник за предмете Солфеђо и Методика солфеђа. Њен долазак на музички педагошки простор, на коме је већ био чврсто утемељен један сасвим другачији начин музичког описмењавања, представљао је снажан преокрет у области музичке педагогије, који је са собом донео свеобухватну реформу и многе новине у домену наставе солфеђа на свим нивоима. Дакле, предмет истраживања овог рада је реформа наставе солфеђа, која се темељи на новим дисциплинима, садржајима и методским поступцима Зорислава М. Васиљевић обухваћеним Комбинованом функционалном методом. Задатак и циљ истраживања је даљи рад на расветљавању живота и професионалних активности овог истакнутог музичког педагога и чувара српског националног и културног музичког блага и идентитета. Осим наведеног, планирано је и приказивање конкретних разлика у методским поступцима и наставним садржајима у периоду пре и после увођења система рада према методи Васиљевићеве. У раду су коришћене аналитичка, дескриптивно-компаративна и историјско-компаративна истраживачка метода. Осим писаних докумената и архивске грађе, личних искустава аутора чланка у овом истраживању је примењена и метода интервјуа, који је обављен са првим и најближим сарадницима З. М. Васиљевић (З. Николић, М. Срдић), као и са наставницима Основне музичке школе „Владо Милошевић" (М.Башић, В. Караман) у Бањој Луци, где се, према новоуведеним методичким принципима изводила практична настава из предмета Методика солфеђа.

Кључне речи: настава солфеђа, реформа, Зорислава Васиљевић, Комбинована функционална метода.

Моника НОВАКОВИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ у Београду (Србија)
monynok@gmail.com

ПИСАНА РЕЧ О МУЗИЦИ У ЧАСОПИСУ ЗА ПОЗОРИШТЕ, МУЗИКУ И ФИЛМ COMOEDIA

Часопис за позориште, музику и филм Comoedia (излазио је недељно у издању издавачког удружења Илустрација у периоду од 1923. године до 1927. године) представља један део архивске грађе похрањене на Музиколошком институту САНУ која се тиче позоришне уметности. Намера ми је да овим радом представим чланке о музици из бројева часописа посвећеном позоришту који садрже драгоцене увиде у музички живот Срба према доступној грађи из периода од 1924. до 1926. године.

Кључне речи: Comoedia, музика, писана реч о музици, позориште.

ZORISLAVA M. VASILJEVC – THE REFORMER OF THE PROCESS OF MUSICAL LITERACY IN THE REPUBLIC OF SRPSKA

Zorislava M. Vasiljevic (1933–2009), as a music pedagogue and the author of course books for teaching solfeggio, left an indelible trace in the Republic of Serbia and the Republic of Srpska. When the Academy of Arts was founded in Banja Luka in 1998, Vasiljevic was engaged as the teacher responsible for the subjects Solfeggio and The Methodology of Solfeggio. Her coming to this musical and pedagogic territory, where a completely different way of enhancing musical literacy had been firmly grounded, represented a revolution in the area of music pedagogy which brought with itself a comprehensive reform and many novelties in the domain of teaching solfeggio at all levels. Therefore, the research subject of this paper is the reform of solfeggio teaching, based on new disciplines, contents and methodological procedures of Zorislava M. Vasiljevic and included in the Combined functional method. The objective and the aim of the research is to shed further light on the life and processional activities of this prominent musical pedagogue and keeper of Serbian national and cultural musical treasure and identity. Besides the above stated, the plan is to present concrete differences in the methodological procedures and teaching contents before and after the introduction of Vasiljevic's method. Analytical, descriptive-comparative and historical-comparative research method have been used in this paper. In addition to written documents and archive materials, personal experiences of the author of this paper, the interview method was used, which was conducted with the first and closest associates of Z.M. Vasiljevic (Z. Nikolic, M. Srdic), as well as with teachers of the Primary Music School "Vlado Milosevic" (M. Basic, V. Karaman) in Banja Luka, where practical instruction in the subject The Methodology of Solfeggio was being implemented according to the newly-introduced methodical principles.

Keywords: solfeggio teaching, reform, Zorislava Vasiljevic, Combined functional method.

WRITTEN WORD ON MUSIC IN THE JOURNAL FOR THEATRE, MUSIC AND FILM COMOEDIA

Journal for theatre, music and film Comoedia (weekly published by the publishing association Илустрација (Illustration) in the period from 1923 to 1927) represents only one part of the archive material that is being kept on the Institute of musicology SASA that to the art of theatre. Therefore, I wish to present the articles on music from the publications of this journal dedicated to the theatre, that contain valuable insights into the musical life of Serbs, according to the available material dating from the period from 1924 to 1926.

Keywords: comoedia, music, written word on music, theatre.

Др Александра ПАЛАДИН
Факултет савремених уметности, Београд (Србија)
paladin.a@sbb.rs

FUSIO/DIFFUSIO СЛОБОДАНА АТАНАЦКОВИЋА

Fusio/Diffusio је ново радиофонско остварење композитора Слободана Атанацковића, настало на позив драмског програма Радио Београда, поводом обележавања „Рођендана уметности", пројекта који се реализује под покровитељством групе Арс акустика Европске радиодифузне уније. Овај пројекат подразумева директан пренос радиофонских остварења која представљају сваку од земаља чланица Европске радиодифузне уније. Иако осмишљена у домену радиофоније, композиција Fusio/Diffusio користи традиционална изражајна средства изражена звуком симфонијског оркестра, мешовитог хора и солиста. Реализована је синтезом фрагмената из Атанацковићевог опуса, који чине драматуршки комплексу музичку матрицу, чији су звук у крајњој реализацији директног преноса употпунили четири глумца, као четири солиста, нарикача и мешовити октет хорских гласова. У контексту овог рада поставља се питање кроз које се све изражајне елементе музика компонована за концертну сцену трансформише у домен радиофонског стваралачког промишљања, односно у којој мери је и сам Атанацковићев стваралачки језик концептуално осмишљен на начин да се у процесу слушања само по себи препознаје као радиофонско. Одговоре на постављена питања треба тражити у самом процесу у коме се реализује партитура, при чему се композиција Fusio/Diffusio препознаје као фузија Атанацковићевог композиторског језика и изражајних средстава радија као медија, а директно емитовање, као дифузија, не представља само пуко одашиљане у етар, већ тежњу да се кроз музику, као универзални језик пренесе порука ове композиције посвећене страдалницима Великог рата.

Кључне речи: медији, радиофонија, Радио Београд, музика.

Др Милена ПЕТРОВИЋ
Мр Вера МИЛАНКОВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
pepa.magare@gmail.com
vera.milankovic@gmail.com
Мр Гордана АЧИЋ
Мирјана НЕДЕЉКОВИЋ
МШ "Др Војислав Вучковић" Београд (Србија)
gordanaacic@gmail.com

СОЛФЕЂО КОЈИ САМ ВОЛЕО/ЛА,КОЈИ ВОЛИМ И КОЈИ БИХ ВОЛЕО/ЛА

Циљ рада је да се истакне значај и улога ученика и студената у будућој музичкој педагогији стављањем њиховог личног искуства о настави солфеђа у центар овог истраживања. Теоријска база односи се на релевантну литературу о томе шта студенти мисле о сопственом музичком образовању (Greene, 1995; Ricardson, 2000; Johansen, 2008) и настави солфеђа. Узорак чине ученици (петог и шестог разреда основне, и првог и другог разреда средње Музичке школе "др Војислав Вучковић" у Београду, N=70) и студенти (основних и мастер академских студија Музичке педагогије на Факултету музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, N=50). Учесници су дали одговор на три питања: 1) Шта си волео/ла на настави солфеђа?, 2) Шта ниси волео/ла на настави солфеђа?, 3) Шта би волео/ла да промениш на настави солфеђа кад постанеш музички педагог? Резултати ће бити приказани на скупу.

Кључне речи: музичка педагогија, настава солфеђа, ученици, студенти, музичко образовање.

FUSIO/DIFFUSIO BY SLOBODAN ATANACKOVIC

Fusio/Diffusio is the latest radiophonic work by composer Slobodan Atanackovic, created after the initiative of the Drama Program of Radio Belgrade, for the celebration of the project "Birthday Art" realized under the sponsorship of the group Ars Acustica of the European Broadcasting Union.This project assumes direct transmission of radiophonic creations representing each country which is a member of the European Broadcasting Union. Although imagined for the radiophonic domain, the composition Fusio/Diffusio uses traditional means of expression, such as sound of symphonic orchestra, mixed choir and soloists. It is realized as a synthesis of fragments of Atanackovic's opus , that form dramatically complex matrix, where the sound in the final performance of the direct transmission is completed by four actors, as four soloists, four crying mourners and a mixed singing octet. In the context of this work, the question arises as to what are all the elements of expression that can transform music composed for the concert scene into a domain of radiophonic creation, meaning in what sense is the very creative expression of Atanackovic conceptually imagined so that it can be recognized as radiophonic. The answers to all these questions should be looked for in the very process of the partition realization, where the composition Fusio/Diffusio is recognized as a fusion between the composer's musical language and means of expression of the radio as a media, and where the direct broadcasting, does not only represent simple transmission into the air but the urge to transmit, through music as a universal language, the message of this composition, dedicated to the victims of the Great War.

Keywords: media, radiophonia, Radio Belgrade, music.

I LOVED, I LOVE AND I'D LOVE

The aim of this paper is to emphasize the importance of students opinions on the future music pedagogy, focusing on their experiences and views on solfeggio teaching and learning. Theoretical background concerns relevant literature on what do students really think about their music education (Greene, 1995; Ricardson, 2000; Johansen, 2008) and solfeggio lessons they have attended. The participants are pupils (5th and 6th year of the Elementary, and 1st and 2nd year of the Secondary Music school "Dr Vojislav Vuckovic" in Belgrade, Serbia, N=70) and students (of undergraduate and master studies in Music education at the Faculty of Music University of Arts in Belgrade, Serbia, N=50). In this survey we had only three questions: 1) What did you like in your solfeggio lessons?, 2) What have you disliked in your solfeggio lessons?, 3) What would you like to change in solfeggio lessons once you become a music educator? The results will be shown at the conference.

Keywords: Music pedagogy, solfeggio teaching, pupils, students, music education.

Маја Љ. РАДИВОЈЕВИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
maja.etno@gmail.com

ВЛАШКА МУЗИКА ХОМОЉА У ЗАОСТАВШТИНИ ОЛИВЕРЕ МЛАДЕНОВИЋ

Оливера Младеновић бавила се истраживањем влашке културе осамдесетих година прошлог века. На снимцима који се налазе у архиви Етнографског института САНУ забележена је и вокална пракса Влаха из Хомоља, а материјал је снимљен на 6 аудио-касета, које су дигитализоване. Будући да су етномузиколошка проучавања поменуте области веома оскудна, забележена грађа свакако представља драгоцено сведочење о музичкој култури влашке етничке заједнице. Циљ рада јесте утврђивање специфичности забележених примера, на основу етномузиколошке анализе и транскрипције, као и издвајање вокалних жанрова који се налазе на овим аудио касетама. Вокалним примерима са снимака Оливере Младеновић биће придружени постојећи примери из литературе, као и примери актуелне праксе забележени од стране ауторке овог рада. На овај начин формираће се бар делимична слика музичког живота Влаха у Хомољу од осамдесетих година прошлог века до данас, а њиховом компарацијом сагледаће се континуитет и промене.

Кључне речи: Оливера Младеновић, влашка музика, вокална пракса .

Маја РАДИВОЈЕВИЋ СЛАВКОВИЋ, МА
Универзитет у Крагујевцу (Србија), Филолошко-уметнички факултет
maja@filum.kg.ac.rs

ОТКЛОН ОД ТРАДИЦИЈЕ: НИК КЕЈВ И МУЗИЧКИ ВИДЕО

У стваралаштву једног од најексцентричнијих извођача популарне музике – Ника Кејва (Nick Cave), музички видео има посебну улогу, будући да је његово стваралаштво (настало са бендом Nick Cave & The Bad Seeds) традиционално изазовно (садржајно, али и интерпретативно и перформативно). Самим тим, употреба музичког видеа у „опусу" овог бенда јесте у многоме неуобичајена, будући да није често везана драматуршки за садржај музике, а у великој мери чак и апстрактна. Употреба несвакидашњих средстава у „видео приповедању" овог популарног музичара измешта га из традиционалних оквира музичког видеа. Стога, овај рад ће понудити једно од читања Кејвових музичких спотова, са акцентом на видео спотовима за песме са најпопуларнијег албума Кејвовог бенда – Баладе о убиству (Murder Ballads), који је објављен 1996. године. Како се музички видео може тумачити на различите начине у зависности од организације и типа садржаја (првенствено визуелног) који се у њему налази, у овом раду ће анализа бити спроведена у неколико корака: прво ће бити утврђен „начин приповедања" у музичком видеу и ниво визуелних подражавања садржаја песме, а затим ће се приступити и семиотичкој анализи истакнутих елемената у наративу музичког видеа и песме, као и њихове корелације. Имајући у виду да се поменути Кејвов албум заснива на тематици убиства, истакнуто место у овом аналитичком истраживању ће имати и дефинисање визуализације мотива убиства и смрти у музичким видеима његових песама (посебно у дуетским нумерама где постоје два наратора).

Кључне речи: Ник Кејв, музички видео, наратив, семиотика.

VLACHS MUSIC OF HOMOLJE IN THE LEGACY OF OLIVERA MLADENOVIC

Olivera Mladenovic researched the Vlach culture in the 1980s. The recordings are in the archives of the Ethnographic Institute SANU, and the Vlach vocal practice from Homolje was recorded too. The material was recorded on 6 audio cassettes that were digitized. Since ethnomusicological studies in this area are very scarce, the recorded material is certainly a valuable testimony to the musical culture of the Vlach ethnic community. The aim of the paper is to determine the specificity of the recorded examples, based on ethnomusicological analysis and transcription, as well as the selection of vocal genres on these audio cassettes. Vocal examples from the recordings of Olivera Mladenovic will be accompanied by existing examples from literature, as well as examples of current practice recorded by the author of this paper. In this way, at least a partial picture of the musical life of the Vlachs in Homolje will be formed from the 1980s to the present, and by their comparison we will see continuity and change.

Keywords: Olivera Mladenovic, Vlachs music, vocal practice.

DEVIATION FROM TRADITION: NICK CAVE AND MUSIC VIDEO

In opus of one of the most exclusive pop music artists - Nick Cave, the music video plays a special role, hence his creations (originated with the Nick Cave & The Bad Seeds band) are traditionally challenging (by content, but also its interpretation and performance). Therefore, the usage of music video in the opus of this band is unusual in many ways, since its' narrative is often not related to the content of music, and it is even highly abstract. Unusual methods in "video story-telling" of this popular musician deviates him away from the traditional music video. Therefore, this paper will offer one approach to the Cave's music videos, with the highlight on videos of songs from Cave's most popular album released in 1996 – "Murder Ballads". Since music video can be interpreted in different ways, depending on the organization and type of content (primarily the visual one) contained therein, this paper's analysis will be carried out in a few steps: first, we will determine "story-telling line" of music video and the level of visual enhancement of the song content, then the semiotic analysis of the specific narrative elements of music and video will be presented, as well as their correlations. Bearing in mind that the aforementioned Cave's album is based on the topic of murder, the defining of murder and death motives in music videos has a prominent place in this analytical research (especially in duet tracks where there are two story-tellers).

Keywords: Nick Cave, music video, narrative, semiotics.

Др Сања РАДИНОВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
radinovicsanja62@gmail.com

КАКО САМ МРЕЖОМ ПОХВАТАЛА ИЗГУБЉЕНЕ *СОКОЛОВЕ* (ИЛИ: О НЕКИМ ЕТНОМУЗИКОЛОШКИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА „САЈБЕР-САФАРИЈА")

Бројне развојне трансформације које је током последњих неколико деценија проузроковала информатичка револуција, на специфичан начин захватиле су и етномузиколошка истраживања, генеришући поред осталог преиспитивање уврежених концепата о теренском раду и другим формама прикупљања података. Глобална мрежа, као отворени простор за пласирање најразличитијих замисливих садржаја, привукла је и многе непрофесионалне љубитеље музике, који нумере из својих приватних колекција и податке о њима, понекад раритетне, по сопственом нахођењу постављају на разне платформе, блогове, сајтове, друштвене мреже, посебно на канал Youtube. Мада не без одређене подразумевајуће проблематике, Интернет је тако етномузиколозима отворио прави мајдан иначе теже доступних информација, као и нових тема, посебно у Србији, која не располаже довољно уређеним архивским депозиторијумима музичке грађе и пратећих мета-података. Ова мала студија случаја – о песми *Соколови, моји тићи* – један је од за сада ретких примера обраде тема које је од скора омогућио Интернет. Укрштањем стандардних и савремених облика теренског рада и других видова прикупљања релевантних података, остварена је реконструкција живота ове српске песме: од њеног настанка у уметничкој поезији у другој половини XIX века, преко праћења понарођених и разнолико трансформисаних облика који се потом срећу у разним срединама током XX столећа, до савремених интерпретација у Србији. Иницијална веза са косовским митом, те ословљавање архетипских српских идеала борбености, јунаштва, саможртвовања, части и поноса – оличених у симболици сокола, која је преузета из старијег корпуса српског књижевног фолклора – омогућили су опстајање ове песме у дужем периоду и њено везивање за различита ратна збивања током протеклих 150 година.

Кључне речи: виртуелни теренски рад; истраживање у сајбер простору; песма Соколови, моји тићи; песме на 78 обртаја; песме српских ратника.

Др Славица СТЕФАНОВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
sarica@eunet.rs

ВИШЕ ОД ПОЛА ВЕКА ДЕЧЈИХ ПЕСАМА СТАНИШЕ П. КОРУНОВИЋА

Певање је најприроднији облик дечјег музичког изражавања и због тога се у великој мери користи у музичким активностима у предшколској установи (све узрасне групе уче песме по слуху), као и у основној школи на настави музике у свим разредима (на млађем узрсту по слуху, а затим у старијим разредима и по нотном тексту). Певањем песама, путем литерарног текста, дете стиче нова сазнања о свету који га окружује и развија музички укус. Ако је песма уметнички вредна остварује се циљ наставе музике на свим нивоима, а то је развијање љубави према музичкој уметности, подстицање смисла за лепо, формирање естетских критеријума и свестрани развој личности детета, те његово оплемењивање и обраћање пажње на ведру и радосну страну живота. Приметно је и алармантно да једногласна дечја песма данас није предмет интересовања школованих композитора у Србији, већ да су аутори чешће васпитачи, учитељи и наставници музике, као и естрадни музичари. У тексту желим да истакнем дечје песме управо једног наставника музике, а то је Станиша П Коруновић, који је живео и радио пре и после другог светског рата у Србији и који нам је оставио две збирке песама. Прву зборку је објавио 1936, а другу 1954 године. Важност ових збирки је у томе, што садрже материјал који се и данас пева. Наиме, Коруновић је објавио своје дечје песме, али и песме које је негде чуо и прикупио. Многе генерације су одрасле на овим песмама у Србији, али и на простору бивше Југославије и због тога сматрам да је потребно истаћи њихову вредност.

Кључне речи: дечја песма, певање, Станиша П. Коруновић, предшколска установа, основна школа.

HOW I CAPTURED THE LOST *SOKOLOVI* [*FALCONS*] WITH THE WEB (OR: ABOUT SOME ETHNOMUSICOLOGICAL POTENTIALS OF „CYBER-SAFARY")

Numerous developmental transformations, caused by computer revolution, in a specific way have included research in ethnomusicology as well, during the last few decades. They have generated, among other things, questioning of habitual fieldwork and other data collecting concepts. Global Web, as an open space for most versatile contents, has attracted many unprofessional music lovers. They freely upload music examples from their private collections, as well as accompanying data, sometimes real rarities, on various platforms, blogs, sites, social networks and especially on You Tube channel. Although not without certain implicit troubles, the Internet has opened for ethnomusicologists a real mine of otherwise hardly accessible information, as well as new topics, especially in Serbia which doesn't have well enough arranged archives for music material and accompanying meta-data. This small case-study—about song *Sokolovi, moji tići* [*Falcons, my little birds*]—is so far one of the rare examples of elaborating the topics which have been recently enabled by the Internet. By interweaving of standard and contemporaneous forms of fieldwork and other ways of collecting relevant data, the reconstruction of the life of this Serbian song has been accomplished: since its emergence in artistic poetry during the second half of the 19th century, through folklorised and versatily transformed samples appearing in various locations during the 20th century, up to its contemporaneous interpretations in Serbia. The initial connection with the medieval Battle of Kosovo mythology and the addressing of Serbian archetypal ideals of fighting spirit, heroism, self sacrificing, honour and pride— which are embodied in the symbolism of falcon, adopted from older corps of Serbian literary folklore – enabled the long time survival of this song and its assotiations with various war events during last 150 years.

Keywords: virtual fieldfork; research in the cyber space; song *Sokolovi, moji tići* [*Falcons, my little birds*]; songs at 78 rpm; songs of Serbian warriors.

MORE THAN HALF A CENTURY OF CHILDREN'S SONGS OF STANISA P. KORUNOVIC

Singing is the most natural form of children's musical expression and therefore, it is largely used in music activities in preschool institutions (all age groups learn songs by ear), as well as in primary school music teaching in all grades (at a younger age by ear, and then at older age by learning music notes). By singing songs, through literary text, the children acquire new knowledge about the world around them and develop their music taste. If the song has the artistic value, the goal of music teaching is achieved at all levels. That goal is development of love for music art, encouraging the sense for the beautiful, forming of aesthetic criteria and the comprehensive development of the child's personality by his refinment and attention to bright and joyful side of life. The obvious and alarming fact is that one voice children's song is no longer in focus of educated composers in Serbia. Rather, the authors of these songs are often educators, teachers and music professors as well as folk musicians. I would like to emphasize in this text one music teacher, Stanisa P. Korunovic, who lived and worked before and after the Second world war in Serbia, and who left us two song collections. The first collection was pablished in 1936 and the second in 1954. The importance of these collections is in the fact that they contain the material that is still sung today. Namely, Korunovic published his children's songs, but also the songs that he heard and collected elsewhere. Many generations have grown up with his songs in Serbia, but also in the space of former Yugoslavia. Therefore, I consider their value worth emphasizing.

Keywords: child song, singing, Stanisa P. Korunovic, preschool institution, primary school.

Бојана РАДОВАНОВИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
br.muzikolog@gmail.com

ГЛАС КАО МЕДИЈ И ОБЈЕТ ПЕТИТ А: МУЗИКОЛОШКИ УПИС У СТУДИЈЕ ГЛАСА

Интересовање за изучавање гласа је у вртоглавом порасту у протеклих неколико година. Бројне научне и теоријске дисциплине попут филозофије, теоријске психоанализе, театрологије, вокалне педагогије, студија извођења, упустиле су се у теоретизације и проучавање, како Томаидис и Макферсон наводе, плуралитета гласа, чије је звучно „бивање између" место вишеструког искуственог кодирања. Управо то место пружа прилику за разнолика интер- и транс-дисциплинарна истраживања овог феномена, те успостављање сасвим новог интердисциплинарног простора, именованог као студије гласа, посвећеног многоструким и диверзитетним доприносима. Питање гласа такође постаје нарочито актуелно у музикологији у годинама које су непосредно за нама. Узимајући у обзир да се глас у музици може представљати „музички инструмент, тело, особу и лик", односно, може се посматрати и као медиј, заступник тела извођача и као објет петит а, његов статус и третман у музиколошкој литератури постаје нарочито провокативан за сагледавање. Имајући у виду улоге које глас може да преузме у инхерентно интердисциплинарном окриљу музикологије, циљ овог рада испитивање природе и могућности музиколошких истраживања у контексту нове 'кровне' интердисциплине која глас поставља за заједничког именитеља.

Кључне речи: Глас, музикологија, студије гласа, објет петит а, извођење.

Драгана ТОДОРОВИЋ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
dada2609@yahoo.com

КАТЕДРА ЗА СОЛФЕЂО И МУЗИЧКУ ПЕДАГОГИЈУ ФАКУЛТЕТА МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ – СТОЖЕР СРПСКОГ ВИСОКОГ МУЗИЧКО-ПЕДАГОШКОГ ОБРАЗОВАЊА

Историјски пут који је Катедра за солфеђо и музичку педагогију Факултета музичке уметности у Београду трасирала пре скоро пола века, био је прожет прегалачким радом и настојањима у циљу развитка српске музичке педагогије. Одмах по оснивању, давне 1972. године, Катедра за солфеђо и методику у оквиру тадашње Музичке академије у Београду, касније Факултета музичке уметности, је с великим амбицијама кренула у реализацију опсежних планова и активности које су јој дале нови формат не само у оквиру матичне куће, већ и унутар музичко-факултетске мреже на простору Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Као музичко-педагошка ћелија састављена од проминентних наставних, научних и уметничких делатника, Катедра је својим вишедеценијским перманентним ангажовањем у погледу развоја наставног процеса и научне мисли у великој мери допринела успону српског музичко-педагошког образовања у целини, дајући му партикуларну димензију и значај и ван граница наше земље. Од некадашњег Отсека [sic] за наставнике музике као свог изворишта, па до данашњих дана, примарна улога Катедре за солфеђо и музичку педагогију сагледава се у музичко-педагошкој едукацији и обуци кадрова за рад у настави интонације/солфеђа у основним и средњим музичким школама и музичког васпитања/музичке културе у општеобразовним школама, гимназијама и средњим стручним школама. Елаборирајући историјске и историографске перспективе развоја Музичке академије/Факултета музичке уметности, у раду ће бити осветљени трагови и идеје који су водили и допринели стварању Катедре за солфеђо и музичку педагогију као самосталног музичко-педагошког и организационог ентитета у оквиру српског високог музичко-педагошког образовања.

Кључне речи: катедра за солфеђо и музичку педагогију; Факултет музичке уметности у Београду; српско високо музичко-педагошко образовање.

VOICE AS MEDIUM AND OBJET PETIT A: MUSICOLOGICAL CONTRIBUTION TO VOICE STUDIES

The interest in studying voice has spiked during the last few years. There are numerous scientific and theoretical disciplines, like, for example, philosophy, theoretical psychoanalysis, theatrology, vocal pedagogy, performance studies, that embarked on journey of theoretisation and investigation of, as Thomaidis and Macpherson would say, plurality of voice, whose aural „in-between" represents the "junction point for multiple encodings of experience." The "in-between" is the exact spot which offers opportunities for different inter- and trans- disciplinary research of this phenomena, and encourages the establishment of the new interdisciplinary space, named as voice studies. The question of voice became especially topical in musicology in the previous years. Having in mind that the voice in music can at the same time represent "a musical instrument, a body, a person and a character in performance," and can be viewed as a medium, a representative of the performer's body and as an objet petit a, its status becomes especially intriguing. With all the roles voice can take on in inherently interdisciplinary traits of musicology in mind, the goal of this paper is to question the nature and possibilities of musicological research in the context of the new 'roof' interdiscipline that places voice as the common denominator for all disciplines included.

Keywords: Voice, musicology, voice studies, objet petit a, performance.

SOLFEGGIO AND MUSIC PEDAGOGY DEPARTMENT OF FACULTY OF MUSIC IN BELGRADE – PIVOT OF SERBIAN MUSICAL-PEDAGOGICAL HIGH EDUCATION

Historical path that Solfeggio and Music pedagogy Department of Faculty of Music in Belgrade marked nearly half a century ago, was infused with extensive work and efforts towards the development of Serbian music pedagogy. Immediately after its foundation, in 1972, Solfeggio and Methodology of solfeggio Department of the former Academy of Music (later Faculty of Music in Belgrade), began with great ambition to realize comprehensive plans and activities that gave the Department a new format not only within the parent institution, but also in the music-faculty network on the territory of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia. As musical and pedagogical cell consisting of prominent teachers, scientist and artists, Solfeggio and Music pedagogy Department with its decades-long engagement in the development of educational process and scientific research, has greatly contributed to the rise of Serbian musical-pedagogical education, giving it the particular dimension and significance beyond our borders. From the former Department for music teachers as its source, until today, the basic role of the Solfeggio and Music pedagogy Department is observed in the musical-pedagogical education and training of teaching staff for teaching subjects: intonation/solfeggio in primary and secondary music schools and music/musical culture at general education schools, colleges and specialized secondary schools. Elaborating historical and historiographical perspective of the development of the Academy of Music/Faculty of Music in Belgrade, in this paper we will especially illuminate traces and ideas that led and contributed to the creation of the Solfeggio and Music pedagogy Department as an independent musical-pedagogical and organizational entity within the Serbian musical-pedagogical high education.

Keywords: solfeggio and Music pedagogy Department; Faculty of Music in Belgrade; Serbian musical-pedagogical high education.

Биљана СМАИЛАГИЋ
Универзитет у Бањој Луци (Босна и Херцеговина), Филозофски факултет
biljanasmailagic@gmail.com

ФОРМАЛНО – СТРУКТУРНА АНАЛИЗА СВИТЕ ЗА ОБОУ И ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР ВЛАДЕ С. МИЛОШЕВИЋА

Свита за обоу и гудачки оркестар припада жанру солистичко – оркестарских инструменталних дела и у опусу Владе С. Милошевића заузима важно мјесто. Својим карактеристикама; богатством сазвучја, развијеном и питком мелодиком, Свита за обоу и гудачки оркестар, скретала је на себе пажњу музичара и као таква често била уврштена у репертоар камерних гудачких састава. Сложеност музичког материјала и начин на који је унутар овог дела третиран био је занимљив и извјесном броју музичких теоретичара ради чега су се његовом структуром бавили са различитих аспеката. Из истог разлога Свита је била интригантна и ауторки овога рада. Користећи релевантну литературу која се бави овим музичким жанром, те властитим искуством стеченим приликом формално – структурне анализе овог дела, ауторка је у овом тексту покушала да да одговоре и на она питања којима се нису бавили, или бар не довољно, претходни аналитичари. Зато ће у раду бити говора о облику и тоналном плану, али и о елементима који ово дело чине модерном свитом. Жеља је то и настојање да се да властити допринос у слагању мозаика који ће бацити више свјетла на ово по много чему занимљиво дело.

Кључне ријечи: Владо С. Милошевић, Свита, формално- структурна анализа, тонални план.

Маша СПАИЋ, МА
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
masha.spaic@gmail.com

УЛОГА ДАРМШТАТСКИХ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИХ ЛЕТЊИХ КУРСЕВА ЗА НОВУ МУЗИКУ У СТВАРАЊУ НОВЕ ЕВРОПСКЕ И НЕМАЧКЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Уколико имамо у виду значај и утицај Дармштатских интернационалних летњих курсева за нову музику у Европи након Другог светског рата, тешко је не размишљати о њима као о институцији која је у периоду после рата, између осталог, послужила као институција која је помогла легитимацији нове музичке авангарде. Наиме, након Другог светског рата и специфичних политичких околности које су му претходиле, педесете године у европској уметности и музици обележене су успостављањем нових музичких институција и стварањем нове музичке традиције. Једна од улога коју су музика и музичке институције имале била је учешће у обнављању утицаја и надмоћи коју су европска и немачка музика имале на почетку 20. века. У овом раду, размотрићу околности које су претходиле и које су довеле до формирања Дармштатских интернационалних летњих курсева за нову музику, концепцију фестивала на почетку његовог настајања, традиције које су послужиле као основа за стварање нове музике и улогу ове институције у обнављању немачког музичког утицаја у Европи. Циљ овог рада је да покаже начин на који су Дармштатски интернационални летњи курсеви за нову музику допринели успостављању нове европске и немачке музичке традиције.

Кључне речи: Дармштат, нова музика, европска традиција.

FORMAL – STRUCTURAL ANALYSIS OF THE SUITE FOR OBOE AND STRING ORCHESTRA BY VLADE S. MILOSEVIC

The Suite for Oboe and String Orchestra belongs to the genre of solo - orchestral instrumental works, and in the opus of Vlado S. Milosevic takes an important place. With its characteristics; the richness of the harmony, the developed and adjustable melody, The Suite for Oboe and String Orchestra, drew attention of the musicians and as such was often included in the repertoire of chamber string orchestra. The complexity of the musical material and the way in which it was treated in this work was interesting for certain number of music theorists that worked on it, for its structure, from different aspects. For the same reason, suite was an intriguing for the author of this work. Using the relevant literature that deals with this music genre, and with its own experience gained in the formal - structural analysis of this work, the author tried to answer the questions that previous analysts did not work on, or at least not enough. That is why the paper will deal with the form and the tonal plan, but also the elements that make this work a modern suite. It is also a desire and endeavour to make its own contribution to matching mosaics that will throw more light on this exceptional work.

Keywords: Vlado S. Milosevic, suite, formal – structural analysis, tonal plan.

THE ROLE OF DARMSTADT INTERNATIONAL SUMMER COURSES FOR NEW MUSIC IN CREATION OF THE NEW EUROPEAN AND GERMAN MUSIC TRADITION

Considering the influence and the significance that Darmstadt International Summer Courses for New Music had in the post-war Europe, it is hard not to think of it in terms of institution whose main function was legitimization of avantgarde and creating a new German musical tradition in the post-war period. Namely, after Second World war and the political circumstances that preceded the War, fifties in European art and music were marked with the establishment of the new music and musical tradition. One of the roles that music and musical institutions was to restore the influence and supremacy that Europe and Germany had prior to the War. In this paper I'll examine the circumstances that anticipated and led to the formation of the Darmstadt International Summer Courses for New Music, the method that was used in the first years of their formations, traditions that served as a model for creating new music and their role in restauration of the German musical influence in Europe. The aim is to show the way in which the Courses for New Music contributed in establishment of the new European and German music tradition.

Keywords: Darmstadt, new music, european tradition

Вања СПАСИЋ, МА
Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија)
vanja88@msn.com

РЕПЕРТОАР ОПЕРЕ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ (1970–1990)

Рад је осмишљен као преглед изведених дела Опере Народног позоришта у Београду у периоду осме и девете деценије 20. века. У то време Опера је настојала да одговори на тадашњу културну политику у контексту југословенског самоуправног социјализма, суочавајући се са бројним изазовима као што су питање извођаштва и радне дисциплине. Циљ рада је да се прикаже репертоарска политика поменуте институције, као и рецепција оперских представа у дневним новинама „Политика“.

Кључне речи: репертоарска политика, Опера Народног позоришта у Београду, рецепција опера.

Tatjana ŠTEFANIČ
Kulturnozgodovinski oddelek Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož (Slovenija)
tatjana.stefanic@pmpo.si

BEOGRADSKO I SARAJEVSKO DOBA SLOVENAČKIH GRADITELJA VIOLINA MAKSIMILIJANA SKALARA I BLAŽA DEMŠARA STARIJEG / BEOGRAJSKO IN OBDOBJE SLOVENSKIH GOSLARJEV MAKSIMILIJANA SKALARJA IN BLAŽA DEMŠARJA ST.

V 20. stoletju sta v Sloveniji delovala dva goslarja, ki sta bila povezana s takratnim jugoslovanskim prostorom. Maksimilijan Skalar (1908–1997) se je leta 1924 z družino preselil v Beograd. Kot obetaven violinist je bil sprejet na tamkajšnjo Akademijo za glasbo. Po letu 1930, ko je uspešno končal še študij na Konservatoriju v Pragi, je bil dobro desetletje član Beograjske filharmonije in opernega orkestra, hkrati pa je poučeval violino na Glasbeni šoli *Stanković*. Prav v Beogradu je v očetovi mizarski delavnici naredil prve korake v izdelovanju godal. Znanje je nadgradil v Pragi in po vrnitvi v Beograd še pri goslarju Karlu Paržiku. Skalar je godala najbolj intenzivno izdeloval v zadnjih treh desetletjih svojega življenja, saj sta takrat nastali dve tretjini njegovega opusa, ki obsega nekaj čez 230 godal. Blaž Demšar st. (1903–1981) je eden izmed najpomembnejših slovenskih goslarjev prejšnjega stoletja in začetnik skoraj stoletne družinske tradicije v izdelovanju godal, ki sega v leto 1927, ko je Blaž, ki je bil po osnovni izobrazbi mizar, v Sarajevu izdelal svojo prvo violino. V tistem času je tam deloval tudi muzikolog in graditelj violin Bogdan Milanković, ki je gotovo spremljal Demšarjevo delo. Blaž je v Sarajevu, kjer je deloval tudi v Delavskem kulturnem društvu *Cankar*, do leta 1938 izdelal okoli 100 violin, kasneje v Ljubljani pa petkrat toliko. K tej številki ni prištetih okoli 150 »poskusnih« godal, ki jih je Demšar izdelal (in kasneje uničil) v iskanju kvalitetnega godalnega tona, ki mu ga je, glede na mnoga priznanja v tujini, vsekakor uspelo doseči.

Ključne besede: gradnja violina, Skalar, Demšar, Beograd, Sarajevo / Goslarstvo, Skalar, Demšar, Beograd, Sarajevo.

THE REPETOIRE OF THE OPERA OF THE NATIONAL THEATRE IN BELGRADE (1970–1990)

The paper represent an overview of the performed works of the Opera of the National Theater in Belgrade during the eighth and ninth decades of the 20th century. At that time, the Opera sought to respond to the cultural policy of the time in the context of Yugoslav self-management socialism, facing many challenges such as the issue of performance and work discipline. The aim of the paper is to present the repertoire policy of the mentioned institution as well as the reception of the opera performances in the daily newspaper Politika.

Keywords: Repertoire politics, Opera of the National Theatre in Belgrade, reception of the operas.

TWO SLOVENE LUTHIERS, MAKSIMILIJAN SKALAR AND BLAZ DEMSAR SENIOR, DURING BELGRADE AND SARAJEVO PERIODS

In the 20th century, two luthiers connected to the Yugoslav milieu played an important role in Slovenia. Maksimilijan Skalar (1908–1997) moved with his family to Belgrade in 1924. As a promising violinist, he was received at the Academy of music in Belgrade. After 1930, when he had successfully completed also his studies at the Conservatorium in Prague, he was for more than a decade member of the Belgrade Philharmonic and opera orchestra, while, at the same time, he was giving lessons of violin at the Music School *Stankovic*. It was in Belgrade, in the workshop his father owned, that young Skalar made his first approach to string instruments manufacture. He perfected his knowledge in Prague, and once back in Belgrade, with the luthier Karel Paržik. He lived his most intensive and productive period during the last three decades of his life when he created two thirds of his life work comprising more than 230 string instruments. Blaz Demsar senior (1903-1981) is one of the most prominent Slovene luthiers of the past century. In 1927, he started a family production of string instruments that boasts almost one hundred years of existence; that was also the year when Blaz, who was a professional carpenter, made his first violin in Sarajevo. During the same period, Bogdan Milankovic, musicologist and violin maker, was active there and he must have known Blaz's work. The latter was equally active in the Workers' Cultural Association *Cankar* in Sarajevo. By 1938, he had produced about 100 violins, and five times as many during his stay in Ljubljana. However, these numbers do not include some 150 „experimental" string instruments Demsar made (and destroyed later) while searching for a quality tone, which he had finally achieved if judging by numerous prizes he received abroad.

Keywords: Lutherie, Skalar, Demsar, Belgrade, Sarajevo.

Др Александра СТОШИЋ
Универзитет у Београду (Србија), Учитељски факултет
aleksandra.stosic@uf.bg.ac.rs

НАРОДНА ПЕСМА И ИГРА У УЏБЕНИЦИМА МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ –МАТЕРЊА МЕЛОДИЈА У ФУНКЦИЈИ МУЗИЧКОГ РАЗВОЈА

Народну песму и игру анализирамо кроз избор и редослед музичких садржаја, структуру уџбеника, али и кроз методичку апаратуру која јој припада, како би осветлили значај и место које аутор уџбеника види у матерњој мелодији, као основном музичком материјалу на коме би требало започети рад на развоју музичких способности у припреми за музичко описмењавање. Полифункционални потенцијал народне песме и игре биће један од параметара који ће показати у којој мери се музички материјал може сврстати у наменски, како би заиста имао функцију звучних наслага, што ће касније водити и ка звучним представама. Анализован је корпус уџбеника и приручника за први разред и веза коју остварује са новим планом и програмом где се инсистира на методичкој парадигми звук-тумачење-појам. Резултати при евалуацији уџбеника указали су да се музички садржаји врло често умећу декларативно, тематски, без системског прилаза, чиме се губи функционалност коришћења музичког материјала, нарочито када је народна песма у питању. Самим тим, уџбеник не може на адекватан начин служити као потпорно средство музичког развоја, већ само као сурогат операционализације програма, без јасног система о сврсисходности музичког материјала. Уочена је и веома велика сличност са уџбеницима прошле генерације, осим у једном уџбенику, што представља један од важних знакова у којој мери је аутору уџбеника битно да иновира сопствени систем рада и на који начин.

Кључне речи: народна песма, народна игра, уџбеник музичке културе, полифункционалност песме, изворни фолклор.

Мр Невена ЋЕКЛИЋ
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
nevena.ceklic@gmail.com

ИНДИКАЦИЈА ЕВРОПСКЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У САВРЕМЕНОМ СВИЈЕТУ ПИЈАНИЗМА

Умјетничка вриједност високоумне музике од ренесансе до данашњих дана која се вијековима развијала на тлу Европе константно се потврђује континуираним репродуковањем и непресушеним интересовањем публике. Разумјевање ове врсте музике подразумјева и одређено музичко образовање евидентну писменост који се спроводе у образовном систему. У сврху бољег акцептирања и разумјевања музике музичка педагогија инсистира на упознавању биографија и личног живота њених стваралаца. Слично је и са извођаштвом. Велики технолошки и медијски напредак у координацији са свјетском глобализацијом које је донио XXI вијек допринијели су енормној експанзији умјетника разних профила из Азије. У свијет пијанизма на велика врата ступио је завидан број пијаниста којих у музичкој историји није било. Да би задовољили свој афинитет и интересовање према европској музици, те постигли завидни ниво у њеном извођењу подразумјева се да су источни народи морали проћи кроз западни школски систем, који им раније није био доступан. Завидан извођачки ниво који им је омогућио награде на релевантним и престижним свјетским такмичењима, као и респектабилне интернационалне солистичке каријере у курикулумима пијаниста из Азије доказују да је музичка умјетност универзална умјетност у којој нема мјеста стереотипу да је европска музичка традиција у савременој свјетској констелацији својствена само Европљанима.

Кључне ријечи: музичка традиција, медији, пијанизам, курикулуми.

SONG AND DANCE IN MUSIC CULTURE TEXTBOOKS - MATERNITY MELODIES IN THE FUNCTION OF MUSICAL DEVELOPMENT

The folk song and dance are analysed herein through the selection and order of music contents, the structure of the textbook and the methodological apparatus pertaining to it, in order to shed light on the importance and the place of the native melody, as perceived by the textbook author in terms of the basic music material that one's work should begin with in the development of music skills during the preparation for musical literacy. The polyfunctional potential of the folk song and dance will be one of the parameters that will show the extent to which musical material can be specifically designated to serve the purpose of sound deposits, which will later lead to sound performances. A corpus of textbooks and teachers' manuals for the first grade has been analysed, as well as the connection that it has with the new syllabus, which insists on the methodological paradigm sound-interpretation-concept. The results of the textbook evaluation show that music contents are often used declaratively and thematically, without a systemic approach, thus affecting the functionality of the use of musical material, especially in the case of the folk song. Consequently, the textbook cannot adequately serve its purpose as a means of musical development, but only as a surrogate for the syllabus operationalisation, without a clear systematic approach to the relevance of musical material. A high degree of similarity was also noted in comparison to the textbooks of the previous generation, except in one textbook, which is an important sign regarding the extent to which the textbook author finds it important to innovate their own system of work and in what way.

Keywords: folk song, folk dance, textbook of musical culture, poly-phuntional of the song, original folklore.

INDICATION OF THE EUROPEAN MUSICAL TRADITION IN THE CONTEMPORARY WORLD OF PIANISM

The artistic value of the high-tech music from the Renaissance to the present day that has evolved throughout the years at Europe's soil is constantly confirmed by the continuous reproduction and the unwavering interest of the audience. Understanding this type of music also implies a certain literacy in the educational system. In order to better accept and understand the music, music pedagogy insists on acquainting the biography and personal life of its creators. Similar to the performance. The great technological and media advancement in co-ordination with the globalization of the XXI century has contributed to the enormous expansion of artists from various Asian profiles. In the world of pianos at the grand gate, there was an enchanting number of pianists whose music history was not there. To meet their affinity and interest in European music and achieve an enviable level in its performance it implies that eastern nations had to go through a Western school system that was previously unavailable. The enchanted performance level that enabled them to make prizes at relevant and prestigious world competitions as well as respectable international soloist careers in Asian pianist curators demonstrate that musical art is a universal art where there is no place to stereotype that the European musical tradition in the contemporary world constellation is unique to the Europeans.

Keywords: Musical tradition, media, pianism, curriculum.

Марија ТОМИЋ, МА
Музичка школа Марко Тајчевић, Лазаревац (Србија)
i_looove_mozart@yahoo.com

СЕТИМО СЕ ПАНА КОЈИ ЈУРИ НИМФУ – ЗВУЧНИ ОМАЖ МИТУ О НАСТАНКУ ФЛАУТЕ У КОМПОЗИЦИЈИ МИМИЦРУ ИВАНЕ СТЕФАНОВИЋ

Ивана Стефановић (1948) је аутор знаменитог „флаутског опуса", због чега јој припада важно место у српској уметности флауте. Њена композиција Мимицру оп. 17 (1981) интригира својим односом према миту о настанку Панове фруле/флауте, који је инспирисао бројне уметнике различитих стилских усмерења. Циљ рада јесте предочавање композиционих поступака којима је остварен овај звучни омаж миту, на основу чега се дело потом позиционира у (флаутском) опусу Иване Стефановић и (српском) флаутском стваралаштву и извођаштву. Написано за чувени Хор флаута чији је уметнички директор био реномирани концертни флаутиста и педагог Миодраг Азањац (1932–1997), Мимицру се темељи на разноврсним проширеним техникама свирања флауте, чијом се применом флаутски звуци непрекидно трансформишу симулирајући, на пример, трчање бога Пана за нимфом Сиринкс, преображавање нимфе у трску или хук ветра који ствара звук на Пановој фрули. Иако су многи аутори и раније испитивали област проширених флаутских техника (можда је најпознатија претходница дела Иване Стефановић композиција Глас [Voice] за соло флауту [1971] јапанског композитора Торуа Такемицуа [Тору Такемитсу, 1930–1996]), звучни експеримент који је композиторка остварила је јединствен будући да су могућности хора флаута неминовно разноврсније. Дело Мимицру има пионирску позицију у српској флаутској литератури, у погледу заступљености нових техника свирања и постојања принципа контролисане алеаторике. Будући да је настало у току усавршавања композиторке у Паризу, на ИРЦАМ-у, односно, тада водећој институцији за електронску музику, нови звучни простори који се отварају иноваторским третманом тонско-техничких могућности различитих типова флаута (међу којима је и панова флаута) местимично асоцирају на електронски генерисан звук и небројене могућности његове трансформације. Тежња ка ширењу звучних потенцијала и изражајности инструмен(а)та, која се уочава у овом делу, упућује на један од најзначајних елемената стваралачке поетике композиторке – истраживање звука и звучања.

Кључне речи: Ивана Стефановић, Мимицру, Хор флаута и Миодраг Азањац, проширене технике свирања флауте, српска уметност флауте.

Др Владимир ЈАНЕВСКИ
Универзитет „Гоце Делчев" – Штип (Македонија), Музичка академија
vla_jan@yahoo.com

ЖЕНСКИ ОБРЕДНИ ПОВОРКИ ВО МАКЕДОНСКАТА ЕТНОКОРЕОЛОШКА КЛАСИФИКАЦИЈА

Женските обредни поворки во Македонија, како дел од календарскиот циклус на обичаи претставуваат „обреди на иницијација", поточно воведување на девојчињата во еден поинаков свет, а тоа е светот на возрасните, односно претставување на иницијантите во општествената средина како зрела личност. Од зимскиот календарски циклус во женски обредни поворки, во овој труд, ке се проучуваат *варварушките* и *водичарските*, од пролетниот – *лазарските* и *иванденските*, од пролетно-летниот некалендарски празничен систем се проучуваат *додолските*.

Кључне речи: обредни поворки, *водичарки, варваруши, лазарки, иванденки, додолки.*

REMEMBERING THE PAN CHASING A NYMPH – SOUND HOMAGE TO THE MYTH OF CREATION THE FLUTE IN MIMICRY BY IVANA STEFANOVIC

Ivana Stefanovic (1948) is the author of the notable "flute opus", which makes her an important composer in Serbian flute art. Her composition Mimicry op. 17 (1981) intrigues with its own relationship with the myth of the creation of the Panpipe/Pan flute, the myth which had inspired many artists of different stylistic orientations. The aim of paper is to present compositional procedures which exist in this sound homage to the myth, and also a positioning this work into the (flute) opus by Ivana Stefanovic as well as in the (Serbian) flute literature. Written for the renowned Flute Choir, whose art director was a famous concert flutist and pedagogue Miodrag Azanjac (1932–1997), the Mimicry is based on a variety of extended flute techniques; thanks to them flute sounds are constantly transformed and are simulating, for example, the running of God Pan for nymph Syrinx, transformation of the Syrinx into a reed, as well as the motion of the wind which creates a sound on the Pan flute. Although many authors have already examined the area of extended flute techniques (perhaps the most famous predecessor of Ivana Stefanovic's composition is the Voice for solo flute [1971] by Japanese composer Toru Takemicu [1930–1996]), the sound experiment accomplished by her is unique, because the possibilities of the flute choir are inevitably greater. The Mimicry has a pioneering position in Serbian flute literature, in terms of the presence of new techniques of playing, as well as the existence of the principles of controlled aleatorics. Since it was created during the training of composer in Paris, at IRCAM – the leading institution for electronic music at the time –, the new sound spaces, which are opened by mentioned treatment of the sound-technical possibilities of various types of flutes (among them there is the Pan flute), can remind us of electronically generated sound and countless possibilities of its transformation. The tendency towards the expansion of the sound potentials and the expressiveness of the instrument, which is noted in this work, can be linked to the one of the most important elements of the composer's poetics, which is the exploring of the sound phenomena.

Keywords: Ivana Stefanovic, Mimicry, The Flute Choir and Miodrag Azanjac, extended flute techniques, Serbian flute art.

WOMEN'S RITUAL PROCESSIONS IN THE MACEDONIAN ETNOCHOREOLOGICAL CLASSIFICATION

Women's rituals in Macedonia, as part of the calendar cycle of customs, represent "rituals of initiation", the ongoing introduction of the girl into another world, which is the world of the adulte, that is, the presentation of the initiators in the community as a mature person. From the winter calendar cycle in women's rituals, in this paper, the *varvaruški* and *vodičarki*, from the spring - the *lazarki* and the *ivandenki*, from the spring – summer -year non-calendar holiday system will be studied the *dodole* rituals.

Keywords: ritual processions, *vodičarki, varvaruši, lazarki, ivandenki, dodolki*

Др Ивана ХРПКА ВЕШКОВАЦ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
i.hrpka@hotmail.com

АСИМЕТРИЧНЕ / НЕПРАВИЛНЕ МЕРЕ У ФРАНЦУСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ ЗА НАСТАВУ СОЛФЕЂА: ПРИСТУПИ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ

Област ритма представља један од изузетно значајних сегмената наставе солфеђа у Француској. Још од XIX века аутори литературе за солфеђо у континуитету су показивали велико интересовање за музички ритам, што потврђује импозантан број студија, приручника и збирки делимично или у потпуности посвећених овој наставној области. С обзиром на то да је у присутним књигама превагу ипак имала стандардна (за западноевропску музику) форма симетричких мера представљених кроз правилност дводелних и троделних врста са равномерном пулсацијом јединица, поставило се питање – како су француски аутори методички одреаговали на потребу да се у систему професионлне наставе солфеђа посебна пажња усмери и ка, за њихову музичку традицију, нетипичним формама које су именовали као „асиметричне" или, пак, „неправилне мере"? Имајући на уму наведено полазиште, рад би се усмерио ка истраживању које би омогућило доношење закључка о адекватном присуству овог сегмента из области ритма, као и расветљавању приступа који су фрранцуски аутори литературе за солфеђо бирали приликом тумачења садржаја, као и начина на који су имплементирали наведену материју у својим књигама за наставу солфеђа. Посебна пажња била би посвећена и презентацији узорака који су представљали полазиште за тумачење асиметричних мера, у смислу утврђивања разлика у приступу између „старе" и „нове" француске школе солфеђа. Циљ рада превасходно би био усмерен ка приказу могућег приступа који би представљао методички модел за остваривање имплементације садржаја нетипичног за једно поднебље, који би био музички осмишљен, а не само теоретски протумачен.

Кључне речи: асиметричне мере, француска литература, солфеђо, приступи, имплементације.

Стефан ЦВЕТКОВИЋ, МА
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
stefan.cvetkovich@gmail.com

СИМПТОМИ МОДЕРНИСТИЧКИХ ТЕНДЕНЦИЈА У МУЗИЧКОМ ИЗДАВАШТВУ КРАЈА XIX И ПОЧЕТКА XX ВЕКА

Уочавајући кореспондентне тенденције које су се током последњих деценија XIX и првих деценија XX века одигравале између музичког издаваштва и извођачких пракси, у раду се настоје перципирати они симптоми који су унутар уредничких и редакторских делатности имали модернистички карактер саобразан интерпретативним тежњама датог времена. Аутор настоји да образложи тезу по којој је све учесталије окретање публиковању целокупних дела музичких стваралаца, а посебно уртекст издања, представљало наговештај све израженијег настојања ка успостављању концепта музичког канона, односно – које је било симптом све израженије свести о музичкој литератури (како савременој, тако и оној из протеклих епоха) као уметничком наслеђу. Одабране публикације дела Лудвига ван Бетовена, Франца Шуберта и Фредерика Шопена издаване током овог раздобља послужиће у раду као студије случаја у статусу парадигматских примера за наведене хипотезе.

Кључне речи: Издаваштво, музичко извођаштво, модернизам.

ASYMMETRIC / IRREGULAR MEASURES IN FRENCH LITERATURE FOR TEACHING SOLFEGGIO: APPROACHES AND IMPLEMENTATIONS

The rhythm area is one of the very important segments of solfeggio teaching in France. Ever since the XIX century, the authors of the literature for solfeggio continuously showed great interest in the music rhythm, which is confirmed by an impressive number of studies, manuals and collections partly or completely devoted to this teaching field. Given the fact that in the present books prevail, however, the standard (for western European music) forms of symmetric measures represented by the regularity of two-part and three-handed types with uniform pulsation of the units, the question was raised - how did the French authors methodically react to the need for a system of professional teaching of solfeggio directs special attention to, for their musical tradition, atypical forms that they have named as "asymmetrical" or "irregular measures"? Bearing in mind the above starting point, the paper would focus on research that would make it possible to arrive at a conclusion on the adequate presence of this segment in the rhythm area, as well as to clarify the approach that the French authors of literature have solemnly chosen for the interpretation of the content, as well as the ways in which they have implemented the aforementioned matter in their books for teaching solfeggio. Special attention would be devoted to the presentation of the samples that were the starting point for the interpretation of asymmetric measures, in terms of determining the differences in the approach between the "old" and "new" French schools of solfeggio. The goal of the work would primarily be to present a possible approach that would represent a methodical model for achieving the implementation of antypical content for a single climate, which would be musically designed and not only theoretically interpreted.

Keywords: Asymmetric measures, French literature, solfeggio, approaches, implementations.

THE SYMPTOMS OF THE MODERNISTIC TENDENCIES IN MUSIC PUBLISHING IN THE LATE XIX AND THE BEGINNING OF THE XX CENTURY

Recognizing the correspondence tendencies that have occurred during the last decades of the 19th and the first decades of the 20th century between music publishing and performing practices, the attempts of the paper is to perceive those symptoms that had a modernist character in the editorial activities similar to the interpretative aspirations of a mentioned time. The author strives to explain the thesis that the increasingly frequent turning to the publishing of the entire opuses of the significant composers, and especially the publishing of the urtext editions, was the indication of a growing tendency towards the establishment of the concept of a musical canon, that is, a symptom of a growing awareness of musical literature (both modern and from the past epochs) as an artistic heritage. Selected publications of works by Ludwig van Beethoven, Franz Schubert and Frederic Chopin published during this period will serve as case studies in the status of paradigmatic examples of the mentioned hypotheses.

Keywords: Publishing, music performance, modernism.

Др Ивана ХРПКА ВЕШКОВАЦ
Др Ивана ДРОБНИ
Универзитет уметности у Београду (Србија), Факултет музичке уметности
i.hrpka@hotmail.com
ivana.drobni@gmail.com

ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ: ИСКУСТВА И АПЛИКАЦИЈЕ БУГАРСКЕ НАСТАВЕ СОЛФЕЂА У СРПСКОЈ ПЕДАГОШКОЈ ЛИТЕРАТУРИ

Према сећању Зориславе Васиљевић, још док је била девојчица, еминентни бугарски фолклориста, Стојан Ђуџев, приликом посете њиховој кући, задавао је мелодијске диктате њој и њеној сестри, Мирослави Васиљевић, певајући бугарске народне песме са компликованим мерама као што је 11/8. Зорислава је те мелодије записивала без грешке, тиме доказујући исправност методичког приступа у настави солфеђа свога оца, Миодрага Васиљевића. Безмало две деценије касније, приликом посете Бугарској, професор Ђуџев се сетио тог тренутка и указао јој велико дивљење и поштовање пред својим студентима. Успостављајући професионално познанство са Иваном Пеевим, током свог студијског путовања у Бугарску (1964. и 1979. године), Зорислава Васиљевић је имала прилику да упозна у то време и друге врсне педагоге (Трендафил Миланов, Камен Попдимитров, Звезда Јонова) и да спозна суштину њихових методичких смерница. Сумирајући искуства из посете Бугарској, али исто тако и аналитички сагледавајући домете бугарских књига за солфеђо, Зорислава Васиљевић је уочила могућност примене позитивних тенденција у српску педагошку литературу за солфеђо. Стога, овај рад има за примарни циљ – указивање на чиниоце који потврђују да је Зорислава Васиљевић, преузевши очева искуства, сазнања и огледе везане за наставу солфеђа, с једне стране, као и упознавањем бугарских методичких решења, са друге стране, својим залагањем и трудом успела да, на основама традиционалног музичког оквира, изгради универзални концепт у настави солфеђа.

Кључне речи: Зорислава Васиљевић, бугарска настава солфеђа, Стојан Ђуџев, Иван Пеев, традиционални оквир, универзални концепт.

Мр Ивана ЦЕРОВИЋ
Пеђа ХАРТ, МА
Универзитет у Источном Сарајеву (Република Српска, БиХ), Музичка академија
pedjahart@hotmail.com

НОВА ЈЕДНОСТАВНОСТ У ТУЖНИМ ПЕСМАМА ВОЈИНА КОМАДИНЕ

Циклус соло пјесама Тужне песме припада посљедњој стваралачкој фази Војина Комадине, у којој се испољавају карактеристике нове једноставности на пољу музичко-стилских изражајних средстава, са примјесама српске националне обојености. Ова дјело припада групи композиција насталих деведесетих година у којима се испољава крајњи облик музичког стремљења који се наговјештавао у неким дјелима почевши од седамдесетих година прошлог вијека. У раду ће бити сагледани елементи прочишћеног композиторовог израза, евидентно поједностављени или сведени на минимум у свим музичким параметрима почевши од линеарне, ритмичко-кинетичке, акустичке, хармонске, формалне, тоналне и колористичке динамике. Литерарни садржај и карактер циклуса Тужне песме упућују на доживљај немилих околности, рата и избјеглиштва, који су погодили композитора и простор на којем је живио и стварао. Изведени закључци ће допринијети афирмацији и бољем разумијевању позне фазе композиторовог стваралаштва.

Кључне речи: нова једноставност, Војин Комадина, Тужне песме.

ZORISLAVA M. VASILJEVIC: EXPERIENCES AND APPLICATIONS OF BULGARIAN TEACHING SOLFEGGIO IN SERBIAN PEDAGOGICAL LITERATURE

According to the memory of Zorislava Vasiljevic, while she was a girl, the eminent Bulgarian folklorist, Stojan Dzudzev, during the visit to their house, gave melodic dictates to her and her sister, Miroslava Vasiljevic, singing Bulgarian folk songs with complicated measures such as 11/8. Zorislava recorded these melodies without error, thus proving the correctness of the methodical approach in teaching solfeggio of her father, Miodrag Vasiljevic. Nearly two decades later, during a visit to Bulgaria, Professor Dzudzev remembered that moment and showed her great admiration and respect for her in front his students. Having established a professional acquaintance with Ivan Peev, during his study tour to Bulgaria (1964 and 1979), Zorislava Vasiljevic had the opportunity to meet at that time and other excellent pedagogues (Trendafil Milanov, Kamen Popdimitrov, Zvezda Jonova) and to learn the essence their methodical guidelines. Summarizing the experiences from visiting Bulgaria, but also analytically considering the scope of Bulgarian books for solfeggio, Zorislava Vasiljevic noted the possibility of applying positive tendencies in Serbian pedagogical literature for solfeggio. Therefore, this paper has as its primary objective - the pointing to factors that confirm that Zorislava Vasiljevic, taking over her father's experience, knowledge and views related to the teaching of solfeggio, on the one hand, as well as getting acquainted with Bulgarian methodical solutions, on the other hand, with her dedication and effort on the basis of the traditional musical framework, managed to build a universal concept in the teaching of solfeggio.

Keywords: Zorislava Vasiljevic, Bulgarian solfeggio teaching, Stojan Dzudzev, Ivan Peev, traditional frame, universal concept.

NEW SIMPLICITY IN VOJIN KOMADINA'S SAD SONGS

Solo songs cycle Sad songs belongs to the last creative phase of Vojin Komadina, which manifests characteristics of new simplicity at the field of music expressive means, with the addition of Serbian national colors. This piece belongs to the group of compositions created during the nineties which shows final form of musical aspiration which was hinted in some pieces starting from the seventies. Elements of cleansed composers expression will be shown in this paper, clearly simplified or reduced to minimum by all musical parameters, beginning with linear, ritmicaly-kinetic, acoustic, harmonic, formal, tonal and color dynamic. Literal content and character of the cycle Sad songs indicate unfortunate circumstances, war and exile, that impacted composer and the space where he lived and worked. Derived conclusions will help affirmation and better understanding the late phase of composers work.

Keywords: New simplicity, Vojin Komadina, Sad songs.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

781.7(048.3)
783(048.3)
78.072(048.3)

НАУЧНИ скуп Владо Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог (2019 ; Бања Лука)
Традиција као инспирација : књига сажетака / Научни скуп Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог, Бања Лука 12-14. април 2019. = Tradition as inspiration : abstract book / International conference Vlado S. Milisevic, etnomusicologist, composer and pedagouge, Banja Luka, april 12-14, 2019. ; [уреднице Соња Маринковић, Санда Додик, Драгица Панић Кашански]. - Бања Лука : Академија умјетности, 2019 ([Лакташи] : Графомарк). - 89 стр. ; 21 cm

Текст ћир. и лат. - Тираж 100. - Распоред: стр. 9-11. - Програм научног скупа: стр. 12-20. - Пленарна излагања: стр. 21-24.

ISBN 978-99938-27-29-0

COBISS.RS-ID 8063768